

1

ERTUĞRUL GAZİ
Uç Yurdu

TAPU SENEDİ · ANADOLU

SÖĞÜT
yurt (XIII. yy ortası-sonu, rivayet)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	300

Han	700
Hamam	1.500
Medrese	1 CP 2.300
Cami	1 CP 3.000
Külliye	toplam 2 CP 3.600

İMAR	İPOTEK	SET
1.100	700	1 CP
satış 700	kaldırma 850	2 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

1

ERTUĞRUL GAZİ
Uç Yurdu

TAPU SENEDİ · ANADOLU

DOMANIÇ
yurt (yaylak, rivayet)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	300

Han	700
Hamam	1.500
Medrese	1 CP 2.300
Cami	1 CP 3.000
Külliye	toplam 2 CP 3.600

İMAR	İPOTEK	SET
1.100	700	1 CP
satış 700	kaldırma 850	2 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

2

OSMAN GAZİ
Beyliğin Kurucusu

TAPU SENEDİ · ANADOLU

BİLECİK
1299 (Osmanlı rivayeti)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	300

Han	800
Hamam	1.700
Medrese	1 CP 2.600
Cami	1 CP 3.300
Külliye	toplam 2 CP 4.000

İMAR	İPOTEK	SET
800	700	2 CP
satış 500	kaldırma 850	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

2

OSMAN GAZİ
Beyliğin Kurucusu

TAPU SENEDİ · ANADOLU

YENİŞEHİR
1299 (Osmanlı rivayeti)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	300

Han	800
Hamam	1.700
Medrese	1 CP 2.600
Cami	1 CP 3.300
Külliye	toplam 2 CP 4.000

İMAR	İPOTEK	SET
800	700	2 CP
satış 500	kaldırma 850	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

2

OSMAN GAZİ
Beyliğin Kurucusu

TAPU SENEDİ · ANADOLU

İNEGÖL
1299 civarı (Osmanlı rivayeti)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	300

Han	800
Hamam	1.700
Medrese	1 CP 2.600
Cami	1 CP 3.300
Külliye	toplam 2 CP 4.000

İMAR	İPOTEK	SET
800	700	2 CP
satış 500	kaldırma 850	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

3

ORHAN GAZİ
Bursa'nın Fatibi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

BURSA
6 Nisan 1326

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	400

Han	1.100
Hamam	2.200
Medrese	1 CP 3.400
Cami	1 CP 4.400
Külliye	toplam 2 CP 5.300

İMAR	İPOTEK	SET
800	800	2 CP
satış 500	kaldırma 1.000	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

TESİS

kira tesis sayısına göre

TAPU SENEDİ

DARPHANE
h. 727 (1326–27) · ilk akçe

1.100 akçe · Bilgi ile 850

1 tesis	300
2 tesis	800

Günümüze ulaşan ilk Osmanlı akçeleri Orhan Bey adınadır; birinde 727 (1326–27) tarihi okunur.

İPOTEK	İMAR
700	Yok
kaldırma 850	CP vermez

İpotekli tesisler de sayılır · Kira 700 ve üstüysse Müzakere

3

ORHAN GAZİ
Bursa'nın Fatibi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

İZNİK
2 Mart 1331 (İbn Kemal: 1333)

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	400

Han	1.100
Hamam	2.200
Medrese	1 CP 3.400
Cami	1 CP 4.400
Külliye	toplam 2 CP 5.300

İMAR	İPOTEK	SET
800	800	2 CP
satış 500	kaldırma 1.000	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

3

ORHAN GAZİ
Bursa'nın Fatibi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

İZMİT
1337

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

ARSA KİRASİ	TAM SET
200	400

Han	1.100
Hamam	2.200
Medrese	1 CP 3.400
Cami	1 CP 4.400
Külliye	toplam 2 CP 5.300

İMAR	İPOTEK	SET
800	800	2 CP
satış 500	kaldırma 1.000	3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

2 OSMAN GAZİ

BİLECİK

1299 (Osmanlı rivayeti)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Osmanlı kaynaklarına göre bölge tekfurlarının Osman Bey'e hazırladığı tuzak haber alınınca ani bir baskınla Yarhisar ve Bilecik alındı (1299). Osman Bey pâyitahtını Karacahisar'dan Bilecik'e taşıdı, burada bir mescid yaptırdı, Bilecik'in gelirlerini ailesine ayırıp Şeyh Edebâli'yi emin tayin etti. Şeyh Edebâli ile kızı Mal Hatun'un türbeleri Orhan Gazi Camii'nin yakınındadır. TDV bu fetihleri 1288–1299 arasına yayar. Şehir Milli Mücadele'de ağır tahribat gördü; Cumhuriyet döneminde il merkezi oldu.

TDV İA: Bilecik; Osman I

1 ERTUĞRUL GAZİ

DOMANIÇ

yurt (yaylak, rivayet)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Osmanlı rivayetine göre Ertuğrul Gazi'nin halkı kışı Söğüt'te geçirir, yazın sürüleriyle Domanıç yaylalarına çıkardı. Bu göç yolu İnegöl ovasından geçtiği için İnegöl tekfuruyla anlaşmazlık doğdu. Rivayete göre Osman Bey, Domanıç belinde yakınında İkizce'de Karacahisar ve İnegöl tekfurlarının kuvvetleriyle savaştı (1286); bu, onun ilk büyük savaşı sayılır ve kardeşi Saru Yatı burada hayatını kaybetti. Domanıç Osmanlı döneminde uzun süre nahiye olarak kaldı; 1960'tan beri Kütahya'nın ilçesidir.

TDV İA: Osman I; Ertuğrul Gazi

1 ERTUĞRUL GAZİ

SÖĞÜT

yurt (XIII. yy ortası-sonu, rivayet)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Osmanlı tarihçilerinin ortak rivayetine göre Selçuklu Sultanı Alâeddin, Ertuğrul Gazi'ye Söğüt vadisini kışlak, Domanıç dağlarını yaylak olarak verdi. Söğüt, Ertuğrul Gazi'nin uç yurdu ve oğlu Osman Bey'in ilk idare merkezi oldu. Ertuğrul Gazi'nin muhtemelen Orhan Bey döneminde yapılan türbesi buradadır. Şeyh Edebâli ile Osman, Orhan ve I. Murad'ın vakıflarına Söğüt'ten gelir ayrılmıştı. Kasaba İstanbul'dan Anadolu'ya giden hac yolu üzerindeydi. Bugün Bilecik'e bağlı bir ilçedir.

TDV İA: Söğüt; Ertuğrul Gazi

3 ORHAN GAZİ

BURSA

6 Nisan 1326

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

On yılı aşan ablukanın ardından Bursa 6 Nisan 1326'da Orhan Bey'e teslim oldu; Bizanslı komutanın İstanbul'a gitmesine izin verildi, metropolit görevini sürdürdü. Orhan Bey 1339–1340'ta kale eteğinde cami, imaret, medrese, hamam ve handan oluşan külliyesini kurdu; bu yapılar şehrin çarşı merkezi oldu. Yıldırım Bayezid'in Ulucami'si (1399) ve bedestenî (1400), Yeşil ve Muradiye külliyesi onu izledi. Bursa ipek ticaretiyle ünlendi. Tarihi merkezi Cumalıkızık'la birlikte 2014'te UNESCO Dünya Mirası oldu.

TDV İA: Bursa; Orhan

2 OSMAN GAZİ

İNEGÖL

1299 civarı (Osmanlı rivayeti)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Kayı obasının Söğüt ile Domanıç arasındaki göç yolu İnegöl ovasından geçiyordu; sürüler ekinlere zarar verince İnegöl tekfuruyla çatışma çıktı. Osmanlı rivayetine göre Osman Bey'in ilk akını İnegöl yakınındaki Kulaca Hisarı'na yapıldı (1285). İnegöl'ü alan Turgut Alp'e bölge yurt olarak verildi ve Turgut-ili diye anıldı. Fatih'in veziriazamı İshak Paşa'nın cami, medrese ve imaretten oluşan külliyesi şehrin merkezini oluşturdu; vakfiyesi 1486 tarihli. Bugün Bursa'ya bağlı bir ilçedir.

TDV İA: Osman I; İshak Paşa Külliyesi

2 OSMAN GAZİ

YENİŞEHİR

1299 (Osmanlı rivayeti)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Osmanlı rivayetinde 1299'da alınan Yenişehir, İznik'e yakınlığı yüzünden Osman Bey'in uç merkezi oldu; Bitinya'daki Bizans topraklarına akınlar buradan düzenlendi ve Osman Bey zaman zaman İznik önlerine kadar indi. Orhan Bey şehrin hâkim tepesinde Postinpuş Baba için bir türbe yaptırdı, I. Murad bu türbeyi bir ziyaretgâha dönüştürdü. 1481'de II. Bayezid ile kardeşi Cem arasındaki taht savaşı Yenişehir'de yapıldı. Bugün Bursa'ya bağlı bir ilçedir.

TDV İA: Osman I; Orhan

3 ORHAN GAZİ

İZMİT

1337

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

1329'da Pelekanon'da yenilen Bizans, İzmit'i bir süre haraç ödeyerek elinde tuttu; şehir 1337'de Osmanlılar'a geçti ve idaresi Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa'ya verildi. Kiliselerden biri medreseye çevrildi. Merkezi olduğu Koca-ili sancağıyla İzmit, İstanbul'dan sonraki önemli menzil oldu; Kanûnî İran seferlerinde burada konakladı ve eski tersane yeniden çalıştırıldı. 1579'da tamamlanan Pertev Paşa Külliyesi cami, imaret, mektep, hamam ve kervansaraydan oluşuyordu. Bugün Kocaeli ilinin merkezidir.

TDV İA: İzmit; Orhan

3 ORHAN GAZİ

İZNİK

2 Mart 1331 (İbn Kemal: 1333)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

1329 Pelekanon yenilgisinden sonra yardım almayan İznik, isteyenin kalıp isteyenin gidebilmesi şartıyla 2 Mart 1331'de Orhan Bey'e teslim oldu. Orhan Bey Çandarlı Kara Halil'i kadı tayin etti, bir imaret ve medrese yaptırdı; ilk medresede Dâvud-i Kayserî ders verdi. Yeşil Cami (1378–1392) şehrin simgesi oldu. I. Murad 1388'de annesi Nilüfer Hatun adına bir imaret yaptırdı. İznik, İstanbul'un fethinden sonra çini üretimiyle öne çıktı. Bugün Bursa'ya bağlı bir ilçedir.

TDV İA: İznik; Orhan

TESİS

DARPHANE

b. 727 (1326–27) · ilk akçe

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Darphane, sikkenin basıldığı devlet kurumu; dârüddarp diye de anılır. Günümüze ulaşan ilk Osmanlı gümüş sikkeleri Orhan Bey adınadır; birinin üzerinde 727 (1326–27) tarihi vardır ve Orhan Bey'in ilk sikkesinin Bursa'da kesildiği bilinir. 'Akçe' adı 'beyaz, parlak' anlamındaki 'ak' kökünden gelir. Bakır para I. Murad döneminde, sultânî denilen altın para ise 1478'de basılmaya başlandı. Oyunun para birimi de akçedir; Darphane tapusu kira getirir ama imar edilmez.

TDV İA: Akçe; Darphane

LİMAN
kira liman sayısına göre

TAPU SENEDİ · RUMELİ

GELİBOLU

1354 (kalıcı olarak 1376)

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

	1 liman	300
	2 liman	700
	3 liman	1.300

1354 depreminden sonra Süleyman Paşa'nın aldığı Gelibolu; Rumeli'ye geçişin ve erken donanmanın üssü.

İPOTEK
800

kaldırma 1.000

İMAR
Yok

CP vermez

İpotekli limanlar da sayılır · Kira 700 ve üstüysse Müzakere

I. MURAD
Hüdâvendigâr

TAPU SENEDİ · RUMELİ

EDİRNE

1361 (tartışmalı: 1361/1362/1367/1369)

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
300	500

	Han	1.600
	Hamam	3.100
	Medrese	1 CP 4.900
	Cami	1 CP 6.300
	Külliye	toplam 2 CP 7.600

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

I. MURAD
Hüdâvendigâr

TAPU SENEDİ · RUMELİ

FİLİBE

1360'lar (tartışmalı: 1361/1364/1360'ların sonu)

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
300	500

	Han	1.600
	Hamam	3.100
	Medrese	1 CP 4.900
	Cami	1 CP 6.300
	Külliye	toplam 2 CP 7.600

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

I. MURAD
Hüdâvendigâr

TAPU SENEDİ · RUMELİ

SOFYA

1383 (yaygın tarih 1385)

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
300	500

	Han	1.600
	Hamam	3.100
	Medrese	1 CP 4.900
	Cami	1 CP 6.300
	Külliye	toplam 2 CP 7.600

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

YILDIRIM BAYEZİD
Niğbolu Gazisi

TAPU SENEDİ · RUMELİ

ÜSKÜP

1391 veya 6 Ocak 1392

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
400	600

	Han	1.700
	Hamam	3.400
	Medrese	1 CP 5.400
	Cami	1 CP 6.900
	Külliye	toplam 2 CP 8.300

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

YILDIRIM BAYEZİD
Niğbolu Gazisi

TAPU SENEDİ · RUMELİ

NİĞBOLU

1395 (Niğbolu Zaferi 25 Eylül 1396)

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
400	600

	Han	1.700
	Hamam	3.400
	Medrese	1 CP 5.400
	Cami	1 CP 6.900
	Külliye	toplam 2 CP 8.300

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

YILDIRIM BAYEZİD
Niğbolu Gazisi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

AMASYA

1398 (kimi kaynaktaki 1392)

1.700 akçe · Bilgi ile 1.300

ARSA KİRASİ	TAM SET
400	600

	Han	1.700
	Hamam	3.400
	Medrese	1 CP 5.400
	Cami	1 CP 6.900
	Külliye	toplam 2 CP 8.300

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.050

kaldırma 1.300

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

TESİS
kira tesis sayısına göre

TAPU SENEDİ

BEDESTEN

b. 802 (1400)

1.100 akçe · Bilgi ile 850

	1 tesis	300
	2 tesis	800

Bursa Bedesteni'ni Yıldırım Bayezid 1400'de hayır kurumlarına gelir sağlamak için yaptırdı.

İPOTEK
700

kaldırma 850

İMAR
Yok

CP vermez

İpotekli tesisler de sayılır · Kira 700 ve üstüysse Müzakere

II. MURAD
Selanik'in Fatih

TAPU SENEDİ · ANADOLU

İZMİR

1424 (ilk alınışı 1390)

1.900 akçe · Bilgi ile 1.450

ARSA KİRASİ	TAM SET
400	700

	Han	2.100
	Hamam	4.100
	Medrese	1 CP 6.500
	Cami	1 CP 8.300
	Külliye	toplam 2 CP 10.100

İMAR
700

satış 450

İPOTEK
1.150

kaldırma 1.450

SET
2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

4 I. MURAD

FİLİBE

1360'lar (tartışmalı:
1361/1364/1360'ların sonu)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Osmanlı tarihçileri Filibe'nin Edirne'den hemen sonra 1361'de alındığını yazar; TDV bu tarihi kesin saymaz, fethi 1360'ların sonuna yerleştirir. Halk direnmeden teslim olunca herkesin yerinde kalmasına izin verildi. İlk Rumeli beylerbeyi Lala Şahin Meriç üzerine köprü yaptırdı ve ovada çeltik ekimini başlattı. XV. yüzyılın ilk yarısında beylerbeyi merkezi olan şehirde II. Murad'ın Cuma Camii (1425 dolay) ve Şehâbeddin Paşa'nın İmaret Camii bugün ayakta. 1878'den beri Plovdiv adıyla Bulgaristan'ın ikinci büyük şehridir.

TDV İA: Filibe; Murad I

4 I. MURAD

EDİRNE

1361 (tartışmalı:
1361/1362/1367/1369)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Edirne'nin fethi tarihi tartışmalıdır: 1361, 1362, 1367 ve 1369 ileri sürülür. Ağır basan görüşe göre şehir, Orhan Bey hayattayken Şehzade Murad ile Lala Şahin'in harekâtıyla 1361'de alındı. I. Murad burada saray yaptırarak Edirne'yi Rumeli'de ikinci merkez yaptı; Ankara Savaşı'ndan (1402) sonra devlet merkezi oldu. Eski Cami, Üç Şerefeli Cami, II. Bayezid'in darüşşifalı külliyesi ve Mimar Sinan'ın 1568-1574'te yaptığı Selimiye şehri süsler. Selimiye 2011'de UNESCO Dünya Mirası oldu.

TDV İA: Edirne; Murad I

LİMAN

GELİBOLU LİMANI

1354 (kalıcı olarak 1376)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

2 Mart 1354'te bir deprem Gelibolu surlarını yıktı; halkın bir kısmı şehri terk etti ve Süleyman Paşa kaleyi kolayca aldı. 1366'da Savoy Düktü Amedeo'nun Haçlı filosu şehri alıp ertesi yıl Bizans'a bıraktı; 1376'da IV. Andronikos kaleyi I. Murad'a teslim etti. 1390'da Yıldırım Bayezid'in emriyle Saruca Paşa kaleyi güçlendirdi, limanın havuzlarını temizletti ve girişini zincirle kapattı. 1403'te Clavijo limanda kırk kadar gemi gördü. Piri Reis burada doğdu. Bugün Çanakkale'nin ilçesidir.

TDV İA: Gelibolu; Orhan

5 YILDIRIM BAYEZİD

NİĞBOLU

1395 (Niğbolu Zaferi 25 Eylül
1396)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Tuna kıyısındaki Niğbolu, son Bulgar kralı İvan Şişman'ın merkezidi; Bulgar kroniklerine göre 3 Haziran 1395'te Osmanlılar'a geçti. Ertesi yıl Kral Sigismund komutasındaki Haçlı ordusu kaleyi kuşattı; Yıldırım Bayezid bu orduyu 25 Eylül 1396'da Niğbolu yakınında yendi. Bayezid kaleyi onarttı ve bir cuma camii yaptırdı; Kadı İvaz bir medrese ekledi, kaledeki Bulgar askerler Osmanlı garnizonuna alındı. Niğbolu 1395-1878 arasında sancak merkezidi. Bugün Bulgaristan'da Nikopol adlı bir kasabadır.

TDV İA: Niğbolu; Bayezid I

5 YILDIRIM BAYEZİD

ÜSKÜP

1391 veya 6 Ocak 1392

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Yıldırım Bayezid 1390'da Timurtaş Paşa, Evrenos ve Paşa Yiğit beyleri Sırbistan üzerine gönderdi; Üsküp uç beyi Paşa Yiğit'in akınlarıyla alındı. Osmanlı kronikleri tarih vermez; TDV Bayezid I maddesi 1391, Batılı kaynaklar 6 Ocak 1392 der. Paşa Yiğit Saruhan'dan getirdiği Türkmenleri şehre yerleştirdi; Üsküp, Sırbistan ve Bosna seferlerinin üssü oldu. Sultan Murad (1436) ve Mustafa Paşa (1492) camileri, Kurşunlu Han ve Vardar üzerindeki Taşköprü Osmanlı mirasıdır. Bugün Kuzey Makedonya'nın başkentidir.

TDV İA: Üsküp; Bayezid I

4 I. MURAD

SOFYA

1383 (yaygın tarih 1385)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Sofya 1380'lerin başında Osmanlı idaresine girdi; TDV fethin 1383'te I. Murad'ın Rumeli seferi sırasında olduğunu ileri sürer, yaygın kabul 1385'tir. XV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Rumeli beylerbeyi burada oturdu ve sancak 'livâ-i paşa' diye anıldı. Şehir Balkan yolunda bir menzil ve İstanbul'un et ile piriğin ihtiyacının toplandığı bir depo oldu. Beylerbeyi Mahmud Paşa'nın Büyük Cami'si, Yahyâ Paşa'nın bedesteni (1506) ve Mimar Sinan'ın Sofu Mehmed Paşa Külliyesi şehri şekillendirdi. Bugün Bulgaristan'ın başkentidir.

TDV İA: Sofya; Filibe

6 II. MURAD

İZMİR

1424 (ilk alımı 1390)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.450 akçe öde

İzmir'in kara tarafı Aydınoğulları'nın, liman kalesi ise uzun süre Latinlerin elindeydi. Yıldırım Bayezid 1390'da Aydın-ili'yle birlikte şehri aldı, ama sahildeki kale 1402'de Timur'un zaptına kadar Latinlerde kaldı. Fetret yıllarında şehri yöneten Aydınoğlu Cüneyd Bey'in direnişi kırıldıktan sonra II. Murad İzmir'i 1424'te kesin olarak zaptetti. Şehir Anadolu ürünlerini dışarıya gönderen bir ihracat kapısı oldu; Hisar ve Kemeraltı (1671) camileri çarşının çevresinde yükseldi. Bugün Ege'nin en büyük şehridir.

TDV İA: İzmir; Murad II

TESİS

BEDESTEN

b. 802 (1400)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 850 akçe öde

Bedesten, mücevher, değerli kumaş ve silah gibi kıymetli malların satıldığı kalın duvarlı, kubbeli çarşı yapısıdır. Ahşap dükkânları kül eden yangınlara karşı güvenli olduğu için tüccarların kasaları, defterleri ve loncaların belgeleri burada saklanırdı; şehrin çarşısı bedestenin çevresinde biçimlenirdi. Bursa Bedesteni'ni Yıldırım Bayezid 1400'de hayratına gelir sağlamak için yaptırdı. Fatih'in İstanbul'da yaptırdığı Büyük Bedesten de Kapalıçarşı'nın çekirdeğidir. Bedesten tapusu kira getirir ama imar edilmez.

TDV İA: Bedesten; İstanbul

5 YILDIRIM BAYEZİD

AMASYA

1398 (kimi kaynakta 1392)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.300 akçe öde

Yeşilirmak vadisinde, Pontus krallarının kayalarla oyulmuş mezarlarının altında kurulan Amasya, Kadı Burhâneddin'in ölümünden sonra 1398'de Yıldırım Bayezid'in topraklarına katıldı; Bayezid şehrin idaresini oğlu Çelebi Mehmed'e verdi. 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra Çelebi Mehmed devleti yeniden toplama mücadelesine Amasya'dan başladı. Şehir sonraki iki yüzyılda şehzadelerin sancakbeyi olarak yetiştirdiği başlıca merkezlerden biri oldu. II. Bayezid'in 1486'da tamamlanan külliyesi şehrin tanınmış eserlerindendir. Bugün Amasya ilinin merkezidir.

TDV İA: Amasya; Bayezid I

6

II. MURAD
Selanik'in Fatibi

TAPU SENEDİ · RUMELİ

SELANİK

29 Mart 1430

1.900 akçe · Bilgi ile 1.450

ARSA KİRASİ
400TAM SET
700

Han	2.100
Hamam	4.100
Medrese	1 CP 6.500
Cami	1 CP 8.300
Külliye	toplam 2 CP 10.100

İMAR	İPOTEK	SET
700	1.150	2 CP
satış 450	kaldırma 1.450	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

6

II. MURAD
Selanik'in Fatibi

TAPU SENEDİ · RUMELİ

YANYA

Ekim 1430

1.900 akçe · Bilgi ile 1.450

ARSA KİRASİ
400TAM SET
700

Han	2.100
Hamam	4.100
Medrese	1 CP 6.500
Cami	1 CP 8.300
Külliye	toplam 2 CP 10.100

İMAR	İPOTEK	SET
700	1.150	2 CP
satış 450	kaldırma 1.450	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

7

FATİH SULTAN MEHMED
İstanbul'un Fatibi

TAPU SENEDİ · PÂYİTAHT

İSTANBUL

29 Mayıs 1453

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
500TAM SET
800

Han	2.500
Hamam	4.900
Medrese	1 CP 7.800
Cami	1 CP 9.900
Külliye	toplam 2 CP 12.100

İMAR	İPOTEK	SET
700	1.300	2 CP
satış 450	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

LİMAN
kira liman sayısına göre

TAPU SENEDİ · ANADOLU

TRABZON

Ağustos-Eylül 1461

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

1 liman	300
2 liman	700
3 liman	1.300

1461'de Fatih'e teslim olan Trabzon; Tebriz'e uzanan ticaret yolunun Karadeniz iskelesi. Kanûnî burada doğdu.

İPOTEK	İMAR
800	Yok
kaldırma 1.000	CP vermez
İpotekli limanlar da sayılır · Kira 700 ve üstüye Müzakere	

7

FATİH SULTAN MEHMED
İstanbul'un Fatibi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

KONYA

Nisan 1468

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
500TAM SET
800

Han	2.500
Hamam	4.900
Medrese	1 CP 7.800
Cami	1 CP 9.900
Külliye	toplam 2 CP 12.100

İMAR	İPOTEK	SET
700	1.300	2 CP
satış 450	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

7

FATİH SULTAN MEHMED
İstanbul'un Fatibi

TAPU SENEDİ · ANADOLU

KAYSERİ

1474

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
500TAM SET
800

Han	2.500
Hamam	4.900
Medrese	1 CP 7.800
Cami	1 CP 9.900
Külliye	toplam 2 CP 12.100

İMAR	İPOTEK	SET
700	1.300	2 CP
satış 450	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

8

YAVUZ SULTAN SELİM
Hâdimü'l-Haremeyn

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

HALEP

Ağustos 1516

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
600TAM SET
900

Han	2.600
Hamam	5.300
Medrese	1 CP 8.300
Cami	1 CP 10.600
Külliye	toplam 2 CP 12.900

İMAR	İPOTEK	SET
600	1.300	2 CP
satış 400	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

8

YAVUZ SULTAN SELİM
Hâdimü'l-Haremeyn

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

ŞAM

3 Ekim 1516

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
600TAM SET
900

Han	2.600
Hamam	5.300
Medrese	1 CP 8.300
Cami	1 CP 10.600
Külliye	toplam 2 CP 12.900

İMAR	İPOTEK	SET
600	1.300	2 CP
satış 400	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

8

YAVUZ SULTAN SELİM
Hâdimü'l-Haremeyn

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

KAHİRE

Ocak 1517

2.100 akçe · Bilgi ile 1.600

ARSA KİRASİ
600TAM SET
900

Han	2.600
Hamam	5.300
Medrese	1 CP 8.300
Cami	1 CP 10.600
Külliye	toplam 2 CP 12.900

İMAR	İPOTEK	SET
600	1.300	2 CP
satış 400	kaldırma 1.600	3 şebir

Kira 700 ve üstüye Müzakere

7

FATİH SULTAN MEHMED

İSTANBUL

29 Mayıs 1453

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

I I. Mehmed (Fatih) 29 Mayıs 1453'te İstanbul'u alarak Bizans'a son verdi ve şehri پایتخت yaptı. Fetihden üç gün sonra aman ilan edildi: kaçanların dönmeye, kendi evlerinde oturmalarına ve dinlerini serbestçe yaşamalarına izin verildi, patriklik yeniden kuruldu. Fatih Külliyesi'nde cami, sekiz büyük medrese (Sahn-ı Semân), imaret, darüşşifa ve kütüphane bir aradaydı; Büyük Bedesten ve çarşı ekonomiyi canlandırdı. Mihrimah Sultan'ın külliyesi (1565) ve Hatice Turhan Sultan'ın tamamlattığı Yeni Cami şehri büyüttü.

TDV İA: İstanbul; Mehmed II

6

II. MURAD

YANYA

Ekim 1430

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.450 akçe öde

Göl kıyısındaki bir yarımada kurulmuş Yanya, Epir'in merkeziydi. Bizans tarihçisi Sphrantzes'e göre şehir Ekim 1430'da Rumeli beylerbeyi Sinan Paşa'ya teslim oldu. II. Murad Yanya halkına dini ve mali imtiyazlar tanıyan bir ferman verdi; bu haklar yaklaşık iki yüzyıl yürürlükte kaldı. 1618'de Arslan Paşa cami, medrese, imaret ve hamamdan oluşan külliyesini yaptırdı; cami bugün müze olarak kullanılır. 1913'te Esad Paşa'nın altı ay süren savunmasından sonra şehir Yunanistan'a geçti. Bugünkü adı Ioannina'dır.

TDV İA: Yanya; Murad II

6

II. MURAD

SELANİK

29 Mart 1430

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.450 akçe öde

Selanik ilk kez 1387'de alındı ama tam bir idare kurulmadı ve 1403'te Bizans'a bırakıldı. II. Murad şehri kuşatınca Bizans onu Venedik'e sattı; Venedik idaresi (1423-1430) şehir halkı için zor bir dönem oldu. 29 Mart 1430'da II. Murad şehri aldı. 1492'de İspanya'dan çıkarılan Yahudilerin bir kısmı buraya yerleşti. Hamza Bey'in kızı Hafsa Hatun'un 1467-68'de kurduğu mescid, 1619'da Yunanistan'da Osmanlılar'ın yaptığı en büyük camiye dönüştü. Atatürk bu şehirde doğdu. Bugünkü adı Thessaloniki'dir.

TDV İA: Selanik; Murad II

7

FATİH SULTAN MEHMED

KAYSERİ

1474

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

Kayseri Türkiye Selçuklu döneminde bir ilim ve ticaret şehriydi: Gevher Nesibe'nin vasiyeti üzerine kardeşi I. Gıyâseddin Keyhüsrev'in 1205-06'da yaptırdığı tıp medresesi ve darüşşifa ile Mahperi Hunat Hatun'un külliyesi (1238) bu dönemdendir. Şehir 1398'de Yıldırım Bayezid'e geçmiş, Ankara Savaşı'ndan sonra kaybedilmişti. 1474'te Gedik Ahmed Paşa Karamanoğulları'nı ortadan kaldırınca Osmanlı idaresi kuruldu. Bedesten (1497) ve Mimar Sinan'a atfedilen Kurşunlu Cami (1586) Osmanlı eserleridir.

TDV İA: Kayseri; Sinan

7

FATİH SULTAN MEHMED

KONYA

Nisan 1468

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

Konya, Türkiye Selçuklu Devleti'nin başkenti ve XIII. yüzyılda Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin yaşadığı şehirdi; Selçuklu'dan sonra Karamanoğulları'nın merkezi oldu. Şehir Yıldırım Bayezid, Çelebi Mehmed ve II. Murad dönemlerinde alınmış, ama elde tutulamamıştı. Fatih Nisan 1468'de önce Gevele Hisarı'nı, ardından Konya'yı aldı, surları onarttı ve oğlu Şehzade Mustafa'yı sancakbeyi yaptı. II. Selim'in şehzadeliğinde başlatılan Sultan Selim Camii Mevlânâ Dergâhı'nın batısındadır. Bugün Konya ilinin merkezidir.

TDV İA: Konya

LİMAN

TRABZON LİMANI

Ağustos-Eylül 1461

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

Trabzon, Tebriz'den gelen ticaret yolunun Karadeniz'e ulaştığı limandı; Marco Polo 1295'te bu yolla ülkesine döndü. Fatih şehri kuşatırken Gelibolu sancakbeyi Kasım Bey donanmayla harekâta destek verdi; Trabzon Ağustos-Eylül 1461'de teslim oldu. Halkın bir kısmı başka bölgelere gönderildi, yerlerine Anadolu'dan aileler yerleştirildi. Şehzade Selim yaklaşık yirmi dört yıl burada sancakbeyliği yaptı; oğlu Süleyman Trabzon'da doğdu. Selim'in annesi Gülbahar Hatun adına yapılan Hatuniye Külliyesi (1505-06) zengin vakıflarıyla şehir hayatında önemli rol oynadı.

TDV İA: Trabzon; Sürgün

8

YAVUZ SULTAN SELİM

KAHİRE

Ocak 1517

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

Yavuz Sultan Selim 22 Ocak 1517'de Ridâniye'de Memlûk ordusunu yendi ve Kahire'ye girdi; Memlûk Sultanlığı sona erdi. Osmanlılar Kahire'ye kendi mimari üsluplarını kabul ettirmeye çalışmadı; Hadım Süleyman Paşa (1528, kalede), Sinan Paşa (1571, Bulak) ve III. Mehmed'in annesi Safiye Sultan'a atfedilen Melike Safiye (1610) camileri gibi birkaç büyük yapı eklendi. 1517'de nüfusunun en çok 150-200 bin olduğu tahmin edilen şehir 1798'de 263 bine ulaştı. Ezher yüzyıllarca ilim merkezi oldu. Bugün Mısır'ın başkentidir.

TDV İA: Kahire; Selim I

8

YAVUZ SULTAN SELİM

ŞAM

3 Ekim 1516

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

Mercidâbık'tan sonra Yavuz Sultan Selim şehrin ileri gelenlerinin itaatini kabul etti ve 3 Ekim 1516'da Şam'a girdi; Emeviye Camii'nde "hâdimü'l-Haremeyni's-şerîfeyn" unvanıyla anıldı. Osmanlı döneminde Şam, İstanbul'dan gelen surre alayının hac kervanına katıldığı toplanma yeri; her yıl on binlerce hacı adayı şehirde konaklardı. Kanûnî 1554-1559'da Mimar Sinan'a Süleymaniye Külliyesi'ni (Tekkiye) yaptırdı; çarşılar ve hanlar şehri bir ticaret merkezine dönüştürdü. Bugün Suriye'nin başkentidir.

TDV İA: Şam; Selim I

8

YAVUZ SULTAN SELİM

HALEP

Ağustos 1516

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.600 akçe öde

Yavuz Sultan Selim'in Memlûk Sultanı Kansu Gavri'yi 24 Ağustos 1516'da Mercidâbık'ta yenmesinden sonra Halep 28 Ağustos'ta Osmanlı hâkimiyetine girdi. Şehir Avrupa kumaşı ve gümüşü ile Hint baharatının, sonra İran ipeğinin alınıp satıldığı büyük bir pazardı. Mimar Sinan'ın ilk eserlerinden Hüseyin Paşa Camii (1544) ve Dukakinzâde Mehmed Paşa'nın dört çarşı ile üç büyük han içeren Adliye külliyesi (1555) şehri büyüttü. I. Dünya Savaşı öncesinde İstanbul ve Kahire'den sonra Osmanlı'nın üçüncü büyük şehriydi.

TDV İA: Halep; Selim I

LİMAN
kira liman sayısına göre

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

İSKENDERİYE

19 Mayıs 1517

1.300 akçe · Bilgi ile 1.000

1 liman	300
2 liman	700
3 liman	1.300

19 Mayıs 1517'de Câfer Bey'in donanmasıyla
Osmanlı'ya geçen İskenderiye; İstanbul-Kahire
deniz yolunun limanı.

İPOTEK

800

kaldırma 1.000

İMAR

Yok

CP vermez

İpotekli limanlar da sayılır · Kira 700 ve
üstüysse Müzakere

KANÛNÎ SULTAN
SÜLEYMAN
Belgrad'ın Fatibi

TAPU SENEDİ · RUMELİ

BELGRAD

1521

2.300 akçe · Bilgi ile 1.750

ARSA KİRASİ	TAM SET
700	1.100

Han	3.100
Hamam	6.200
Medrese	1 CP 9.700
Cami	1 CP 12.400
Külliye	toplam 2 CP 15.100

İMAR

600

satış 400

İPOTEK

1.400

kaldırma 1.750

SET

2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

KANÛNÎ SULTAN
SÜLEYMAN
Belgrad'ın Fatibi

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

BAĞDAT

1534 (kesin geri alışı: 1638, IV. Murad)

2.300 akçe · Bilgi ile 1.750

ARSA KİRASİ	TAM SET
700	1.100

Han	3.100
Hamam	6.200
Medrese	1 CP 9.700
Cami	1 CP 12.400
Külliye	toplam 2 CP 15.100

İMAR

600

satış 400

İPOTEK

1.400

kaldırma 1.750

SET

2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

KANÛNÎ SULTAN
SÜLEYMAN
Belgrad'ın Fatibi

TAPU SENEDİ · ARAP VİLÂYETLERİ

BASRA

1534 itaat, 1538 anabtar teslimi

2.300 akçe · Bilgi ile 1.750

ARSA KİRASİ	TAM SET
700	1.100

Han	3.100
Hamam	6.200
Medrese	1 CP 9.700
Cami	1 CP 12.400
Külliye	toplam 2 CP 15.100

İMAR

600

satış 400

İPOTEK

1.400

kaldırma 1.750

SET

2 CP

3 şebir

Kira 700 ve üstüysse Müzakere

9

KANÜNÎ SULTAN SÜLEYMAN

BAĞDAT

1534 (kesin geri alışı: 1638, IV. Murad)

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.750 akçe öde

Abbasilerin kurduğu Bağdat, Nizâmiye Medresesi (1066) gibi kurumlarıyla İslâm dünyasının ilim merkezlerindendi. İrakeyn Seferi'nde halk şehrin anahtarlarını Veziriâzam İbrâhim Paşa'ya teslim etti; Kanûnî 28 Kasım 1534'te şehre girdi, şair Fuzûlî fethi tarih düşürdü. Kanûnî, İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe'nin kabri üzerine türbe, cami ve medrese yaptırdı, Abdülkâdir-i Geylânî'nin cami ve türbesine vakıflar bağladı. Şehir 1624'te Safevîlere geçti; IV. Murad 1638'de kırk gün süren kuşatmayla geri aldı. Bugün Irak'ın başkentidir.

TDV İA: Bağdat; Murad IV

9

KANÜNÎ SULTAN SÜLEYMAN

BELGRAD

1521

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.750 akçe öde

Tuna ile Sava'nın birleştiği yerdeki Belgrad'ı II. Murad 1440'ta altı ay kuşattı, Fatih 1456'da kuşatmada yaralandı; iki girişim de sonuç vermedi. Kanûnî şehri 1521'de aldı. Halkın bir kısmı İstanbul'a götürülüp bugün Belgrad Ormanı ve Belgradkapı diye bilinen yerlere yerleştirildi. Osmanlılar sınır şehri Belgrad'a 'dârülcihad' dedi; Evliya Çelebi 217 cami ve Sûk-ı Sultânî çarşısından söz eder. Son Osmanlı garnizonu 1867'de çekildi. Bugün Sırbistan'ın başkentidir; Osmanlı camilerinden yalnız Bayraklı Cami ayakta.

TDV İA: Belgrad; Süleyman I

LİMAN

İSKENDERİYE LİMANI

19 Mayıs 1517

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.000 akçe öde

Ridâniye'den sonra, Tomanbay'ın Kahire'de idamından otuz altı gün geçmişken Câfer Bey idaresindeki Osmanlı donanması İskenderiye'ye geldi ve şehir 19 Mayıs 1517'de Osmanlı idaresine girdi; Yavuz Sultan Selim 2 Haziran'da gelip dört gün kaldı. İskenderiye bundan sonra İstanbul'dan Kahire'ye uzanan deniz yolunun önemli limanı oldu. Antik çağın ünlü feneri XIV. yüzyıla kadar ayakta. Osmanlı döneminde Seyyidi Mıfrid (1672) ve Ebû Ali (1715) camileri yapıldı. Bugün Mısır'ın en önemli limanıdır.

TDV İA: İskenderiye

9

KANÜNÎ SULTAN SÜLEYMAN

BASRA

1534 itaat, 1538 anahtar teslimi

İPOTEKLİ

Kaldırmak için 1.750 akçe öde

H z. Ömer döneminde kurulan Basra, erken İslâm asırlarında Arap dili, fıkıh ve hadis çalışmalarının merkezlerindendi. Kanûnî Bağdat'tayken (1534) Basra hâkimi Râşid b. Megâmis gelip itaatini bildirdi; 1538'de oğlunu ve vezirini Edirne'deki padişaha göndererek şehrin anahtarlarını teslim etti, Kanûnî adına hutbe okundu ve sikke basıldı. Baharat yolundaki Basra ve körfez, Osmanlılar ile Portekizliler arasında uzun mücadelelere sahne oldu. Basra müstakil bir eyaletti. Bugün Irak'ın güneyindedir.

TDV İA: Basra

I. MURAD: HÜDÂVENDİGÂR

I. Murad (Hüdâvendigâr) 1362'de tahta çıktı ve Rumeli'de hızla ilerledi. 1389 Kosova Savaşı'nı kazandı; savaş meydanında şehit düşen tek Osmanlı padişahıdır. Birinci: 1 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

HASEKİ KÜLLİYESİ: SİNAN'IN İLK ESERİ

Mimar Sinan, hassa başmimarı olduktan sonraki ilk eserini Hürrem Sultan adına yaptı: cami, medrese, mektep, imaret ve darüşşifası olan Haseki Külliyesi. İlk eser: 1 ilerle.

HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

İZNİK: İLK OSMANLI MEDRESESİ

Orhan Bey 1331'de İznik'i aldı; burada yaptırdığı ilk Osmanlı medresesi 1336'da açıldı, ilk müderrisi Dâvûd-i Kayserî oldu. İlk medrese: 1 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

İLK OSMANLI SİKKE: AKÇE

Akçe, Osmanlıların ilk gümüş parası ve ilk sikkesidir; bilinen en eski akçeler Orhan Bey adına basıldı. Sikke basmak hükümdarlık alameti idi. İlk sikke: 1 ilerle.

SİKKE VE DARPANE

OSMAN BEY: KURUCU BEY

Devlete adını veren Osman Bey, Söğüt çevresindeki uç beyliğini büyüttü; 1302'de Koyunhisar (Bafeus) Savaşı'nda Bizans kuvvetlerini yendi. Kurucu bey: 1 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

TUĞRA: İLK İMZA

Tuğra, padişahın adını taşıyan resmî imza-alametidir; mühür değildir, nişancı çekerti. Osmanlı'da ilk tuğra Orhan Gazi'ye aittir (1324). İlk tuğra: 1 ilerle.

HAT, TUĞRA VE FERMAN

FATİH'İN İKİ SALTANATI

II. Mehmed iki kez tahta çıktı: 1444–1446 ve 1451–1481. 1453'te İstanbul'u fethedip 'Fatih' unvanını aldı. İki saltanat: 2 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

MİHRİMAH SULTAN'IN İKİ CAMİSİ

Mimar Sinan, Kanûnî'nin kızı Mihrimah Sultan için İstanbul'un iki yakasına iki külliye yaptı: biri Üsküdar İskele'de, öteki Edirnekapi'da. İki cami: 2 ilerle.

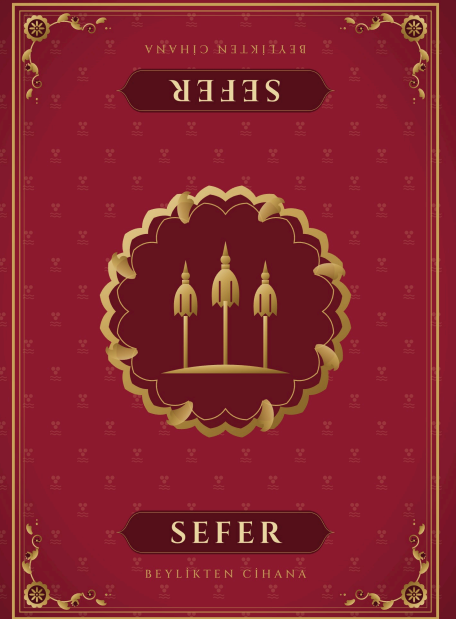
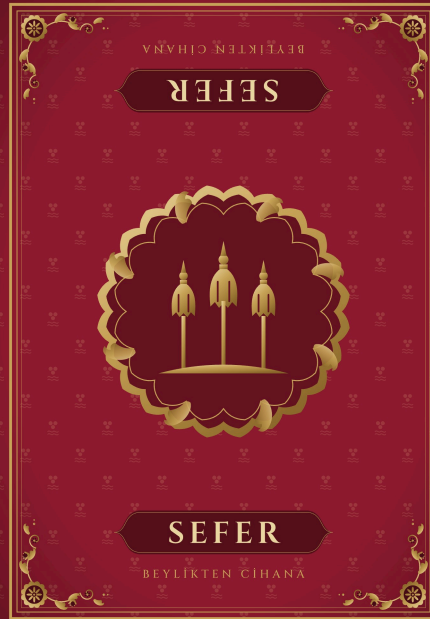
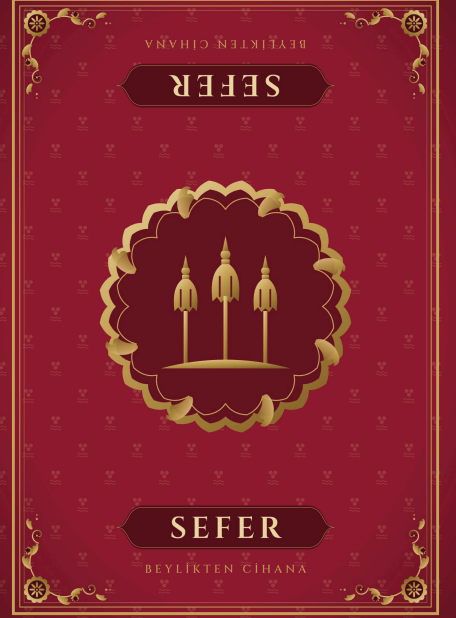
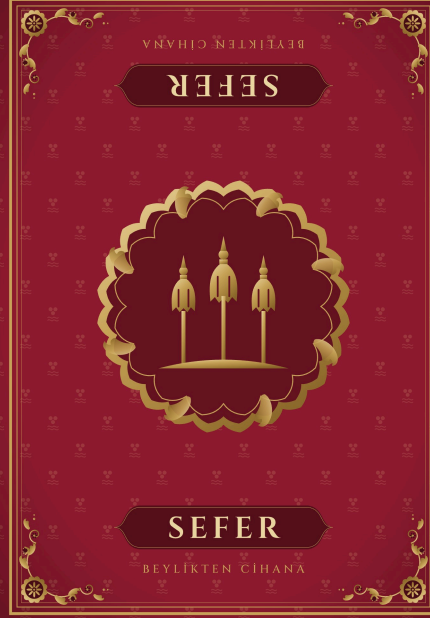
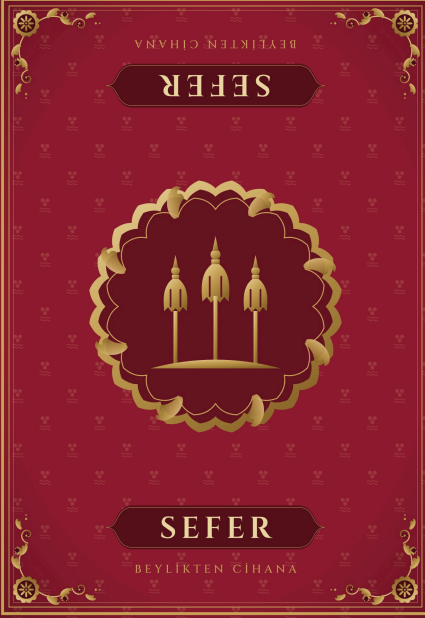
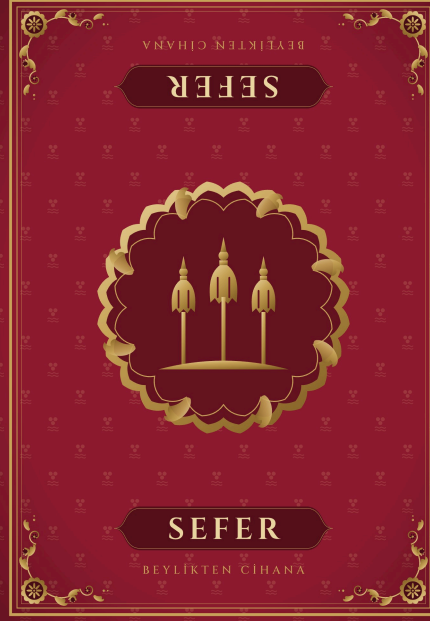
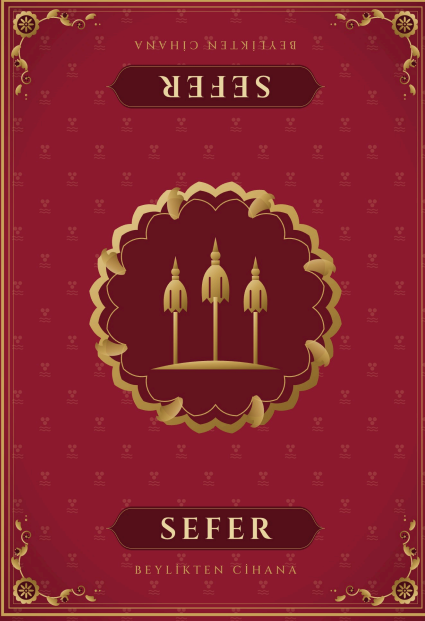
HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

GEVHER NESİBE VE ÇİFTE MEDRESE

I. Gıyâseddin Keyhusrev, kız kardeşi Gevher Nesibe adına Kayseri'de darüşşifâ ve bitişigine tıp medresesi yaptırdı (1205–1206); halk bunlara Çifte Medrese der. 2 ilerle.

HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

2

GENÇ OSMAN

II. Osman 1618'de on dört yaşında tahta çıktı; ordu düzenini değiştirmek isterken 1622'deki ayaklanmada tahttan indirilip öldürüldü. İkinci Osman: 2 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

2

II. BAYEZİD VE CEM SULTAN

II. Bayezid 1481'de tahta çıktı; kardeşi Cem Sultan saltanat iddiasıyla ayaklandı. İki kardeşin mücadelesi Cem'in 1495'teki ölümüne dek sürdü. İkinci: 2 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

2

II. MAHMUD'UN YENİ ORDUSU

II. Mahmud 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdı, yerine Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye ordusunu kurdu. Adındaki 'II.', onu I. Mahmud'dan ayırır: 2 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

3

III. SELİM VE NİZÂM-I CEDİD

III. Selim 1789'da tahta çıktı ve Avrupa usulü talimli Nizâm-ı Cedîd ordusunu kurdu. Bestekârdı; Sûzidilârâ makamını o terkip etti. Üçüncü: 3 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

3

III. AHMED VE LALE DEVRİ

III. Ahmed 1703–1730 arasında tahtta kaldı; son yılları (1718–1730) Lale Devri diye anılır. İbrahim Müteferrika'nın matbaası bu devirde kuruldu. Üçüncü: 3 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

3

III. MURAD DÖNEMİ

III. Murad döneminde (1574–1595) Safevîlerden Şirvan, Gürcistan ve Tebriz alındı, savaş 1590 antlaşmasıyla bitti; Takiyüddin'in rasathanesi de bu devirde kuruldu. Üçüncü: 3 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

3

III. MUSTAFA'NIN ESERLERİ

III. Mustafa (1757–1774) İstanbul'da Laleli Külliyesi'ni yaptırdı; 1766 depreminde yıkılan Fatih Camii'ni de yeniden inşa ettirdi. Üçüncü: 3 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

3

III. OSMAN'IN KISA SALTANATI

III. Osman yalnızca 1754–1757 arasında, yaklaşık üç yıl tahtta kaldı; I. Mahmud'un başlattığı Nuruosmaniye Camii onun döneminde bitirildi. III. ve üç yıl: 3 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

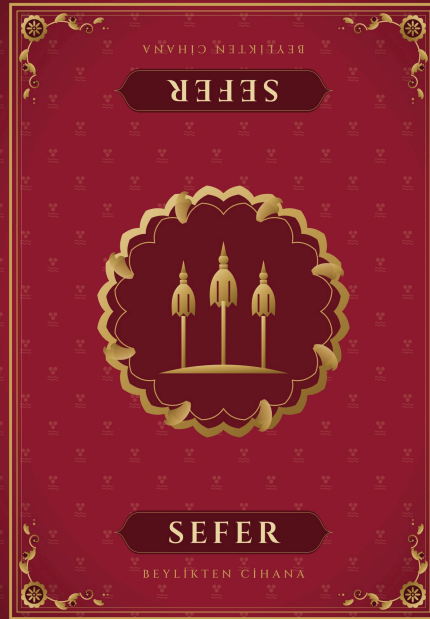
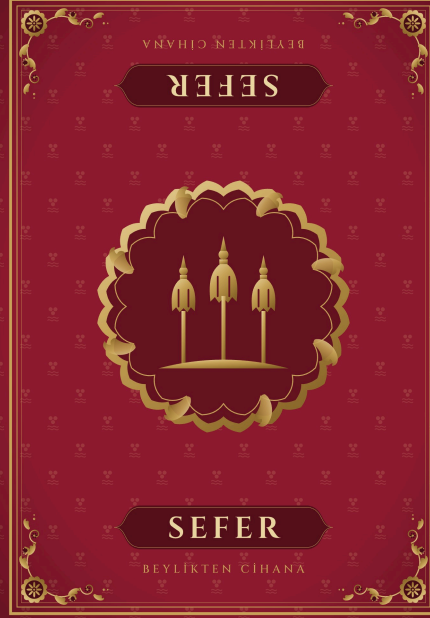
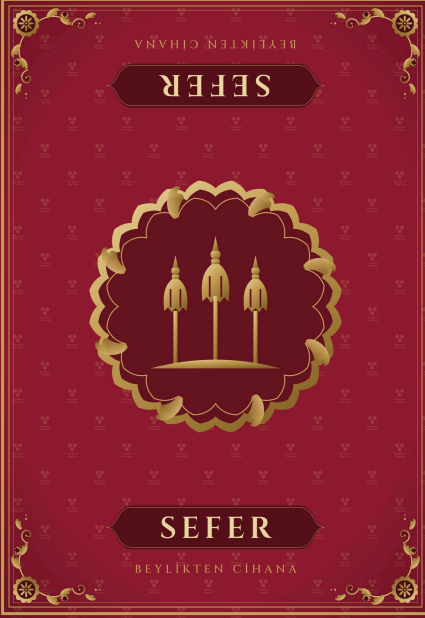
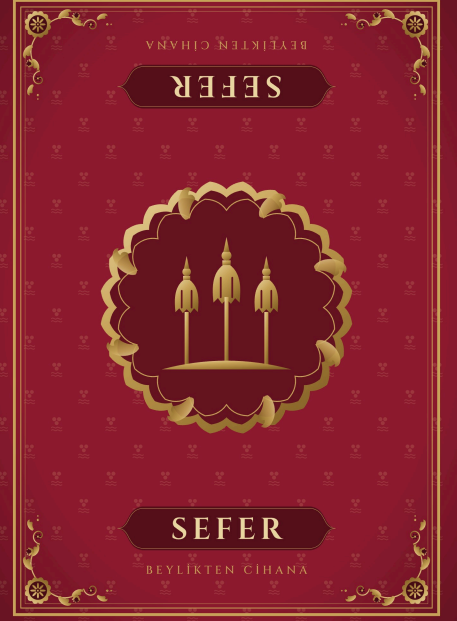
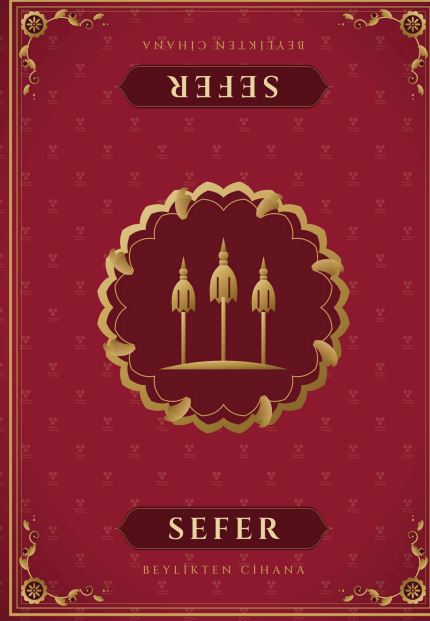
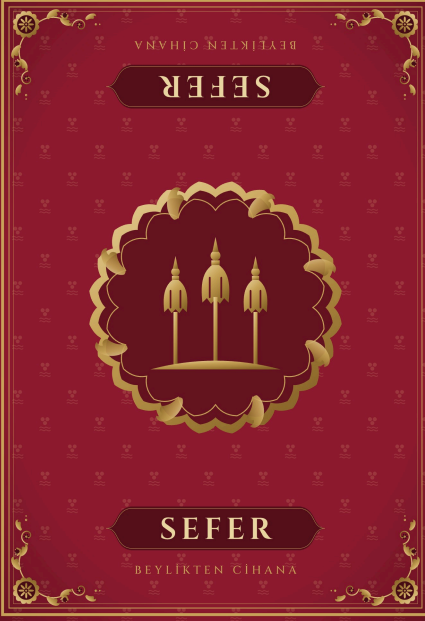

3

ÜÇ KİTADA BİR DEVLET

Osmanlı toprakları Asya, Avrupa ve Afrika'ya yayılıyordu; Bursa, Belgrad ve Kahire aynı devletin şehirleriydi. Üç kıta: 3 ilerle.

KERVAN VE TİCARET YOLU

4

BAĞDAT FATİHİ IV. MURAD

IV. Murad 1638'de Bağdat'ı Safevîlerden geri aldı; ertesi yıl yapılan Kasr-ı Şirin Antlaşması (1639) doğu sınırını uzun süre belirledi. Dördüncü: 4 ilerle.

FETİH VE KUŞATMA

4

DÖRT HALİFE DÖNEMİ

Hız. Peygamber'in vefatından sonra İslam toplumunu Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali yönetti (632–661). Bu döneme Hulefâ-yi Râşidîn denir. 4 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

4

AVCI IV. MEHMED

IV. Mehmed 1648'de yedi yaşında tahta çıktı, ava düşkünlüğüyle 'Avcı' diye anıldı. Köprülû sadrazamları döneminde Girit'in fethi tamamlandı (1669). Dördüncü: 4 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

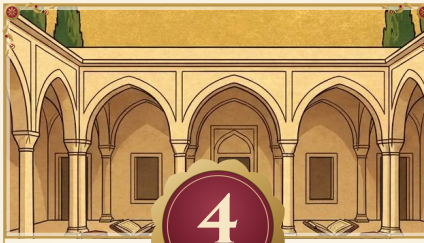

4

RUM'UN DÖRT ZÜMRESİ

Âşıkpaşazâde Anadolu'daki dört zümreyi anar: Gâziyân, Ahîyân, Abdalân ve Bâciyân-ı Rûm. Bâciyân'ın, Fatma Bacı'yla anılan bir kadın teşkilâtı olduğu ileri sürülür. 4 ilerle.

HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

4

DÖRT EYVANLI MEDRESE

Büyük Selçuklu döneminde yaygınlaşan dört eyvanlı medrese planı Anadolu'da da uygulandı; Erzurum Çifte Minareli Medrese buna örnektir. Dört eyvan: 4 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

4

ŞEHZADE CAMİİ'NİN DÖRT YARIM KUBBESİ

Mimar Sinan'ın 'çıraklık eserim' dediği İstanbul Şehzade Camii'nde (1544–1548) ana kubbeyi dört yarım kubbe destekler. Dört yarım kubbe: 4 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

5

İBN SİNÂ'NIN BEŞ KİTABI

İbn Sînâ'nın tıp ansiklopedisi el-Kânûn fi't-tıb beş kitaptan oluşur; eser yüzyıllarca Doğu'da ve Batı'da tıp öğretiminde okutuldu. Beş kitap: 5 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

5

PENCİK: BEŞTE BİR

I. Murad döneminde savaş esirlerinin beşte biri devlete ayrıldı. Pencik denen bu usulle alınan gençler yetiştirildi; Yeniçeri Ocağı böyle doğdu. Beşte bir: 5 ilerle.

MALİYE, DEFTER VE TEŞKİLAT

5

BEŞİNCİ PADİŞAH ÇELEBİ MEHMED

Beşinci padişah I. Mehmed (Çelebi), Ankara Savaşı'ndan (1402) sonraki Fetret Devri'ni 1413'te bitirip devletin birliğini yeniden kurdu. Beşinci padişah: 5 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

5

SADRAZAMIN BEŞ TUĞU

Osmanlı'da sadrazam, padişah'tan sonra en çok tuğ taşıyan devlet adamıydı; seferde otağının önüne sadrazamlığı temsil eden beş tuğ dikilirdi. Beş tuğ: 5 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

5

V. MURAD'IN KISA SALTANATI

V. Murad 1876'da tahta çıktı; sağlığı bozulduğu için yaklaşık üç ay sonra tahttan indirildi, yerine kardeşi II. Abdülhamid geçti. Beşinci: 5 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

5

NEVÂİ'NİN HAMSE'Sİ

Ali Şir Nevâî, beş mesneviden oluşan Hamse'sini 15. yüzyılda Türkçe (Çağatayca) yazdı. 'Hamse' Arapçada beş demektir: 5 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

6

SON PADİŞAH VI. MEHMED

Son Osmanlı padişahı VI. Mehmed (Vahdeddin) 1918'de tahta çıktı; saltanat 1 Kasım 1922'de TBMM kararıyla kaldırıldı. Altıncı: 6 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

6

ALTI ASIRLIK DEVLET

Geleneksel kabule göre 1299'da kurulan Osmanlı Devleti, saltanatın kaldırıldığı 1922'ye dek yaklaşık altı asır sürdü. Altı asır: 6 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

6

EDİRNE'NİN ALTİGEN DARÜŞŞİFASI

II. Bayezid'in Edirne'deki külliyesinde yer alan darüşşifanın ana bölümü altıgen planlıdır: ortada kubbeli mekân, çevresinde eyvanlar. Altı kenar: 6 ilerle.

HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

6

AKLÂM-I SİTTE: ALTI KALEM

Hattatlar sülüs, nesih, muhakkak, reyhânî, revkî ve rika' yazılarına aklâm-ı sitte (altı kalem) derdi. Şeyh Hamdullah bunlarda Osmanlı üslubunu kurdu. 6 ilerle.

HAT, TUĞRA VE FERMAN

6

CEZERİ'NİN KİTABI

Artuklu sarayında çalışan Cezerî, mekanik düzenekleri anlattığı kitabını 1205'te bitirdi ve altı kısma ayırdı; su saatleri ve fiskiyeler bunlardandır. 6 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

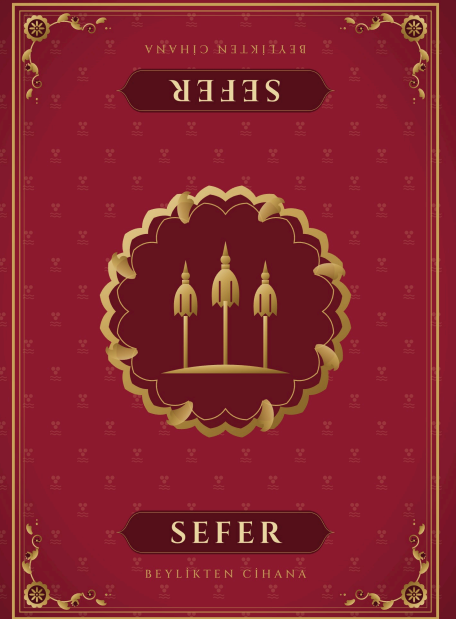
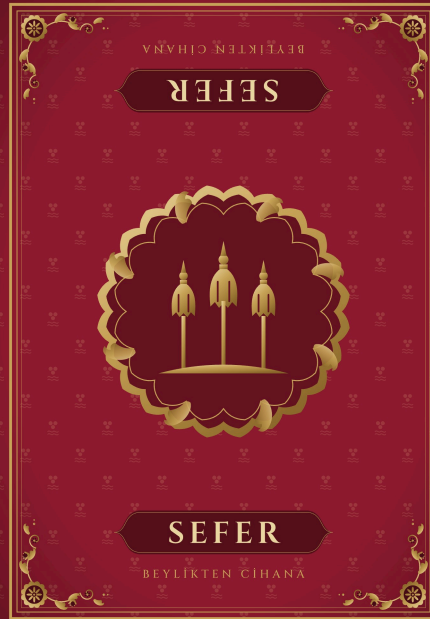
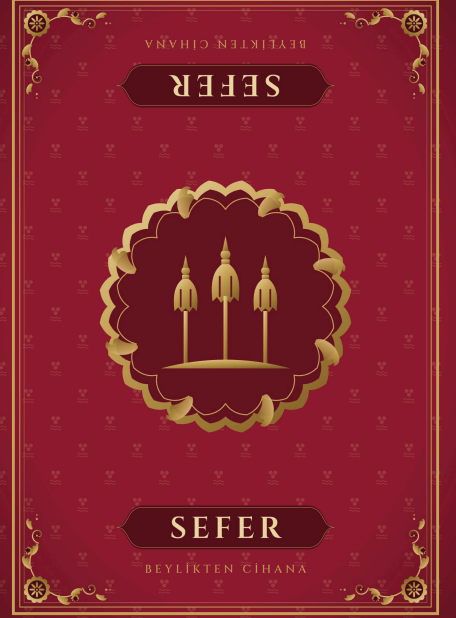
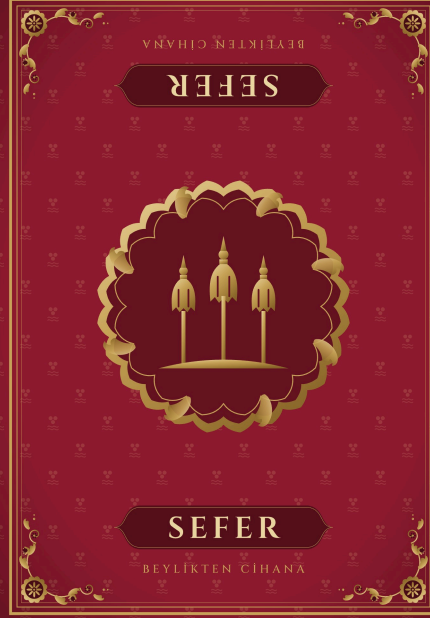
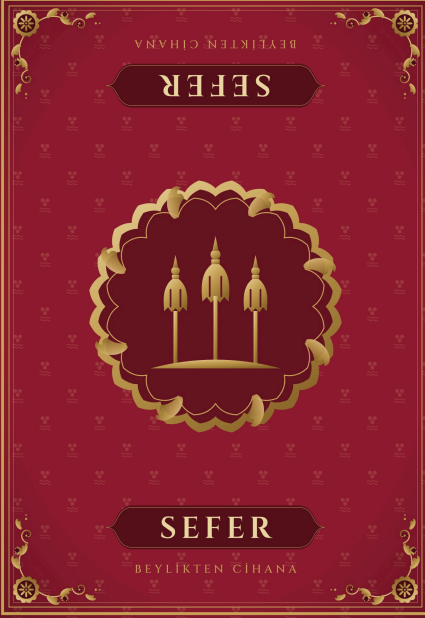
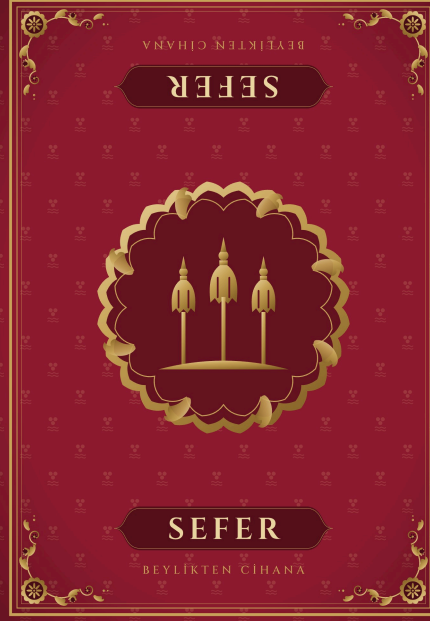
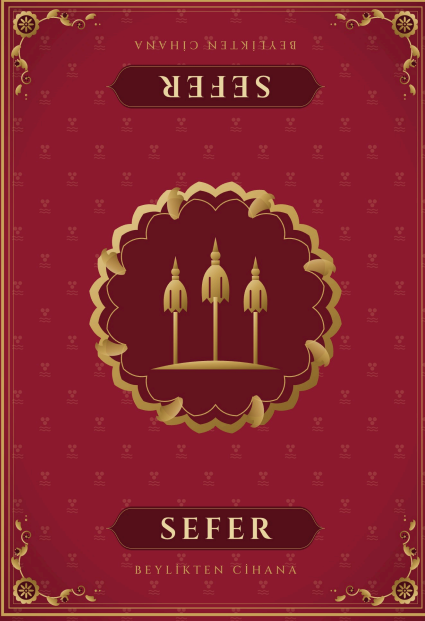

6

SULTANAHMET'İN ALTI MİNARESİ

I. Ahmed'in başmimar Sedefkâr Mehmed Ağa'ya yaptırdığı Sultanahmet Camii, o zamana dek denenmemiş altı minaresiyle İstanbul silüetinin simgesidir. Altı minare: 6 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

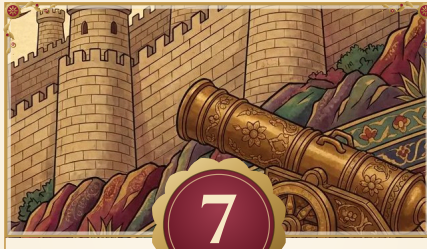

7

YEDİKULE HİSARI

Fatih, fetihten sonra kara surlarındaki Altınkapı kulelerine yeni kuleler ekletti; dördü Bizans'tan, üçü Fatih'ten kalma yedi kuleli hisara Yedikule denir. 7 ilerle.

FETİH VE KUŞATMA

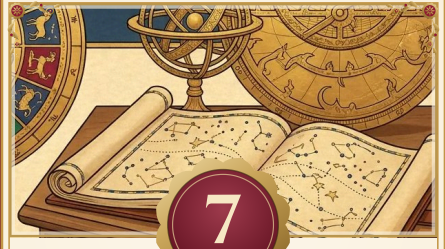

7

YEDİ TEPELİ ŞEHİR

İstanbul yedi tepe üzerine kurulu kabul edilir; şairler onu 'yedi tepeli' diye anlatır. Fatih, Beyazıt, Süleymaniye ve Yavuz Selim camileri bu tepelerde yükselir. 7 ilerle.

FETİH VE KUŞATMA

7

YEDİ İKLİM

İslam coğrafyacıları yeryüzünün kuzey yarısını yedi enlem kuşağına, yani yedi iklime ayırırdı; bu ayırımın kökeni eski İran'a dayanır. Yedi iklim: 7 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

7

YEDİ DÜVEL

'Yedi düvel' deymi birçok büyük devleti topluca anlatır. Millî Mücadele yıllarında Anadolu halkı karşısındaki güçleri bu sözle anardı. 7 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

7

YEDİNCİ PADİŞAH FATİH

Fatih Sultan Mehmed, Osman Gazi'den sonra tahta çıkan yedinci Osmanlı padişahıdır; 1453'te İstanbul'u fethedip payitaht yaptı. Yedinci padişah: 7 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

7

PADİŞAHIN YEDİ TUĞU

Osmanlı'da tuğ sayısı rütbeyi gösterirdi: padişahın yedi, sadrazamın beş, vezirin üç, beylerbeyinin iki, sancakbeyinin bir tuğu olurdu. Yedi tuğ: 7 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

8

SAHN-I SEMÂN'IN SEKİZ MEDRESESİ

Fatih, İstanbul'da camisinin iki yanına sekiz yüksek medrese yaptırdı; bunlara Sahn-ı Semân (sekiz avlu) denir. 'Semân' Arapçada sekizdir: 8 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

8

SEKİZİNCİ PADİŞAH II. BAYEZİD

Fatih'in oğlu II. Bayezid (1481-1512), Osmanlı'nın sekizinci padişahıdır. Edirne'deki külliyesi ilim ve sağlık merkeziydi. Sekizinci padişah: 8 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

8

TALAS SAVAŞI: 8. YÜZYIL

751 Talas Savaşı'nda Müslüman Araplar ile Karluk Türkleri Çin ordusunu yendi; bu yakınlaşma Türklerin İslam'a geçişini hızlandırdı. 751, 8. yüzyıldadır: 8 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

8

SELİMİYE’NİN SEKİZ AYAĞI

Mimar Sinan, Edirne Selimiye Camii’nin (1568–1574) büyük kubbesini sekiz ayağa oturttarak iç mekânı tek ve ferah bir bütün hâline getirdi. Sekiz ayak: 8 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

8

HEŞT BİHİŞT: SEKİZ PADİŞAH

İdris-i Bitlisî, II. Bayezid’in emriyle ilk sekiz Osmanlı padişahını anlatan Farsça tarihini yazdı ve adını Heşt Bihişt koydu. Sekiz padişah: 8 ilerle.

HAT, TUĞRA VE FERMAN

8

ORHUN YAZITLARI: 8. YÜZYIL

Kül Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk adına 8. yüzyılda dikilen Orhun Yazıtları, Türk dilinin en eski metinlerini taşır. 8. yüzyıl: 8 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

9

DOKUZ TUĞLU HAN

Kâşgarlı Mahmud’un eserindeki ‘dokuz tuğlu han’ ifadesi, Türk hanlarının dokuz tuğ taşıdığını gösterir; Osmanlı padişahı ise yedi tuğ taşırdı. Dokuz tuğ: 9 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

9

DOKUZ OĞUZ

Orhun Yazıtları’nda adı geçen Dokuz Oğuz (Tokuz Oğuz), dokuz boydan oluşan bir Türk boy birliğiydi. Dokuz boy: 9 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

9

EDİRNE ESKİ CAMİİ’NİN DOKUZ KUBBESİ

Çelebi Mehmed döneminde 1414’te tamamlanan Edirne Eski Camii, üç sıra hâlinde dokuz kubbeyle örtülüdür; duvarlarındaki büyük hat yazılarıyla ünlüdür. 9 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

9

DOKUZUNCU PADİŞAH YAVUZ

Dokuzuncu padişah Yavuz Sultan Selim (1512–1520), 1517’de Memlûk Devleti’ne son verdi; kutsal emanetler İstanbul’a getirildi. Dokuzuncu padişah: 9 ilerle.

FETİH VE KUŞATMA

9

TOLUNOĞULLARI: 9. YÜZYIL

Ahmed b. Tolun 868’de vali vekili olarak Mısır’a girdi ve Tolunoğulları hanedanını kurdu; Kahire’deki İbn Tolun Camii 879’da tamamlandı. 9. yüzyıl: 9 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

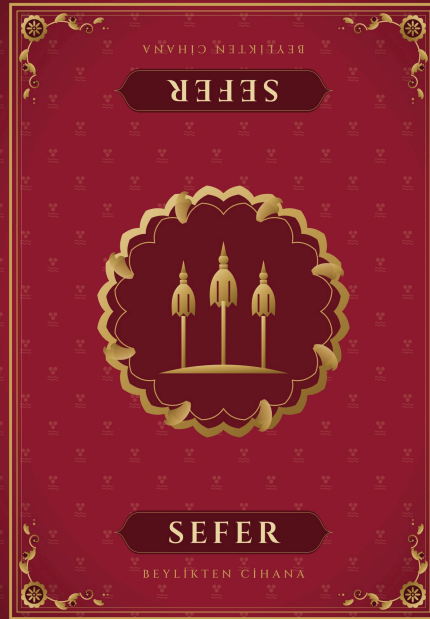
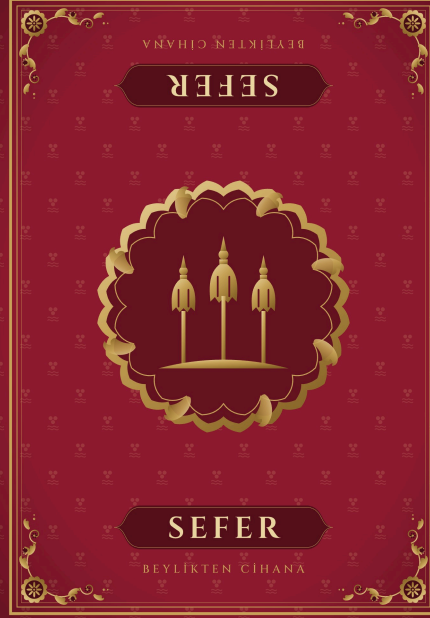
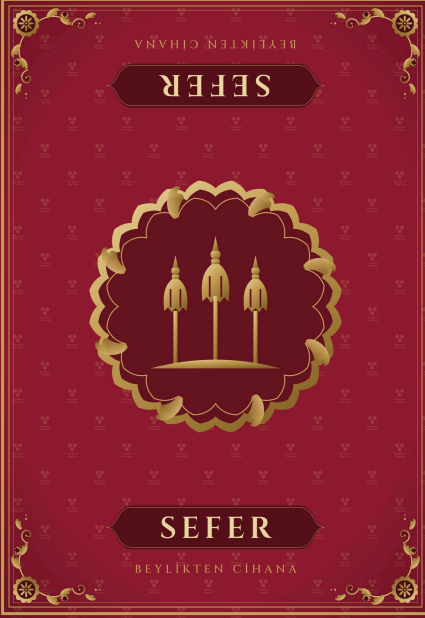
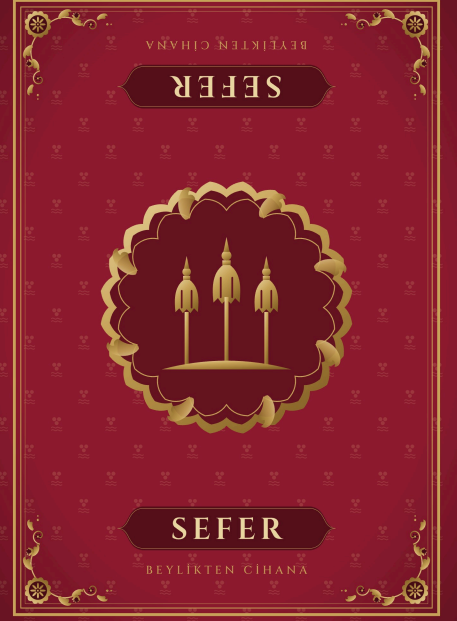
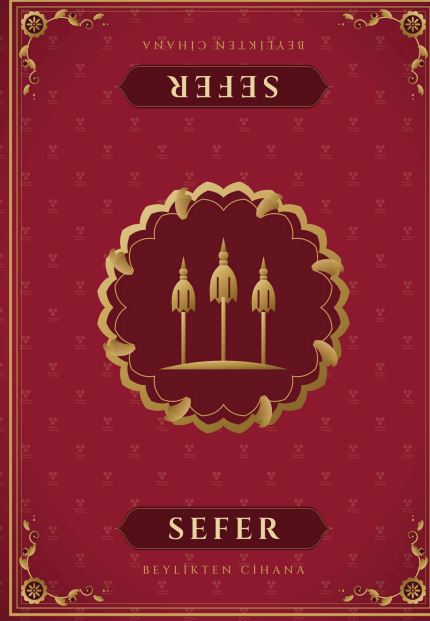
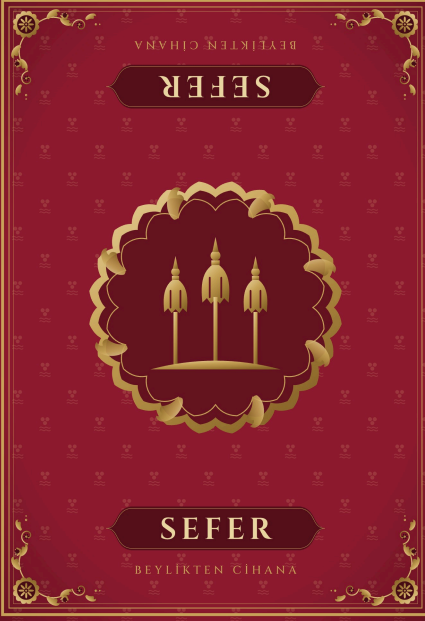

9

SÂMERRÂ: 9. YÜZYIL

Abbâsî halifesi Mu’tasım 836’da Türk askerlerini yerleştirmek için Sâmerrâ şehrini kurdu; Türkler 9. yüzyılda Abbâsî ordusunun temel gücü oldu. 9 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

10

METE HAN'IN ONLU ORDUSU

Hun hükümdarı Mete Han orduyu onluk, yüzlük, binlik ve on binlik (tümen) birliklere ayırdı; bu düzen sonraki Türk devletlerinde de sürdü. Onlu düzen: 10 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

10

EVLIYA ÇELEBİ'NİN ON CİLDİ

Evliya Çelebi, yarım asrı aşan gezilerini on ciltlik Seyahatnâme'sinde anlattı; eser Osmanlı şehirleri, çarşıları ve yapıları için eşsiz bir kaynaktır. On cilt: 10 ilerle.

KERVAN VE TİCARET YOLU

10

FÂRÂBÎ: 10. YÜZYIL

Fârâbî (ö. 950), İslam felsefesinin kurucularındandır; Aristo'dan sonra 'Muallim-i Sâni' (İkinci Öğretmen) diye anıldı, mûsikiye dair de eser yazdı. 10. yüzyıl: 10 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

10

SÜLEYMANİYE'NİN ON ŞEREFESİ

Süleymaniye Camii'nin (1550-1557) dört minaresinde toplam on şerefe vardır; halk arasında bu, Kanûnî'nin onuncu Osmanlı padişahı olmasına yorulur. On şerefe: 10 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

10

HÜRRİYET BAYRAMI: 10 TEMMUZ

II. Meşrutiyet 10 Temmuz 1324'te (23 Temmuz 1908) ilan edildi; bu gün 1909'dan itibaren İd-i Millî (millî bayram) olarak kutlandı. 10 Temmuz: 10 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

10

KARAHANLILAR: 10. YÜZYIL

Karahanlı hükümdarı Satuk Buğra Han 10. yüzyılda Müslüman oldu; Karahanlılar ilk Müslüman Türk devletlerinden sayılır. 10. yüzyıl: 10 ilerle.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

11

MALAZGİRT: 11. YÜZYIL

Sultan Alparslan 1071 Malazgirt Savaşı'nda Bizans ordusunu yendi, İmparator Romanos Diogenes'i esir aldı; Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı. 11. yüzyıl: 11 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

11

KUTADGU BİLİĞ: 11. YÜZYIL

Yûsuf Has Hâcib 1069-1070'te Kutadgu Bilig'i yazıp Karahanlı hükümdarına sundu; Türk-İslam edebiyatının ilk büyük eserlerindendir. 11. yüzyıl: 11 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

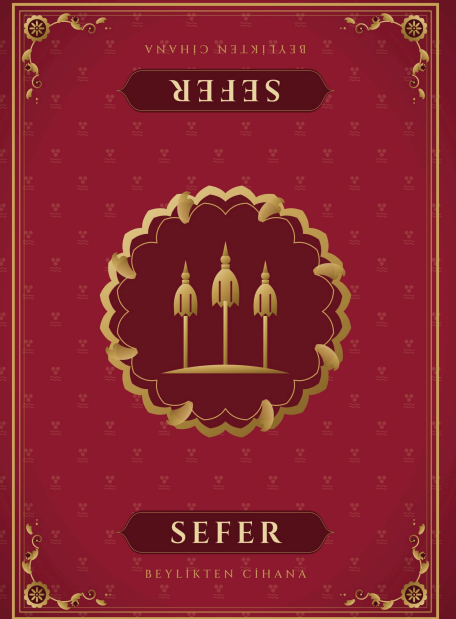
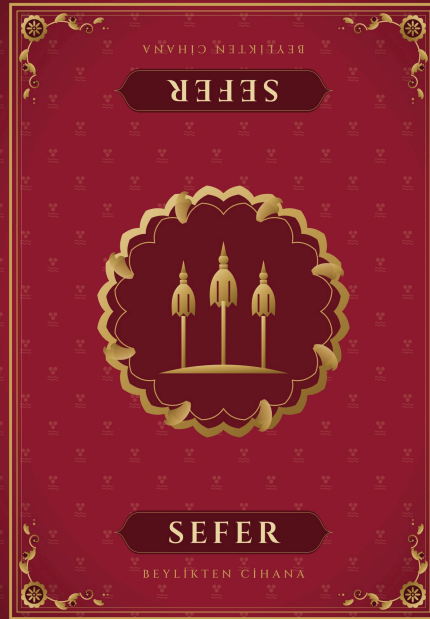
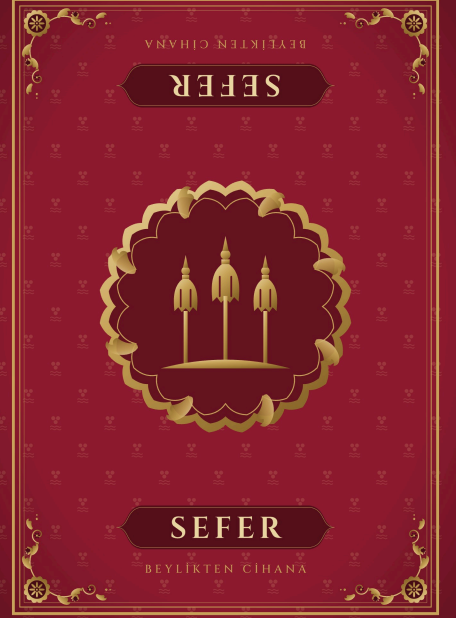
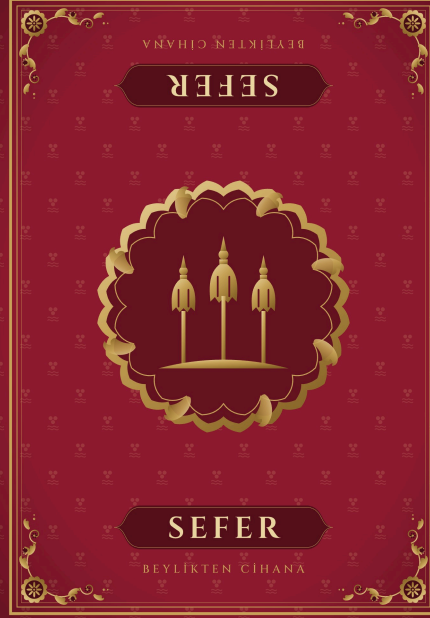
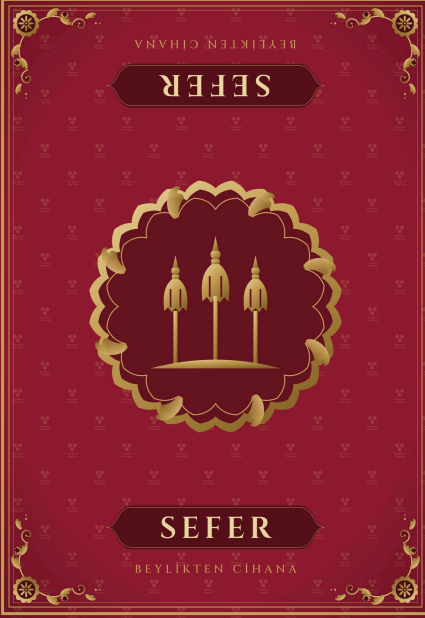
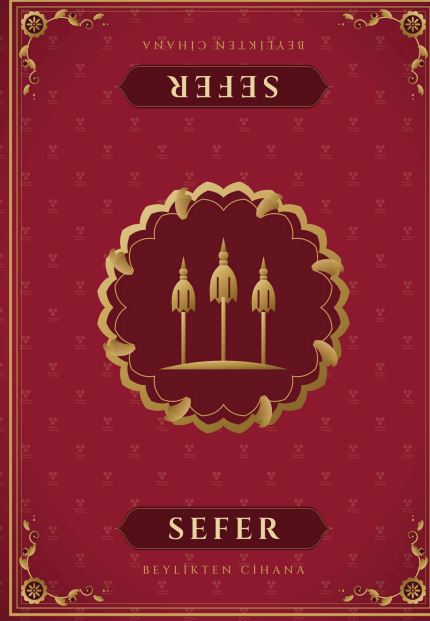
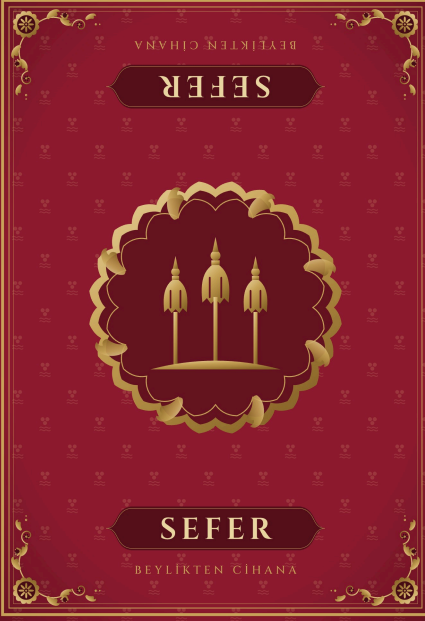

11

ON BİRİNCİ PADİŞAH II. SELİM

II. Selim, babası Kanûnî'nin 1566'daki vefatı üzerine tahta çıkan on birinci Osmanlı padişahıdır; döneminde Kıbrıs fethedildi (1571). 11 ilerle.

KURULUŞ VE HANEDAN

11

DİVÂNÜ LUGÂTİ'T-TÜRK: 11. YÜZYIL

Kâşgarlı Mahmud, Araplara Türkçeyi öğretmek için yazdığı Dîvânü Lugâtî't-Türk'e 1072'de başladı, 1074'te bitirdi. 11. yüzyıl: 11 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

11

NİZAMİYE MEDRESELERİ: 11. YÜZYIL

Büyük Selçuklu veziri Nizâmülmülk'ün 1067'de Bağdat'ta açtığı Nizamiye Medresesi, sonraki medrese geleneğine örnek oldu. 11. yüzyıl: 11 ilerle.

İLİM VE MEDRESE

11

DANDANAKAN: 11. YÜZYIL

Selçuklular 1040 Dandanakan Savaşı'nda Gaznelileri yenerek Büyük Selçuklu Devleti'ni kurdu. 1040, 11. yüzyıldadır: 11 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

12

ON İKİ HAYVANLI TÜRK TAKVİMİ

Eski Türk takviminde her yıl bir hayvanla anılırdı: sıçan, öküz, pars, tavşan, ejder, yılan, at, koyun, maymun, tavuk, köpek, domuz. Orhun Yazıtları'nda da geçer. 12 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

12

ON İKİ MAKAM

Safiyüddin el-Urmevî 13. yüzyılda Kitâbü'l-Edvâr'da makamları on iki ana makam hâlinde sınıflandırdı; bu kuram Osmanlı mûsikisini de etkiledi. 12 ilerle.

MİMARİ VE SANAT

12

ON İKİ AYLIK MALÎ YIL

Osmanlı, 1677'den itibaren malî işlerde Mart'ta başlayan güneş yılını (Rûmî malî yıl) kullandı; ay yılı 11 gün kısa olduğundan hasatla uyuşmuyordu. 12 ay: 12 ilerle.

MALİYE, DEFTER VE TEŞKİLAT

12

ALATURKA SAAT: ON İKİ

Osmanlı'da kullanılan ezanî (alaturka) saatte gün güneşin batışıyla başlar; saatler her akşam güneş batarken 12'ye ayarlanırdı. On iki: 12 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

12

MİRYOKEFALON: 12. YÜZYIL

II. Kılıç Arslan 1176 Miryokefalon Savaşı'nda Bizans ordusunu yendi; Bizans'ın Anadolu'yu geri alma umudu sona erdi. 1176, 12. yüzyıldadır: 12 ilerle.

MEYDAN MUHAREBESİ

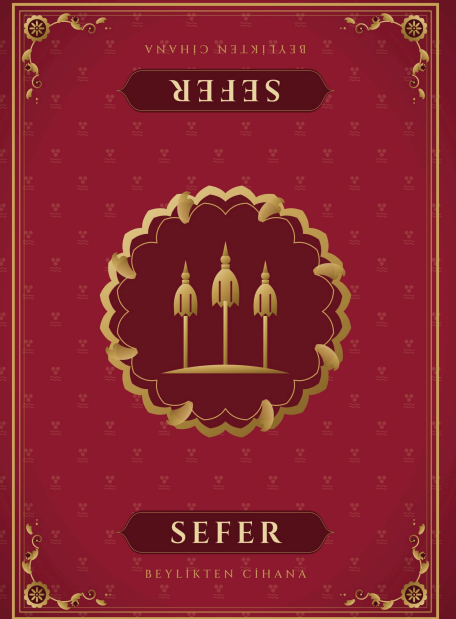
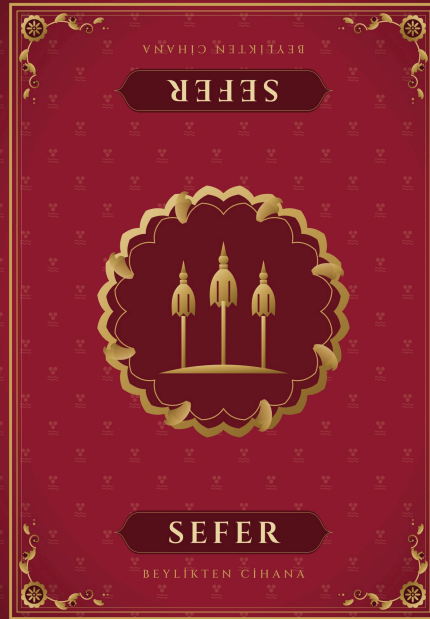
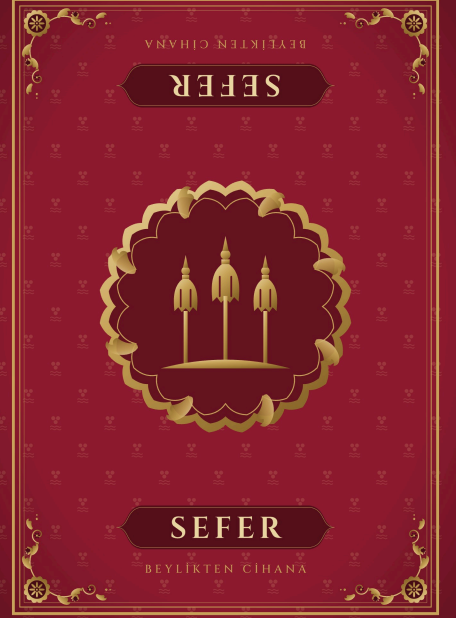
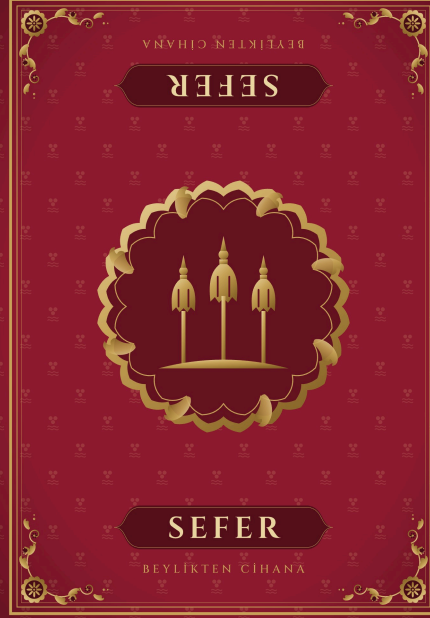
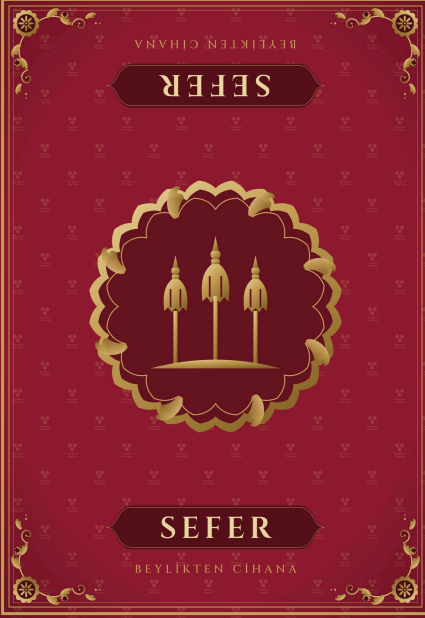
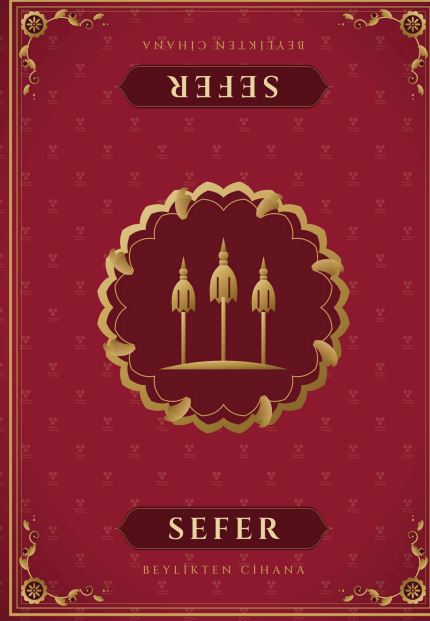
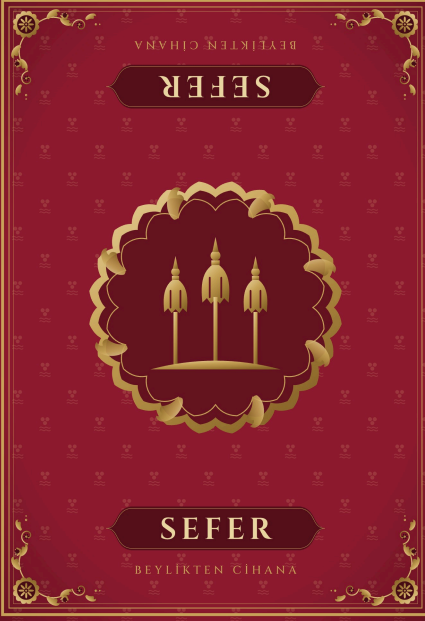

12

CELÂLİ TAKVİMİ

Selçuklu Sultanı Melikşah döneminde Ömer Hayyam'ın da bulunduğu heyet 1079'da Celâlî takvimini hazırladı; güneş yılını on iki aya büyük bir incelikle böldü. 12 ilerle.

TAKVİM, İLİM VE ASTRONOMİ

2

TEKRAR

MENZİL TEŞKİLATI

Menzilhanelerde at değiştiren ulaklar haberi hızla taşırdı. 2 ilerle ve TEKRAR Sefer Kartı çek!

KERVAN VE TİCARET YOLU

3

TEKRAR

SEFER-İ HÜMÂYUN COŞKUSU

Padişah ordunun başında sefere çıktı; ordu şevkle ilerledi. 3 ilerle ve TEKRAR Sefer Kartı çek!

MEYDAN MUHAREBESİ

1

TEKRAR

ACELE FERMAN

Saraydan acele ferman geldi, hemen yola koyul. 1 ilerle ve TEKRAR Sefer Kartı çek!

HAT, TUĞRA VE FERMAN

4

TEKRAR

AKINCI HIZI

Uç beylerine bağlı akıncılar hızlı hareketleriyle tanınırdı. 4 ilerle ve TEKRAR Sefer Kartı çek!

MEYDAN MUHAREBESİ

1

MENZİL

DONANMA SEFERİ

Kaptanıderya donanmayı denize açtı; gemiyle ileride en yakın limana taşındın.

DENİZCİLİK VE DONANMA

1

MENZİL

SEFERE ÇAĞRI

Tuğlar dikildi, ordu Sefer Meydanı'nda toplanıyor. Başa dön ve ulûfeni al!

MEYDAN MUHAREBESİ

1

MENZİL

SURRE ALAYIYLA YOLCULUK

Surre alayıyla birlikte hac yoluna çıktın. Haremeyn karesine git.

HAYIR, VAKIF VE DAYANIŞMA

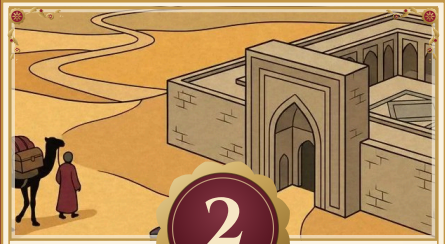
3

GERİ

KIŞ BASTIRDI

Sefer mevsimi bitti, ordu kışlağa çekildi. 3 kare GERİ git.

MEYDAN MUHAREBESİ

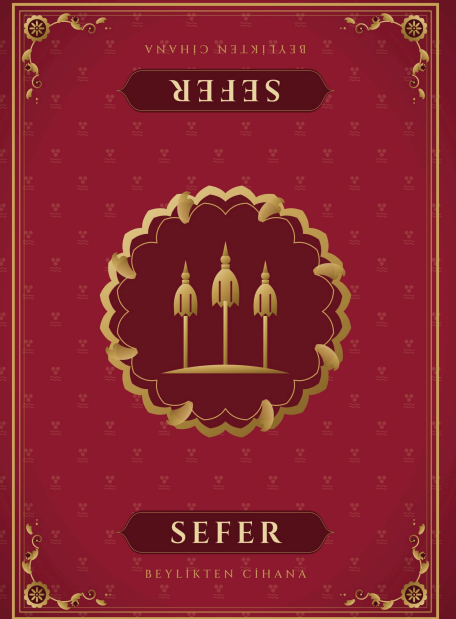
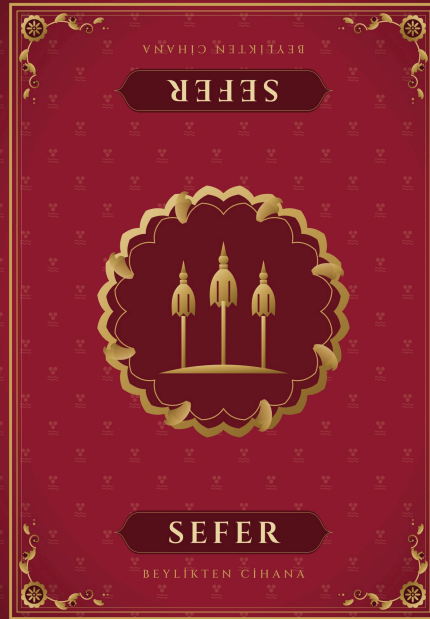
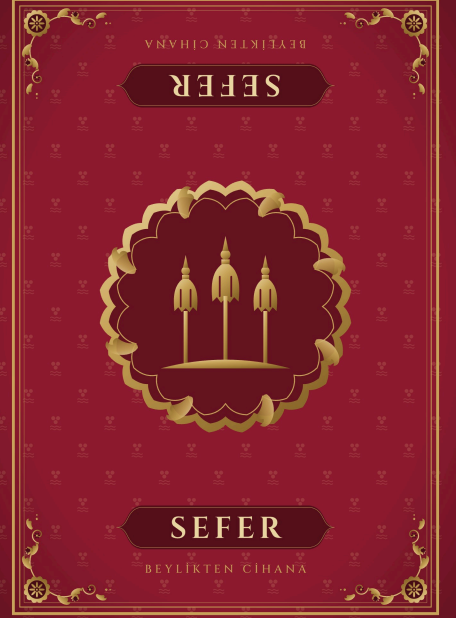
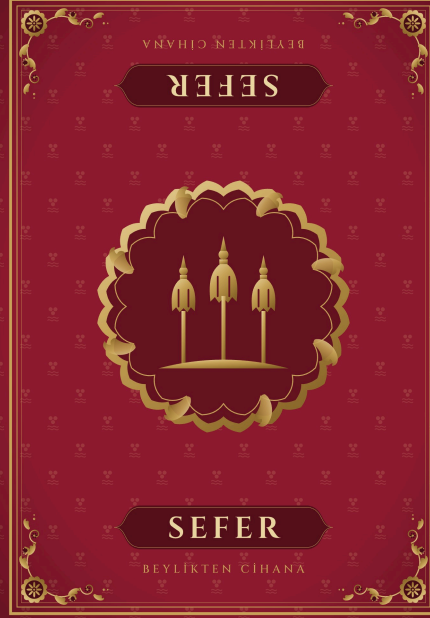
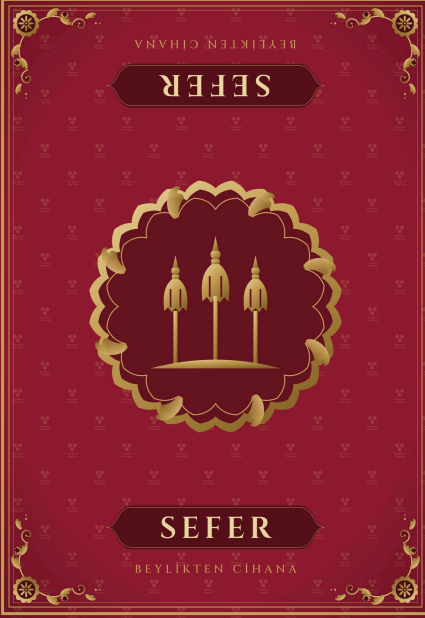
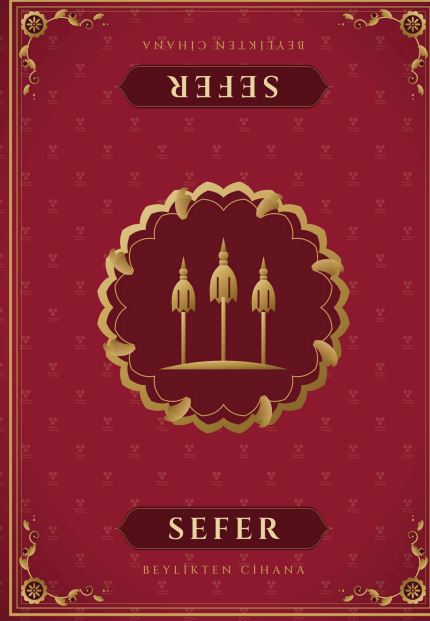
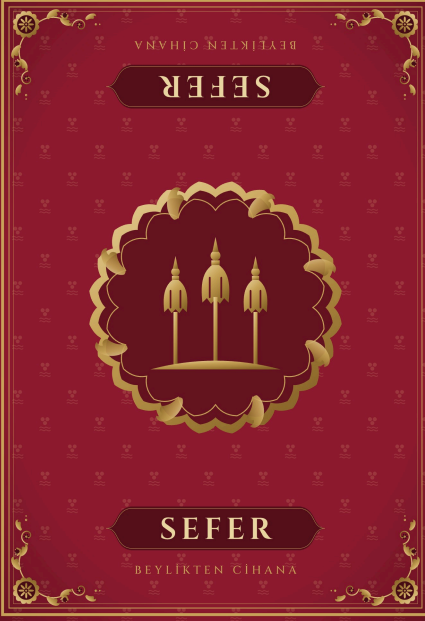
2

GERİ

YOLLAR KAPANDI

Sel ve çamur yolları kapattı; geri dönmek zorunda kaldın. 2 kare GERİ git.

KERVAN VE TİCARET YOLU

4

GERİ

KUŞATMA KALDIRILDI

Uzun kuşatma sonuç vermedi, ordu geri çekildi. 4 kare GERİ git.

FETİH VE KUŞATMA

YER DEĞİŞTİR

YER DEĞİŞTİR

CASUS OYUNU

Bir casus seni yanlış yola sürükledi; önündeki en yakın rakiple yer değiştir!

KURULUŞ VE HANEDAN

HAZİNE

ANİ BASKIN

Sınır boyunda akın düzenledin; ganimetten payına düşen 500 akçeyi Hazine'den al.

MEYDAN MUHAREBESİ

HAZİNE

ŞEHZADE ŞENLİĞİ

Sarayda şehzade doğdu, şehir günlerce donandı. Şenlik ihsanı olarak Hazine'den 300 akçe al.

MİMARİ VE SANAT

KANUNNAME-İ ÂL-İ OSMAN

Fatih Sultan Mehmed, devlet teşkilatını ve saray düzenini bir kanunnameyle yazıya geçirdi; kurallar belli olunca ticaret güven kazandı.

Her tapun için Hazine'den 100 akçe al (en çok 5 tapu).

Kanunnameler, padişahın yetkisine dayanan örfî hukuk kurallarını bir araya getiren metinlerdi.

TDV İA: Kanunnâme

TIMAR BERATİ

Padişahın beratıyla sana bir tımar verildi. Toprağın vergi gelirini sen alacak, karşılığında sefere atlı asker (cebelü) götüreceksin.

Hazine'den 250 akçe al.

Tımar sisteminde devlet, toprağın vergi gelirini sipahiye bırakır; sipahi de bu gelirle asker besleyip sefere katılırdı.

TDV İA: Tımar; Cebelü

AVÂRİZ VERGİSİ SALINDI

Sefer ve olağanüstü giderler için halktan avâriz vergisi toplandı.

Sefer masrafına katkı olarak her tapun için Hazine'ye 150 akçe öde (en çok 5 tapu).

Avâriz, savaş gibi olağanüstü durumlarda toplanan, zamanla düzenli hâle gelen bir vergiydi.

TDV İA: Avâriz

AKÇENİN AYARI DÜŞÜRÜLDÜ (1585–1586)

1585–1586'da akçe'deki gümüş azaltıldı (tağşış); çarşılar ayarda düşük akçeyle doldu, fiyatlar yükseldi, kira gelirleri eridi.

Her imar kademen için Hazine'ye 100 akçe öde (en çok 5).

Tağşış, sikke'deki değerli maden oranını düşürmektir; 16. yüzyıl sonundaki enflasyon Celâli isyanlarını besleyen etkenlerdendi.

TDV İA: Celâli İsyanları; Sikke

CÜLÛS AFFI

Tahta çıkan padişah cülûs münasebetiyle kapıkulu askerlerine bahşış dağıttı, bazı mahkûmları affetti.

Bu fermanla esaretten kurtulursun; kullanana dek sakla.

**AF FERMANI
KULLANANA DEK SAKLA**

Cülûs bahşışı, tahta çıkan padişahın kapıkulu askerlerine dağıttığı geleneksel bir ödemedi; ulûfe ise düzenli maaştı.

TDV İA: Cülûs

SEFER-İ HÜMÂYUN İLAN EDİLDİ

Padişah orduya bizzat komuta edeceği seferi ilan etti; tuğlar dikildi, ordu toplanıyor.

Sefer Meydanı'na git ve ulûfeni al.

Padişahın bizzat katıldığı seferlere sefer-i hümayun denirdi; ordu belirlenen menzillerde toplanarak yürürdü.

TDV İA: Menzil

DONANMA YENİDEN KURULDU (1571–1572)

İnebahtı yenilgisinden (1571) sonra Sadrazam Sokullu Mehmed Paşa'nın emriyle tersanelerde kısa sürede yeni bir donanma yapıldı.

Her limanın için Hazine'den 150 akçe al.

Sokullu, İnebahtı'dan sonra dağılan donanmayı toplama işini Kaptanıderya Uluç (Kılıç) Ali Paşa'ya verdi.

TDV İA: Sokullu Mehmed Paşa; İnebahtı Deniz Savaşı

İSTİMÂLET SİYASETİ

Fethedilen yerlerde halkın dinine ve malına dokunulmadı, eski ağır vergiler hafifletildi; halk yeni idareye ısındı.

Her tapun için Hazine'den 100 akçe al (en çok 5 tapu).

İstimâlet, fethedilen yerlerdeki halkın gönlünü kazanmaya yönelik uzlaştırıcı Osmanlı fetih siyasetiydi.

TDV İA: İstimâlet

İSKÂN HÜKMÜ

Devlet, Rumeli'de fethedilen topraklara Anadolu'dan aileler yerleştirdi; köyler kuruldu, tarlalar ekildi.

Her tapun için Hazine'den 50 akçe al (en çok 5 tapu).

Osmanlılar fethedilen yerleri yurt edinmek için Anadolu'dan nüfus taşıdı; bu zorunlu iskâna 'sürgün' de denirdi.

TDV İA: İskân

FERMAN

FRANSA'YA AHİDNAME (1569)

II. Selim, Fransız tüccarlarına Osmanlı limanlarında ticaret ayrıcalıkları tanıyan ahidnameyi verdi (1569); Akdeniz ticareti canlandı.

Her limanın için Hazine'den 150 akçe al.

Kapitülasyonlar, padişahın yabancı devlet tüccarlarına ahidnameyle tanıdığı ticari ayrıcalıklardı; sonraki yüzyıllarda aleyhe işledi.

TDV İA: İmtiyazât

FERMAN

KIRKÇEŞME SUYOLLARI

Kanûnî'nin emriyle Mimar Sinan, Kırkçeşme suyollarını ve kemerlerini yaptı; İstanbul'un çeşmelerine bol su geldi.

Suyollarının bakımına katkı olarak her imar kademen için Hazine'ye 50 akçe öde (en çok 5).

Belgrad ormanlarından toplanan sular, Sinan'ın yaptığı kemerlerle İstanbul'a taşındı; bu tesislere Kırkçeşme suları denir.

TDV İA: Kırkçeşme Suları

FERMAN

İSTANBUL RASATHANESİ (1577)

III. Murad'ın desteğiyle Takiyüddin, İstanbul'da gözlem aletleriyle donatılmış bir rasathane kurdu.

Aletlerin yapımına katkı olarak Hazine'ye 150 akçe öde.

Takiyüddin'in rasathanesi 1577'de çalışmaya başladı ve 1580'de yıkıldı; burada yeni gözlem cetvelleri hazırlandı.

TDV İA: Takiyyüddin er-Râsîd

FERMAN

MATBAA İZNİ (1727)

İbrahim Müteferrika'ya verilen izinle İstanbul'da matbaa kuruldu; ilk kitap 1729'da basıldı. Şehirlerindeki medreseler kitaba kavuştu.

Her imar kademen için Hazine'den 50 akçe al (en çok 5).

Müteferrika matbaasında sözlük, tarih ve coğrafya kitapları basıldı; ilk basılan kitap Vankulu Lüğatı'dır.

TDV İA: Müteferrika Matbaası; İbrâhim Müteferrika

FERMAN

ÎRÂD-I CEDÎD HAZİNESİ

III. Selim, yeni ordu Nizâm-ı Cedîd'in masrafları için Îrâd-ı Cedîd adlı ayrı bir hazine kurdu; yeni gelir kaynakları bulundu, vergiler artırıldı.

Hazine'ye 200 akçe öde.

Îrâd-ı Cedîd Hazinesi, Nizâm-ı Cedîd (1792-1807) döneminde yeni askeri teşkilatın giderleri için kuruldu.

TDV İA: Nizâm-ı Cedîd

FERMAN

KARANTİNA UYGULAMASI (1838)

Salgınlara karşı İstanbul'da karantina teşkilatı kuruldu (1838); limanlara gelen gemiler bir süre bekletildi, ticaret yavaşladı.

Her limanın için Hazine'ye 100 akçe öde.

Osmanlı'da karantina 1838'de kurumsallaştı; limanlarda ve sınırlarda karantina merkezleri açıldı.

TDV İA: Karantina

FERMAN

TANZİMAT FERMANI (1839)

Gülhane'de okunan Tanzimat Fermanı can, mal ve namus güvencesi verdi; vergilerin herkesin gelirine göre alınacağını bildirdi.

Her tapun için Hazine'ye 100 akçe öde (en çok 5 tapu).

Tanzimat Fermanı 1839'da Abdülmecid döneminde ilan edildi; kanun önünde eşitlik ilkesini getirdi.

TDV İA: Tanzimat

VAK'A

İSTANBUL'UN FETHİ (1453)

1453'te II. Mehmed İstanbul'u fethetti; şehir yeni başkent oldu, ticaret canlandı.

Fethin bereketiyle her tapun için Hazine'den 150 akçe al (en çok 5 tapu).

1453'te II. Mehmed İstanbul'u fethederek Bizans'a son verdi ve şehri Osmanlı başkenti yaptı.

TDV İA: Mehmed II; İstanbul

VAK'A

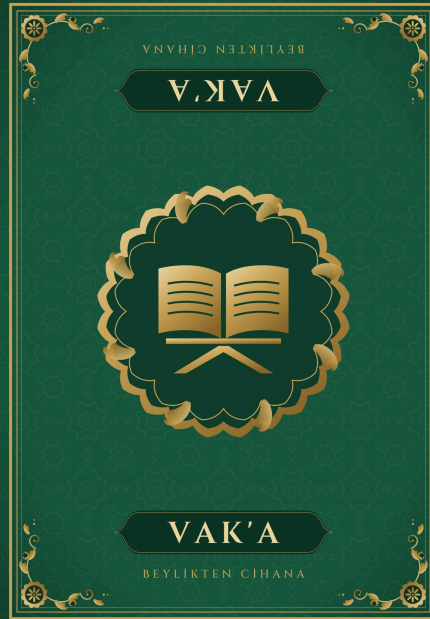
KARA VEBA (1347-1351)

1347'de başlayan Kara Veba (tâun) Akdeniz şehirlerini kırıp geçirdi; çarşılar ve atölyeler boşaldı.

Her imar kademen için Hazine'ye 150 akçe öde (en çok 5).

1347-1351 Kara Veba (tâun) salgını Avrupa ve Akdeniz nüfusunun büyük bölümünü yok etti.

TDV İA: Tâun

PREVEZE DENİZ ZAFERİ (1538)

1538'de Barbaros Hayreddin Paşa, Preveze'de Haçlı donanmasını yendi; Akdeniz'de Osmanlı deniz üstünlüğü kuruldu.

Her limanın için Hazine'den 150 akçe al.

1538 Preveze Deniz Zaferi ile Osmanlı, Barbaros komutasında Akdeniz'de üstünlük kazandı.

TDV İA: Preveze Deniz Muharebesi

İSTANBUL DEPREMİ (1766)

22 Mayıs 1766'da İstanbul'u sarsan depremde Fatih Camii'nin kubbesi çöktü, pek çok yapı yıkıldı.

En yüksek kademeli şehrin bir kademe düşer (eşitlikte fiyatı yüksek olan); bedel ödenmez.

III. Mustafa, depremde yıkılan Fatih Camii'ni yeniden yaptırdı; cami 1771'de ibadete açıldı.

TDV İA: Fatih Camii ve Külliyesi

İNEBAHTI BOZGUNU (1571)

1571 İnebahtı'nda (Lepanto) Osmanlı donanması Haçlı (Kutsal İttifak) donanması karşısında ağır kayıp verdi.

Her limanın için Hazine'ye 150 akçe öde.

İnebahtı'da büyük kayıp veren Osmanlı donanması kısa sürede yeniden kuruldu.

TDV İA: İnebahtı Deniz Savaşı

SELİMİYE CAMİİ TAMAMLANDI (1574)

Mimar Sinan 'ustalık eserim' dediği Selimiye'yi Edirne'de tamamladı; şehirler imar yarışına girdi.

Her imar kademen için Hazine'den 100 akçe al (en çok 5).

Mimar Sinan, Selimiye Camii'ni 1574'te Edirne'de tamamladı ve onu ustalık eseri saydı.

TDV İA: Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)

KITLIK YILLARI

16. yüzyılın sonunda Anadolu'da köylülerin bir kısmı toprağını bıraktı, kıtlık baş gösterdi, fiyatlar yükseldi; vergiler ödenemez oldu.

Her tapun için Hazine'ye 100 akçe öde (en çok 5 tapu).

Kıtlık ve pahalılık, 16. yüzyıl sonunda Anadolu'da yayılan Celâli isyanlarının ortamını besleyen etkenlerdendi.

TDV İA: Celâli İsyanları

BEREKETLİ HASAT YILI

Yağmurların vaktinde yağdığı bir yılda ambarlar doldu, köyler bollukla şenlendi.

Her tapun için Hazine'den 100 akçe al (en çok 5 tapu).

Osmanlı ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayanırdı; bereketli yıllar vergi gelirini doğrudan artırır.

TDV İA: Timar

KORSAN BASKINI

Malta şövalyelerinin gemileri kıyı limanlarını vurdu, tüccar gemileri yağmalandı.

Her limanın için Hazine'ye 150 akçe öde.

Akdeniz'de korsanlık, 16. yüzyılda hem Hristiyan hem Müslüman taraflarca sürdürülen yaygın bir tehditti.

TDV İA: Malta

HUDUTTA ESİR DÜŞTÜN

Bir sefer dönüşü hudut boyunda düşman baskıncılarına yakalandın; fidye ödenene dek esarette kalacaksın.

Doğruca Yedikule'nin 1. esaret hüccresine git; ulûfe alma.

Hudut bölgelerinde baskınlarda esir alıp fidye karşılığı serbest bırakmak yaygın bir uygulamaydı.

TDV İA: Akıncı

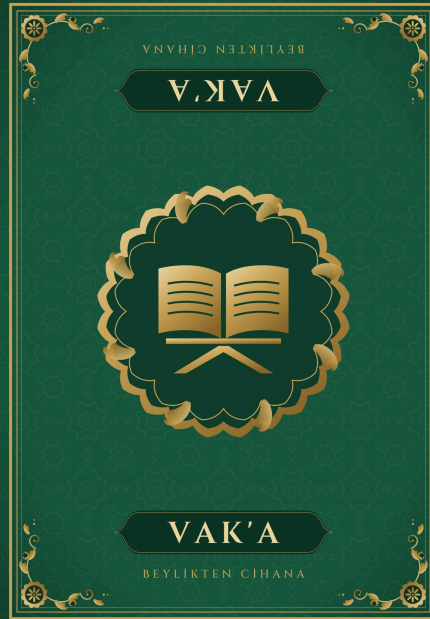
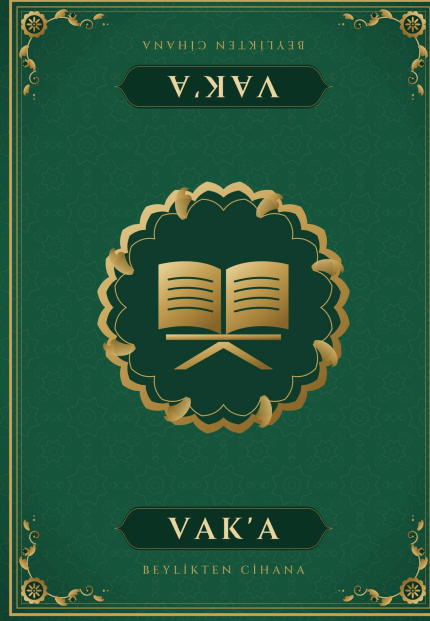
ŞED VE PEŞTAMAL KUŞANMA

Ahi geleneğine bağlı esnaf, teşkilata katılanlara törenle şed ve peştamal kuşattı; meslek ahlakı ve el emeği değer kazandı.

Her imar kademen için Hazine'den 100 akçe al (en çok 5).

Ahilik, 13. yüzyıldan itibaren Anadolu'da esnaf ve sanatkarların ahlakını ve üretimini düzenleyen teşkilattı.

TDV İA: Ahilik

SADAKA TAŞI

Mahalledeki sadaka taşına varlıklılar gizlice akçe bırakır, muhtaçlar ihtiyacı kadarını alırdı. Sen de bıraktın.

Nakdi en az olan rakibine 150 akçe bağışla; en az nakit sendeyse bağış yok.

Sadaka taşında veren ile alan birbirini görmezdi; böylece yardım alan kimse mahcup olmazdı.

TDV İA: Sadaka

SURRE ALAYINA BAĞIŞ

Haremeyn'e gidecek surre alayı için bağışta bulundun; akçen surre kesesine kondu.

Hazine'ye 150 akçe öde.

Surre, hac zamanı Haremeyn halkına dağıtılmak üzere her yıl İstanbul'dan gönderilen para ve hediyelerdi.

TDV İA: Surre

NİLÜFER HATUN İMARETİ

I. Murad, annesi Nilüfer Hatun adına İznik'te bir imaret yaptırdı; burada yolculara ve yoksullara yemek verilirdi. Yolun düştü, ağırlandın.

Hazine'den 100 akçe al.

Nilüfer Hatun, Orban Gazi'nin eşi ve I. Murad'ın annesidir; İznik'teki imaret bugün müze olarak kullanılır.

TDV İA: Nilüfer Hatun;
Nilüfer Hatun İmaret

YENİ CAMİ VE MISIR ÇARŞISI

Hatice Turhan Sultan, yarım kalan Yeni Cami'yi 1665'te tamamlattı; külliyeinin çarşısı olarak Mısır Çarşısı da yapıldı. Çarşıda iyi kazandın.

Hazine'den 150 akçe al.

Yeni Cami'ye 1598'de Safiye Sultan başlattı; yarım kalan inşaatı 1660 yangınından sonra Turhan Sultan sürdürüp bitirtti.

TDV İA: Yenicami
Külliyesi; Turhan Sultan

GUREBA HASTANESİ

Bezmiâlem Vâlide Sultan'ın vakfı Gureba Hastanesi, kimsesizleri ve yoksulları ücretsiz tedavi ederdi. Hastalandın, masrafını vakıf karşıladı.

Hazine'den 150 akçe al.

Bezmiâlem Vâlide Sultan, Abdülmecid'in annesidir; Gureba Hastanesi 1845'te bizmete açıldı.

TDV İA: Bezmiâlem Vâlide
Sultan; Gurebâ Hastahânesi

KURULUŞ VE BEYLİK

Kolay soru

Osmanlı Devleti'nin kurucusu olan ve devlete adını veren bey kimdir?

- A Osman Bey
- B Orhan Bey
- C Ertuğrul Gazi
- D I. Murad

CEVAP: A) OSMAN BEY
Geleneksel kabule göre Osmanlı Devleti 1299'da Osman Bey tarafından kuruldu; devlet adını bu kurucu beyden aldı.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

İstanbul'u 1453'te fetheden Osmanlı padişahı kimdir?

- A Yıldırım Bayezid
- B Fatih Sultan Mehmed
- C Yavuz Sultan Selim
- D Kanûnî Sultan Süleyman

CEVAP: B) FATİH SULTAN MEHMED
II. Mehmed 1453'te İstanbul'u fethederek Bizans'a son verdi ve 'Fatih' unvanını aldı.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Kolay soru

'Kanûnî' lakabıyla anılan ve 46 yıl tahtta kalan Osmanlı padişahı kimdir?

- A I. Selim
- B II. Selim
- C I. Süleyman
- D III. Murad

CEVAP: C) I. SÜLEYMAN
I. Süleyman kanunnameleri ve adalet anlayışıyla 'Kanûnî', Batı'da 'Muhteşem' diye anıldı; 1520-1566 arasında tahtta kaldı.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Kolay soru

Devşirme usulüyle yetiştirilen, padişaha bağlı daimî piyade asker ocağına ne ad verilir?

- A Azaplar
- B Akıncılar
- C Tımarlı sipahiler
- D Yeniçeri Ocağı

CEVAP: D) YENİÇERİ OCAĞI
Yeniçeri Ocağı, devşirilen gençlerin eğitilmesiyle oluşturulan, padişaha doğrudan bağlı daimî piyade ordusuydu.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Kolay soru

Osmanlı klasik döneminde devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı en yüksek kurula ne ad verilir?

- A Divân-ı Hümayun
- B Enderun
- C Meclis-i Mebusan
- D Defterhane

CEVAP: A) DİVÂN-I HÜMÂYUN
Divân-ı Hümayun tam gelişmiş şeklini Fatih döneminde aldı; burada idari, askerî, mali ve hukukî işler görüşülüp karara bağlanırdı.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

1517'de Mısır Seferi'yle Memlûk Devleti'ne son veren Osmanlı padişahı kimdir?

- A Fatih Sultan Mehmed
- B Yavuz Sultan Selim
- C II. Bayezid
- D Kanûnî Sultan Süleyman

CEVAP: B) YAVUZ SULTAN SELİM
Yavuz Sultan Selim, Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) zaferleriyle Memlûk Devleti'ne son verdi.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Kolay soru

Mimar Sinan'ın 'ustalık eserim' dediği, Edirne'deki cami hangisidir?

- A Süleymaniye Camii
- B Şehzade Camii
- C Selimiye Camii
- D Sultanahmet Camii

CEVAP: C) SELİMİYE CAMİİ
Mimar Sinan, Edirne'deki Selimiye Camii için 'ustalık eserim' demiştir; cami 1574'te tamamlandı.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Kolay soru

1071 Malazgirt Savaşı'nı kazanarak Anadolu'nun kapılarını Türklere açan Büyük Selçuklu sultanı kimdir?

- A Tuğrul Bey
- B Çağrı Bey
- C Melikşah
- D Alparslan

CEVAP: D) ALPARSLAN
Sultan Alparslan, 1071'de Bizans ordusunu yenerek Anadolu'nun Türkleşme sürecinin önünü açtı.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Kolay soru

Devşirme kökenli yetenekli gençlerin devlet adamı olarak yetiştirildiği saray okuluna ne ad verilir?

- A Enderun
- B Sıbyan mektebi
- C Medrese
- D Darülfünun

CEVAP: A) ENDERUN
Enderun, Topkapı Sarayı'nda yetenekli gençlerin devlet hizmetine hazırlanıldığı okuldu; şehzadeler ise lala ve hocaların gözetiminde yetiştirilirdi.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Kolay soru

Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet'i kabul eden ve ilk Müslüman Türk devletlerinden sayılan devlet hangisidir?

- A Gazneliler
- B Karahanlılar
- C Büyük Selçuklular
- D Tolunoğulları

CEVAP: B) KARAHANLILAR
Karahanlı hükümdarı Satuk Buğra Han 10. yüzyılda Müslüman oldu; Karahanlılar ilk Müslüman Türk devletlerindendir.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Kolay soru

Toprağın vergi gelirinin, asker beslemesi karşılığında sipahilere bırakıldığı Osmanlı düzenine ne ad verilir?

- A İltizam
- B Malikâne
- C Timar
- D Vakıf

CEVAP: C) TİMAR
Timar düzeninde sipahi, toprağın vergi gelirini alır; karşılığında asker (cebelü) besleyip sefere katılır.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

1389 Kosova Savaşı'nı kazanan, ancak savaş meydanında şehit düşen Osmanlı padişahı kimdir?

- A Orhan Bey
- B Yıldırım Bayezid
- C I. Mehmed
- D I. Murad

CEVAP: D) I. MURAD
I. Murad (Hüdâvendîğâr) 1389 Kosova Savaşı'nı kazandı; savaş meydanında şehit düşen tek Osmanlı padişahıdır.

KURULUŞ VE BEYLİK

Kolay soru

Orhan Bey döneminde 1326'da fethedilip Osmanlı'nın ilk büyük başkenti olan şehir hangisidir?

- A Bursa
- B Söğüt
- C Edirne
- D İznik

CEVAP: A) BURSA
Beylik Söğüt'ten kuruldu; 1326'da alınan Bursa ilk büyük başkent oldu, daha sonra Edirne ve İstanbul başkent oldu.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

1402 Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilerek esir düşen Osmanlı padişahı kimdir?

- A I. Murad
- B Yıldırım Bayezid
- C Çelebi Mehmed
- D II. Murad

CEVAP: B) YILDIRIM BAYEZİD
Yıldırım Bayezid Ankara'da Timur'a yenilip esir düştü; ardından şehzadeler arasında Fetret Devri (1402-1413) yaşandı.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Kolay soru

Büyük Selçuklu Devleti'nde Nizamiye medreselerini kuran ve Siyâsetnâme'yi yazan vezir kimdir?

- A Tuğrul Bey
- B Battal Gazi
- C Nizâmülmülk
- D Yûsuf Has Hâcib

CEVAP: C) NİZÂMÜLMÜLK
Nizâmülmülk, Alparslan ve Melikşah dönemlerinde vezirdi; Bağdat'ta 1067'de Nizamiye Medresesi'ni açtırdı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Kolay soru

Karlofça Antlaşması (1699) Osmanlı tarihinde neden önemlidir?

- A İstanbul'un başkent yapılması
- B Kuruluş Dönemi'nin başlaması
- C Fetret Devri'nin sona ermesi
- D Osmanlı'nın büyük çapta toprak kaybettiği ilk antlaşma olması

CEVAP: D) OSMANLI'NIN BÜYÜK ÇAPTA TOPRAK KAYBETTİĞİ İLK ANTLAŞMA
Karlofça ile Osmanlı, Macaristan'ın büyük bölümünü dahi il geniş topraklar kaybetti; bu büyük çaplı ilk toprak kaybıydı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Kolay soru

Kâşgarlı Mahmud'un Araplara Türkçeyi öğretmek için yazdığı eser hangisidir?

- A Dîvânü Lugâti't-Türk
- B Kutadgu Bilig
- C Atabetü'l-Hakâyık
- D Dîvân-ı Hikmet

CEVAP: A) DİVÂNÜ LUGÂTİ'T-TÜRK
Dîvânü Lugâti't-Türk, Türkçenin Arapça kadar zengin olduğunu göstermek için yazılmış bir sözlüktür (11. yüzyıl).

DENİZCİLİK VE AKDENİZ

Kolay soru

Dünya haritası ve Kitâb-ı Bahriyye adlı denizcilik eseriyle tanınan Osmanlı denizcisi kimdir?

- A Barbaros Hayreddin Paşa
- B Piri Reis
- C Turgut Reis
- D Kılıç Ali Paşa

CEVAP: B) PİRİ REİS
Piri Reis 1513'te dünya haritasını çizdi; Kitâb-ı Bahriyye'yi 1526'da Kanûnî'ye sundu.

KURULUŞ VE BEYLİK

Kolay soru

İznik'i 1331'de fethedip burada ilk Osmanlı medresesini açan hükümdar kimdir?

- A Osman Bey
- B I. Murad
- C Orhan Bey
- D Yıldırım Bayezid

CEVAP: C) ORHAN BEY

Orhan Bey 1331'de İznik'i aldı; burada yaptırdığı ilk Osmanlı medresesi 1336'da açıldı, müderrisi Davud-i Kayseri oldu.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

Trabzon Rum İmparatorluğu'na 1461'de son veren Osmanlı padişahı kimdir?

- A Kanûnî Sultan Süleyman
- B II. Murad
- C Yavuz Sultan Selim
- D Fatih Sultan Mehmed

CEVAP: D) FATİH SULTAN MEHMED

Fatih 1461'de Trabzon'u alarak Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verdi.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

Fatih'in 1456'da alamadığı Belgrad'ı 1521'de fetheden padişah kimdir?

- A Kanûnî Sultan Süleyman
- B Yavuz Sultan Selim
- C II. Bayezid
- D II. Selim

CEVAP: A) KANÛNÎ SULTAN SÜLEYMAN

Kanûnî tahta çıktıktan sonraki ilk seferinde 1521'de Belgrad'ı aldı; şehir Orta Avrupa'ya açılan kapı oldu.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

Bağdat'ı 1638'de Safevîlerden geri alan Osmanlı padişahı kimdir?

- A IV. Mehmed
- B IV. Murad
- C III. Murad
- D II. Osman

CEVAP: B) IV. MURAD

IV. Murad 1638'de Bağdat'ı aldı; 1639 Kastr-i Şirin Antlaşması doğru sınırını uzun süre belirledi.

FETİHLER VE ORDU

Kolay soru

Edirne'nin fethinde komutan olarak rol oynayan ve şehri Rumeli fetihlerinin merkezi yapan Osmanlı hükümdarı kimdir?

- A Orhan Bey
- B Yıldırım Bayezid
- C I. Murad
- D II. Murad

CEVAP: C) I. MURAD

Fethin yılı tartışmalıdır (1361-1369); ağır Gazi hayatıyken oğlu Murad ve Lala Şahin tarafından alındı.

KURULUŞ VE BEYLİK

Kolay soru

Osman Bey'in Söğüt çevresinden çıkıp ele geçirdiği ilk önemli merkezlerden olan şehir hangisidir?

- A Bursa
- B Edirne
- C Konya
- D Bilecik

CEVAP: D) BİLECİK

Bilecik, Osman Bey döneminde Bizans rakiplerinden alınan ilk önemli merkezlerdendir.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Kolay soru

Mimar Sinan'ın 'kalfalık eserim' dediği İstanbul'daki cami hangisidir?

- A Süleymaniye Camii
- B Selimiye Camii
- C Şehzade Camii
- D Mihrimah Sultan Camii

CEVAP: A) SÜLEYMANİYE CAMİİ

Sinan, Şehzade Camii'ni kalfalık, Süleymaniye'yi ustalık eseri saymıştır.

ÖNEMLİ ŞAHŞİYETLER

Kolay soru

On ciltlik Seyahatnâme'nin yazarı olan Osmanlı seyyahı kimdir?

- A Kâtib Çelebi
- B Evliya Çelebi
- C Piri Reis
- D Matrakçı Nasuh

CEVAP: B) EVLİYA ÇELEBİ

Evlîya Çelebi gezilerini on ciltlik Seyahatnâme'de anlattı; eser Osmanlı şehir hayatı için önemli bir kaynaktır.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Kolay soru

Osmanlı'da Türkçe kitap basan ilk matbaayı 1727'de kuran kişi kimdir?

- A Evliya Çelebi
- B Kâtib Çelebi
- C İbrahim Müteferrika
- D Nedim

CEVAP: C) İBRAHİM MÜTEFERRİKA

İbrahim Müteferrika'nın matbaası 1727'de kuruldu; ilk kitap (Vankulu Lügatı) 1729'da basıldı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Kolay soru

III. Selim'in kurduğu Avrupa usulü talimli yeni orduya ne ad verilir?

- A Asâkir-i Mansûre
- B Sekban
- C Kapıkulu
- D Nizâm-ı Cedîd

CEVAP: D) NİZÂM-I CEDİD
Nizâm-ı Cedîd, III. Selim döneminde (1792-1807) kurulan talimli ordu ve bu dönemin yenilik hareketlerinin adıdır.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Kolay soru

Yeniçeri Ocağı'nı 1826'da kaldıran Osmanlı padişahı kimdir?

- A II. Mahmud
- B III. Selim
- C Abdülmecid
- D II. Abdülhamid

CEVAP: A) II. MAHMUD
II. Mahmud 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdı ve yerine Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye'yi kurdu.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Kolay soru

Can, mal ve namus güvencesi veren Tanzimat Fermanı hangi yıl ilan edildi?

- A 1808
- B 1826
- C 1839
- D 1876

CEVAP: C) 1839
Tanzimat Fermanı 1839'da Abdülmecid döneminde Gülhane'de okundu.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Kolay soru

Osmanlı saltanatı TBMM kararıyla hangi yıl kaldırıldı?

- A 1908
- B 1918
- C 1920
- D 1922

CEVAP: D) 1922
TBMM 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırdı; son padişah VI. Mehmed (Vahideddin) oldu.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Kolay soru

Anadolu'da esnaf ve sanatkârları meslek ahlakı ve dayanışma esasına göre örgütleyen teşkilat hangisidir?

- A Timar
- B Ahilik
- C Devşirme
- D İltizam

CEVAP: B) AHİLİK
Ahilik 13. yüzyıldan itibaren Anadolu'da esnaf ve sanatkârların üretimini ve ahlakını düzenledi.

KURULUŞ VE BEYLİK

Orta soru

Osman Bey'in beyliği, Türkiye Selçuklu Devleti'nin hangi bölgedeki uç beyliklerinden biriydi?

- A Akdeniz kıyısında Antalya
- B Karadeniz'de Trabzon
- C Bizans sınırında Söğüt ve çevresi
- D Doğu Anadolu'da Erzurum

CEVAP: C) BİZANS SINIRINDA SÖĞÜT VE ÇEVRESİ
Osmanlılar, Bizans sınırındaki Söğüt-Domaniç çevresinde bir uç beyliği idi; Bizans'a komşu olmaları büyümelerini kolaylaştırdı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Osmanlıların Rumeli'deki ilk toprağı olan ve Avrupa'ya geçişte üs olarak kullanılan kale hangisidir?

- A Belgrad Kalesi
- B Rumeli Hisarı
- C Anadolu Hisarı
- D Çimpe Kalesi

CEVAP: D) ÇİMPE KALESİ
Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa'nın kuvvetleri 1350'lerin başında Çimpe (Tzyppe) Kalesi'ne yerleşti; 1354'te Gelibolu da alındı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

I. Murad döneminde Meriç kıyısında Haçlı ordusuna karşı kazanılan savaş hangisidir?

- A Sırpıncığı Savaşı
- B Niğbolu Savaşı
- C Varna Savaşı
- D Ankara Savaşı

CEVAP: A) SIRPINCIGI SAVAŞI
Osmanlı kaynaklarına göre 1364'te (tarih tartışmalıdır) Hacı İlbey'in kuvvetleri Sırpıncığı'nda Haçlı ordusunu yendi.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

1448'de Hunyadi Yanoş komutasındaki Haçlı ordusunu II. Kosova Savaşı'nda yenen padişah kimdir?

- A I. Murad
- B II. Murad
- C Fatih Sultan Mehmed
- D Yıldırım Bayezid

CEVAP: B) II. MURAD
II. Murad 1448'de II. Kosova Savaşı'nı kazandı; Balkanlardaki Osmanlı hakimiyetini pekiştirdi.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

İstanbul kuşatmasında (1453) surları dövmek için kullanılan büyük topları döken usta kimdir?

- A Mimar Sinan
- B Akşemsettin
- C Urban (Orban)
- D Sedefkâr Mehmed Ağa

CEVAP: C) URBAN (ORBAN)
Macar asıllı olduğu kabul edilen top ustası Urban'ın döktüğü büyük toplar İstanbul surlarını dövmekte kullanıldı.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Orta soru

Fatih Sultan Mehmed'in devlet teşkilatını ve saray düzenini yazıya geçiren kanunnamesi hangisidir?

- A Tanzimat Fermanı
- B Kanûn-ı Esâsî
- C Sened-i İttifak
- D Kanunname-i Âl-i Osman

CEVAP: D) KANUNNAME-İ ÂL-İ OSMAN
Kanunname-i Âl-i Osman devlet teşkilatını, protokolü ve saltanat düzenini kurallara bağladı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Kıbrıs hangi padişah döneminde 1571'de Osmanlı topraklarına katıldı?

- A II. Selim
- B Kanûnî Sultan Süleyman
- C III. Murad
- D Yavuz Sultan Selim

CEVAP: A) II. SELİM
Kıbrıs, II. Selim döneminde 1570-1571 seferiyle Venedik'ten alındı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Kanûnî döneminde, 1526'da Macaristan'ın büyük bölümünün Osmanlı hâkimiyetine girmesini sağlayan savaş hangisidir?

- A Çaldıran Savaşı
- B Mohaç Meydan Muharebesi
- C Preveze Deniz Savaşı
- D Otlukbeli Savaşı

CEVAP: B) MOHAÇ MEYDAN MUHAREBESİ
Kanûnî, 1526 Mohaç Meydan Muharebesi'nde Macar ordusunu kısa sürede yendi.

DENİZCİLİK VE AKDENİZ

Orta soru

Barbaros Hayreddin Paşa'nın 1538'de Haçlı donanmasını yendiği deniz savaşı hangisidir?

- A İnebahtı
- B Çeşme
- C Preveze
- D Sinop

CEVAP: C) PREVEZE
Preveze'de Barbaros, Andrea Doria komutasındaki Haçlı donanmasını yendi; Osmanlı Akdeniz'de uzun süre deniz üstünlüğü kurdu.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Orta soru

Dîvân-ı Hümâyûn'da padişahın tuğrasını çeken ve fermanları kanuna uygunluk yönünden denetleyen görevli kimdir?

- A Defterdar
- B Kazasker
- C Reisülküttab
- D Nişancı

CEVAP: D) NİŞANCI
Nişancı, fermanlara tuğra çeker ve belgelerin kanunlara uygunluğunu denetlerdi.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Orta soru

Osmanlı'da şehzadelerin yönetimi öğrenmek için lala eşliğinde bir sancağa gönderilmesine ne denirdi?

- A Sancağa çıkma
- B Devşirme
- C Kafes usulü
- D İltizam

CEVAP: A) SANCAĞA ÇIKMA
Şehzadeler lalalarıyla sancaklara gönderilir, yönetimi yerinde öğrenir; 16. yüzyılın sonlarından itibaren bu usul terk edildi.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Orta soru

Fethedilen yerlerdeki halkın gönlünü kazanmaya yönelik uzlaştırıcı Osmanlı fetih siyasetine ne ad verilir?

- A İskân
- B İstimâlet
- C Müsadere
- D İltizam

CEVAP: B) İSTİMÂLET
İstimâlet, fethedilen yerlerde halkın dinine ve malına dokunmayan, vergileri hafifleten uzlaştırıcı siyasetti.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Orta soru

Osmanlı'da farklı din topluluklarının kendi ibadet, eğitim ve aile hukuku işlerini yürütebildiği düzene ne ad verilir?

- A Devşirme sistemi
- B Kapıkulu sistemi
- C Millet sistemi
- D Lonca sistemi

CEVAP: C) MİLLET SİSTEMİ
Millet sistemiinde Rum, Ermeni, Yahudi gibi topluluklar kendi dini, eğitim ve aile hukuku işlerini yürütmüştü.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Orta soru

Süleymaniye ve Selimiye camilerini inşa eden Osmanlı baş mimarı kimdir?

- A Sedefkâr Mehmed Ağa
- B Davud Ağa
- C Mimar Kemaleddin
- D Mimar Sinan

CEVAP: D) MİMAR SİNAN
Mimar Sinan, Kanûnî, II. Selim ve III. Murad dönemlerinde baş mimar olarak yüzlerce eser verdi.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Orta soru

751 Talas Savaşı'nın Türk-İslam tarihindeki önemi nedir?

- A Türklerin İslamiyet'e geçişinin hızlanması
- B Türklerin Bizans ile ittifak kurması
- C Türklerin Maniheizm'i benimsemesi
- D Türklerin Hindistan'a göç etmesi

CEVAP: A) TÜRKLERİN İSLAMİYET'E GEÇİŞİNİN HIZLANMASI
Talas'ta Müslüman Araplar ile Karluk Türkleri Çin ordusuna karşı birlikte savaştı; bu yakınlaşma Türklerin İslamiyet'e geçişini hızlandırdı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Orta soru

I. Alâeddin Keykubad'ın 1229'da Aksaray yakınında, Konya-Kayseri yolu üzerinde yaptırdığı kervansaray hangisidir?

- A Rüstem Paşa Hanı
- B Sultan Hanı
- C Koza Han
- D Büyük Valide Han

CEVAP: B) SULTAN HANI
Sultan Hanı, kalabalık kervanların uğrak yeriydi; kervansaraylar ticaret yollarını güvenli ve canlı tutardı.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Orta soru

1176'da II. Kılıç Arslan'ın Bizans ordusunu yendiği ve Bizans'ın Anadolu'yu geri alma umudunu bitiren savaş hangisidir?

- A Malazgirt
- B Kösedag
- C Miryokefalon
- D Pasinler

CEVAP: C) MİRYOKEFALON
Miryokefalon (1176) zaferiyile Türklerin Anadolu'daki varlığı kalıcılaştı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Orta soru

Lale Devri (1718-1730) hangi antlaşmayla başlayan barış döneminde yaşanmıştır?

- A Karlofça
- B Belgrad
- C Küçük Kaynarca
- D Pasarofça

CEVAP: D) PASAROFÇA
1718 Pasarofça Antlaşması'ndan sonra III. Ahmed ve Nevşehirli Damat Ibrahim Paşa döneminde Lale Devri yaşandı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Selanik'i 1430'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katan padişah kimdir?

- A II. Murad
- B Çelebi Mehmed
- C Yıldırım Bayezid
- D Fatih Sultan Mehmed

CEVAP: A) II. MURAD
Selanik, II. Murad döneminde 1430'da Venedik'ten alındı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Bosna 1463'te hangi padişah döneminde Osmanlı topraklarına katıldı?

- A II. Bayezid
- B Fatih Sultan Mehmed
- C I. Murad
- D Kanûnî Sultan Süleyman

CEVAP: B) FATİH SULTAN MEHMED
Fatih 1463'te Bosna'yı fethetti; Saraybosna bu dönemden sonra bir Osmanlı şehri olarak gelişti.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Saint-Jean şövalyelerinin elindeki Rodos 1522'de hangi padişah tarafından alındı?

- A Fatih Sultan Mehmed
- B Yavuz Sultan Selim
- C Kanûnî Sultan Süleyman
- D II. Selim

CEVAP: C) KANÛNÎ SULTAN SÜLEYMAN
Kanûnî 1522'de Rodos'u aldı; Doğu Akdeniz'den yolları güvenli hâle geldi.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Kırım'daki Kefe ve Ceneviz kolonileri 1475'te hangi padişah döneminde alındı?

- A Kanûnî Sultan Süleyman
- B Yavuz Sultan Selim
- C II. Bayezid
- D Fatih Sultan Mehmed

CEVAP: D) FATİH SULTAN MEHMED
Fatih döneminde Gedik Ahmed Paşa 1475'te Kefe'yi aldı; Kırım Hanlığı Osmanlı'ya bağlandı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

1516 Mercidabık Savaşı'ndan sonra Osmanlı topraklarına katılan iki önemli şehir hangileridir?

- A Halep ve Şam
- B Bağdat ve Basra
- C Kahire ve İskenderiye
- D Mekke ve Medine

CEVAP: A) HALEP VE ŞAM
Yavuz, Mercidabık'ta Memlükleri yendikten sonra Halep ve Şam'ı aldı; Kahire 1517 Ridaniye'den sonra alındı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

IV. Murad döneminde Safevîlerle imzalanan ve doğu sınırını uzun süre belirleyen 1639 antlaşması hangisidir?

- A Amasya Antlaşması
- B Kasr-ı Şirin Antlaşması
- C Zitvatorok Antlaşması
- D Karlofça Antlaşması

CEVAP: B) KASR-I ŞİRİN ANTLAŞMASI
Bağdat'ın 1638'de geri alınmasından sonra 1639'da imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması sonraki yüzyıllarda da esas alındı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Orta soru

Takiyüddin'in İstanbul Rasathanesi hangi padişah döneminde kuruldu?

- A Kanûnî Sultan Süleyman
- B II. Selim
- C III. Murad
- D IV. Murad

CEVAP: C) III. MURAD
Takiyüddin 1577'den itibaren III. Murad'ın izniyle Tophane sirtalarında kurduğu rasathanede çalıştı; rasathane 1580'de yıkıldı.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Orta soru

Âşıkpaşazâde'nin andığı Bâciyân-ı Rûm hangi topluluğu ifade eder?

- A Kapıkulu süvarilerini
- B Rumeli'deki akıncıları
- C Saray hattatlarını
- D Anadolu'daki kadınların teşkilatını

CEVAP: D) ANADOLU'DAKİ KADINLARIN TEŞKİLATINI
Bâciyân-ı Rûm, Âşıkpaşazâde'nin saydığı dört zümreden biridir ve Anadolu'daki kadınların teşkilatı olarak bilinir.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Orta soru

I. Murad'ın annesi Nilüfer Hatun adına yaptırdığı imaret hangi şehirdedir?

- A İzmit
- B Bursa
- C Edirne
- D Bilecik

CEVAP: A) İZMİT
Nilüfer Hatun İmaret-i İzmit'tedir; I. Murad tarafından annesi adına yapıldı.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Orta soru

İstanbul'daki Yeni Cami'yi 1665'te tamamlatan vâlide sultan kimdir?

- A Kösem Sultan
- B Hatice Turhan Sultan
- C Safiye Sultan
- D Nurbânû Sultan

CEVAP: B) HATİCE TURHAN SULTAN
Yeni Cami'nin inşasını 1598'de Safiye Sultan başlattı; uzun süre yarım kalan yapıyı Hatice Turhan Sultan 1665'te tamamlattı.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Orta soru

Fakir ve kimsesizler için İstanbul'da Gureba Hastanesi'ni yaptıran vâlide sultan kimdir?

- A Mihrişah Sultan
- B Pertevniyal Sultan
- C Bezmiâlem Vâlide Sultan
- D Gülnûş Sultan

CEVAP: C) BEZMİÂLEM VÂLİDE SULTAN
Gureba Hastanesi, Abdülmeccid'in annesi Bezmiâlem Vâlide Sultan'ın vakfıdır.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Orta soru

1766 İstanbul depreminde büyük hasar gören ve III. Mustafa döneminde yeniden yapılan cami hangisidir?

- A Süleymaniye Camii
- B Laleli Camii
- C Sultanahmet Camii
- D Fatih Camii

CEVAP: D) FATİH CAMİİ
1766 depreminde yıkılan Fatih Camii'ni III. Mustafa yeniden yaptırdı.

FETİHLER VE ORDU

Orta soru

Girit'in fethi 1669'da Kandiye'nin alınmasıyla hangi padişah döneminde tamamlandı?

- A IV. Mehmed
- B IV. Murad
- C II. Mustafa
- D III. Ahmed

CEVAP: A) IV. MEHMED
Girit'in fethi IV. Mehmed döneminde, Köprülüâzâde Fazıl Ahmed Paşa'nın 1669'da Kandiye'yi almasıyla tamamlandı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Orta soru

Artuklu sarayında su saatleri ve otomatik düzenekler tasarlayan, kitabını 1205'te tamamlayan bilgin kimdir?

- A Birûnî
- B Cezerî
- C Uluğ Bey
- D Ali Kuşçu

Cezerî, mekanik düzenekleri anlattığı kitabını 1205'te tamamladı ve altı kısma ayırdı; MEB 10.1.4'te adı geçen bilginlerdendir.

CEVAP: B) CEZERİ

KURULUŞ VE BEYLİK

Zor soru

Osman Bey'in Bizans kuvvetlerini yenerek gücünü pekiştirdiği 1302 tarihli savaş hangisidir?

- A Sırpsındığı
- B Pelekanon
- C Koyunhisar (Bafeus)
- D Varna

1302 Koyunhisar zaferiyle Osman Bey bölgedeki gücünü pekiştirdi; Pelekanon (1329) Orhan Bey dönemine aittir.

CEVAP: C) KOYUNHISAR (BAFEUS)

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Fethedilen yerlerdeki vergi yükümlüləri ile gelir kaynaklarının kaydedildiği ve tımar dağıtımına esas olan defterler hangisidir?

- A Ruznamçe defteri
- B Mühimme defteri
- C Şikâyet defteri
- D Tahrir defteri

Tahrir defterleri nüfus ve gelir kaynaklarını ayrıntılı (mufassal) ve özet (icmal) olarak kaydederdi.

CEVAP: D) TAHRİR DEFTERİ

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Zor soru

1243 Köseadağ Savaşı'nın Anadolu için en önemli sonucu hangisidir?

- A Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğol hâkimiyetine girmesi
- B Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması
- C Bizans'ın Anadolu'dan tamamen çekilmesi
- D Haçlı seferlerinin sona ermesi

Köseadağ'da yenilen Türkiye Selçuklu Devleti Moğol hâkimiyetine girdi; merkezî otoritenin zayıflaması beyliklerin doğuşuna zemin hazırladı.

CEVAP: A) TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ'NİN MOĞOL HÂKİMİYETİNE GİRMESİ

FETİHLER VE ORDU

Zor soru

İstanbul kuşatmasında (1453) Osmanlı gemilerinin karadan yürütülerek Haliç'e indirilmesinin temel amacı neydi?

- A Karadeniz'e çıkmak
- B Haliç'teki zinciri aşır şehri Haliç surlarından da kuşatmak
- C Galata'yı fethetmek
- D Donanmayı fırtınadan korumak

Bizans Haliç'in girişini zincirle kapamıştı; II. Mehmed gemileri Galata surlarından Haliç'e indirip surları iki yönden sıkıştırdı.

CEVAP: B) HALIÇ'TEKİ ZİNCİRİ AŞIR ŞEHİR HALIÇ SURLARINDAN DA KUŞATMAK

FETİHLER VE ORDU

Zor soru

1517'den sonra Osmanlı padişahlarının kullandığı "Hâdimü'l-Haremeyn" unvanı hangi iki şehre hizmeti ifade eder?

- A Şam ve Halep
- B Bağdat ve Basra
- C Mekke ve Medine
- D Kudüs ve Kahire

Mısır Seferi'nden sonra Mekke ve Medine'nin (Haremeyn) hizmeti Osmanlı'ya geçti; padişahlar Hâdimü'l-Haremeyn unvanını kullandı.

CEVAP: C) MEKKE VE MEDİNE

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Zor soru

Kanûnî döneminde şeyhülislâm olarak örfî hukuk ile şer'î hukuku uzlaştıran fetvalarıyla tanınan âlim kimdir?

- A Molla Fenârî
- B Zenbilli Ali Efendi
- C İbn Kemal
- D Ebussuûd Efendi

Ebussuûd Efendi, Kanûnî döneminde şeyhülislâmlık yaptı; fetvaları ve kanunname düzenlemeleriyle hukuk sistemini şekillendirdi.

CEVAP: D) EBUSSUÛD EFENDİ

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Divân-ı Hümayun'da mali işlerden, hazineden ve bütçeden sorumlu olan görevli kimdir?

- A Defterdar
- B Nişancı
- C Kazasker
- D Reisülküttab

Defterdar mali işlerden sorumluydu; nişancı tuğra ve kanunlardan, kazasker davalardan, reisülküttab yazışmalardan sorumluydu.

CEVAP: A) DEFTERDAR

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Zor soru

Kutadgu Bilig ve Divânü Lugâti't-Türk'ün Karahanlılar döneminde yazılması neyi gösterir?

- A Karahanlıların Abbâsî halifeliğini ele geçirdiğini
- B Türkçenin İslam medeniyetinde yazı dili olarak geliştiğini
- C Anadolu'nun Türkleştiğini
- D Arapçanın tamamen bırakıldığını

Bu iki eser, 11. yüzyılda Türkçenin İslam medeniyeti içinde güçlü bir yazı dili olduğunu gösterir.

CEVAP: B) TÜRKÇENİN İSLAM MEDENİYETİNDE YAZI DİLİ OLARAK GELİŞTİĞİNİ

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Zor soru

Kayseri'de 1205–1206'da tıp medresesiyle birlikte yapılan darüşşifa kimin adına yaptırılmıştır?

- A Hürrem Sultan
- B Nilüfer Hatun
- C Gevher Nesibe
- D Mihrimah Sultan

CEVAP: C) GEVHER NESİBE
I. Gıyâseddin Keyhüsrev, rivayete göre onun vasiyeti üzerine kız kardeşi Gevher Nesibe adına darüşşifa ve tıp medresesi yaptırdı.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Zor soru

Tuğrul Bey döneminde, 1048'de Erzurum yakınlarında Selçuklu ordusunun Bizans ordusunu yendiği savaş hangisidir?

- A Dandanakan
- B Miryokefalon
- C Malazgirt
- D Pasinler

CEVAP: D) PASİNLER
1048'de Selçuklu ordusu Erzurum'u aldıktan sonra Pasin ovasında Bizans ordusunu ağır yenilgiye uğattı; MEB 10.1.1'de işlenir.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Bir vergi kaynağının gelirini peşin ödeme karşılığında belirli bir süre için kişilere bırakma usulüne ne ad verilir?

- A İltizam
- B Tımar
- C Pencik
- D Vakıf

CEVAP: A) İLTİZAM
İltizamda vergi kaynağı ağırlık artırmayla mültezime bırakılır, mültezim bedeli peşin öderdi.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) ile ilgili hangisi doğrudur?

- A Macaristan Osmanlı'ya bırakıldı
- B Kırım bağımsız sayıldı
- C Mora geri alındı
- D Kıbrıs Venedik'e verildi

CEVAP: B) KIRIM BAĞIMSIZ SAYILDI
Kırım'ın bağımsız sayılmasıyla Osmanlı, Müslüman nüfusun çoğunlukta olduğu bir toprağı ilk kez elden çıkardı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Zor soru

Yûsuf Has Hâcib'in yazdığı, ideal devlet yönetimini sembolik kişilerle anlatan eser hangisidir?

- A Dîvânü Lugâtî't-Türk
- B Atabetü'l-Hakâyık
- C Kutadgu Bilig
- D Dîvân-ı Hikmet

CEVAP: C) KUTADGU BİLİĞ
Kutadgu Bilig 1069–1070'te Karahanlı hükümdarına sunuldu; adale, devlet, aklı ve kanaati temsil eden kişilerle yönetimi anlatır.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Mülkiyeti devlete ait olup kullanım hakkı çiftçilere bırakılan ve tımar düzeninin temeli olan toprak türü hangisidir?

- A Mülk arazi
- B Vakıf arazi
- C Öşri arazi
- D Mîri arazi

CEVAP: D) MİRİ ARAZI
Mîri arazinin mülkiyeti devlete, kullanım hakkı çiftçiye aitti; mülk arazi özel mülkiyete, vakıf arazi hayır kurumlarına bağlıydı.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Osmanlı'da şer'î hukukun ayrıntılı düzenlemediği alanlarda padişahın yetkisine dayanarak konan kurallara ne ad verilir?

- A Örfî hukuk
- B Şer'î hukuk
- C Vakıf hukuku
- D Kapitülasyon

CEVAP: A) ÖRFİ HUKUK
Örfî hukuk, padişahın yetkisine dayanan kurallardı; kanunnamelerde toplanırdı.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

I. Murad döneminde savaş esirlerinin beşte birinin devlete ayrılmasına dayanan uygulama hangisidir?

- A Cizye
- B Pencik
- C İltizam
- D Avârız

CEVAP: B) PENCİK
Pencik usulüyle devlete ayrılan esirler yetiştirilip kapıkulu askeri yapıldı. Yeniçeri Ocakı'nın kökeni budur.

FETİHLER VE ORDU

Zor soru

Aşağıdaki şehir - fetheden padişah eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A Bursa - Orhan Bey
- B Trabzon - Fatih Sultan Mehmed
- C Belgrad - Fatih Sultan Mehmed
- D Bağdat (1638) - IV. Murad

CEVAP: C) BELGRAD - FATİH SULTAN MEHMED
Fatih 1456'da Belgrad'ı kuşattı ama almadı; şehri 1521'de Kanûni fethetti.

FETİHLER VE ORDU

Zor soru

Bursa, Kahire, İstanbul ve Belgrad'ın fetihleri tarih sırasına dizilirse hangisi üçüncü olur?

- A Bursa
- B İstanbul
- C Kahire
- D Belgrad

CEVAP: C) KAHİRE
Sıra: Bursa (1326), İstanbul (1453), Kahire (1517), Belgrad (1521).

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

1683 II. Viyana Kuşatması'nda Osmanlı ordusunun başında bulunan sadrazam kimdir?

- A Sokullu Mehmed Paşa
- B Baltacı Mehmed Paşa
- C Köprülüzâde Fazıl Ahmed Paşa
- D Merzifonlu Kara Mustafa Paşa

CEVAP: D) MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA
Merzifonlu Kara Mustafa Paşa 1683'te Viyana'yı kuşattı; kuşatmanın başarısızlığı uzun savaşları başlattı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

Rus Çarı I. Petro'nun kuşatıldığı Prut Seferi'nde (1711) Osmanlı ordusunun başındaki sadrazam kimdir?

- A Baltacı Mehmed Paşa
- B Nevşehirli Damat İbrahim Paşa
- C Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
- D Köprülü Mehmed Paşa

CEVAP: A) BALTAÇI MEHMET PAŞA
Baltacı Mehmed Paşa komutasındaki ordu Rus ordusunu Prut'ta kuşattı; ardından Prut Antlaşması imzalandı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

Pasarofça'da (1718) kaybedilen Belgrad'ın geri alındığı antlaşma hangisidir?

- A Karlofça Antlaşması
- B Belgrad Antlaşması (1739)
- C Küçük Kaynarca Antlaşması
- D Zitvatorok Antlaşması

CEVAP: B) BELGRAD ANTLAŞMASI (1739)
1739 Belgrad Antlaşması ile Belgrad yeniden Osmanlı'ya geçti.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

1808'de merkez bürokrasisi ile âyan arasında imzalanan belge hangisidir?

- A Kanûn-ı Esâsî
- B Islahat Fermanı
- C Sened-i İttifak
- D Tanzimat Fermanı

CEVAP: C) SENED-İ İTTİFAK
Sened-i İttifak, II. Mahmud'un tahta çıktığı yıl âyan ile devlet arasında imzalandı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

Özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan 1856 tarihli ferman hangisidir?

- A Tanzimat Fermanı
- B Sened-i İttifak
- C Kanûn-ı Esâsî
- D Islahat Fermanı

CEVAP: D) ISLAHAT FERMANI
Islahat Fermanı 1856'da ilan edildi; Tanzimat'ın ilkelerini gayrimüslimler yönünden genişletti.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

Osmanlı'nın ilk anayasası olan Kanûn-ı Esâsî (1876) hangi padişah döneminde ilan edildi?

- A II. Abdülhamid
- B Abdülaziz
- C Abdülmecid
- D V. Mehmed Reşad

CEVAP: A) II. ABDÜLHAMİD
Kanûn-ı Esâsî 1876'da II. Abdülhamid döneminde ilan edildi; I. Meşrutiyet dönemi başladı.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

I. Dünya Savaşı'nda Medine'yi uzun süre savunan Osmanlı komutanı kimdir?

- A Halil (Kut) Paşa
- B Fahreddin Paşa
- C Esad Paşa
- D Cevad Paşa

CEVAP: B) FAHREDDİN PAŞA
Fahreddin Paşa, savaş sona erdikten sonra da bir süre Medine'yi savundu; MEB 11.3.1'de 'Medine Müdâfâsı' olarak işlenir.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Zor soru

1916 Kütülamâre Zaferi hangi cepheye kazanıldı?

- A Kafkas Cephesi
- B Çanakkale Cephesi
- C Irak Cephesi
- D Filistin Cephesi

CEVAP: C) IRAK CEPHESİ
Kütülamâre Irak'tadır; 1916'da kuşatılan İngiliz kuvvetleri teslim oldu.

TÜRK-İSLAM KÖKLERİ

Zor soru

1187 Hittin Savaşı'ndan sonra Kudüs'ü Haçlılardan geri alan hükümdar kimdir?

- A Nüreddin Mahmud Zengî
- B II. Kılıç Arslan
- C Baybars
- D Selâhaddin-i Eyyûbî

CEVAP: D) SELÂHADDİN-İ EYYÜBÎ
Selâhaddin-i Eyyûbî Hittin'de Haçlıları yendi ve aynı yıl Kudüs'ü geri aldı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Zor soru

Hoca Ahmed Yesevî'nin Türkçe hikmetlerinin toplandığı eser hangisidir?

- A Dîvân-ı Hikmet
- B Kutadgu Bilig
- C Atabetü'l-Hakâyık
- D Dîvânü Lugâtî't-Türk

CEVAP: A) DİVÂN-İ HİKMET
Dîvân-ı Hikmet, Ahmed Yesevî'nin 'hikmet' adı verilen Türkçe manzumelerini içerir.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Zor soru

Kanûnî'nin Irakeyn Seferi'ndeki konak yerlerini şehir ve kasaba resimleriyle gösteren eserin sahibi kimdir?

- A Nakkaş Osman
- B Matrakçı Nasuh
- C Levnî
- D Piri Reis

CEVAP: B) MATRAKÇI NASUH
Metrakçı Nasuh'un Beyân-ı Menâzil'indeki menzil resimleri şehir, kasaba ve konak yerlerini asıllarına uygun biçimde gösterir.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Zor soru

Semerkant'ta yetişip Fatih döneminde İstanbul'a gelen ve Ayasofya'da müderrislik yapan astronom kimdir?

- A Uluğ Bey
- B Takiyüddin
- C Ali Kuşçu
- D Kadızâde-i Rûmî

CEVAP: C) ALİ KUŞÇU
Ali Kuşçu, Uluğ Bey'in rasathanesinde çalıştıktan sonra Fatih'in davetiyle İstanbul'a geldi.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

16. ve 17. yüzyıllarda Anadolu'da görülen isyanların genel adı nedir?

- A Çınar Vak'ası
- B Kabakçı isyanı
- C Patrona Halil isyanı
- D Celâlî isyanları

CEVAP: D) CELÂLÎ İSYANLARI
Celâlî isyanları 16. yüzyıl sonu ile 17. yüzyıl başlarında Anadolu'da yaygınlaştı; MEB 10.3.4'te işlenir.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Zor soru

Padişahın yabancı devlet tüccarlarına ahidnameyle tanıdığı ticari ayrıcalıklara ne ad verilir?

- A Kapitülasyon
- B İltizam
- C Esham
- D Mukataa

CEVAP: A) KAPİTÜLASYON
Kapitülasyonlar (imtiyazat) başlangıçta ticareti canlandırmak için verildi; zamanla Osmanlı aleyhine işledi.

DEVLET VE TEŞKİLAT

Şehir sorusu - Sefer Meydanı

Osmanlı'da maaşlı askerlere günlük akçe hesabıyla bulunup üç ayda bir toptan ödenen ücrete ne ad verilir?

- A Ulûfe
- B Surre
- C Cizye
- D Avâriz

CEVAP: A) ULÛFE
Ulûfe günlük akçe üzerinden hesaplanır, 'kıst' denen takaslarla üç ayda bir ödenir. Surre Haremeyn'e giden yardım, cizye ve avâriz ise vergidir.

KURULUŞ VE BEYLİK

Şehir sorusu - Söğüt

Söğüt'teki türbesinde yatan ve Osman Bey'in babası olan uç beyi kimdir?

- A Şeyh Edebâli
- B Ertuğrul Gazi
- C Gündüz Alp
- D Turgut Alp

CEVAP: B) ERTUĞRUL GAZİ
Ertuğrul Gazi'nin türbesi Söğüt'tedir; muhtemelen 1281-82'de vefat etti. Şeyh Edebâli Bilecik'te, Turgut Alp Inegöl yöresinde anılır.

KURULUŞ VE BEYLİK

Şehir sorusu - Domanîç

Osman Bey'in ilk büyük savaşı sayılan Domanîç belî (İkizce) çatışması, Osmanlı rivayetine göre hangi yıl yapıldı?

- A 1286
- B 1302
- C 1326
- D 1354

CEVAP: A) 1286
TDV Osman I maddesine göre İkizce (1286) Osman'ın ilk büyük savaşıdır. yakınında Domanîç belinde yapılan savaş 1302 Koyunhisar, 1326 Bursa'nın fethi, 1354 Gelibolu'nun alınışıdır.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER Şehir sorusu - Bilecik

Osman Bey'in Bilecik'i aldıktan sonra emin tayin ettiği ve Bilecik'te türbesi bulunan âlim kimdir?

- A Dursun Fakih
- B Dâvûd-i Kayserî
- C Hacı Bayram-ı Velî
- D Şeyh Edebâli

CEVAP: D) ŞEYH EDEBÂLİ
Osman Bey Bilecik'in gelirlerini ailesine ayırıp Şeyh Edebâli'yi emin tayin etti; Edebâli ve kızı Mal Hatun burada defnedildi. Dâvûd-i Kayserî İznik'te, Hacı Bayram-ı Velî Ankara'da anılır.

KURULUŞ VE BEYLİK Şehir sorusu - Yenişehir

Osman Bey uç merkezini İznik'e yakın Yenişehir'e taşıdığına pâyitahtını hangi şehre nakletti?

- A Bilecik
- B Söğüt
- C Bursa
- D Edirne

CEVAP: A) BİLECİK
TDV'ye göre Osman Bey pâyitahtı Karacahisar'dan Bilecik'e uç merkezini İznik'e yakın Yenişehir'e taşıdı. Bursa 1326'da, Edirne I. Murad devrinde alındı.

KURULUŞ VE BEYLİK Şehir sorusu - İnegöl

Osman Bey'in İnegöl'ü alan silah arkadaşına yurt olarak verdiği bölgeye hangi ad verildi?

- A Koca-ili
- B Turgut-ili
- C Karesi-ili
- D Aydın-ili

CEVAP: B) TURGUT-ILI
TDV Osman I maddesine göre İnegöl'ü fetheden Turgut Alp'e bölge yurt olarak verildi ve Turgut-ili diye anıldı. Koca-ili İznit çevresinin adıdır.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu - Vakıf

Bir malın gelirini hayır hizmetlerine süresiz ayıran vakfın şartlarının yazıldığı belgeye ne ad verilir?

- A Berat
- B Ferman
- C Vakfiye
- D Tahrir defteri

CEVAP: C) VAKİYE
Vakfın amacı, gelirleri ve görevlileri vakfiyede yazılır. Günümüze ulaşan en eski Osmanlı vakfiyelerinden biri 1323 tarihli Asporça Hatun vakfiyesidir.

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu - Bursa

Orhan Bey 1326'da Bursa'yı hangi yolla aldı?

- A Depremle yıkılan surlardan girildi
- B Gemiler karadan yürütülerek kuşatıldı
- C Donanma limana girince şehir teslim oldu
- D Uzun süren abluka sonunda şehir teslim oldu

CEVAP: D) UZUN SÜREN ABLUKA SONUNDA ŞEHİR TESLİM OLDU
TDV'ye göre on yılı aşan abluka halkı açlığa düşürdü ve şehir 6 Nisan 1326'da teslim edildi. Deprem Gelibolu'nun, gemilerin karadan yürütülmesi İstanbul'un fethiyle ilgilidir.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu - Darphane

Günümüze ulaşan ilk Osmanlı akçeleri hangi hükümdar adına basılmıştır?

- A Orhan Bey
- B Osman Bey
- C I. Murad
- D Yıldırım Bayezid

CEVAP: A) ORHAN BEY
Bilinen ilk Osmanlı gümüş sikkeleri Orhan Bey'e aittir; birinde 727 (1326-27) tarihi vardır. Osman Bey'e ait olduğu ileri sürülen bir sikke tartışmalıdır.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT Şehir sorusu - Vak'a

Olayları yıl yıl anlatan Osmanlı tarih kitaplarına ne ad verilir?

- A Kanunname
- B Vekâyi'nâme
- C Tahrir defteri
- D Vakfiye

CEVAP: B) VEKÂYİ'NÂME
Vak'a 'olay' demek; olayları sırasıyla anlatan eserlere vekâyi'nâme denir. Kanunname hukuk, tahrir defteri nüfus ve vergi, vakfiye vakır belgesidir.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT Şehir sorusu - İznik

Orhan Bey'in İznik'te açtığı ilk Osmanlı medresesinde müderrislik yapan âlim kimdir?

- A Molla Fenârî
- B Ali Kuşçu
- C Dâvûd-i Kayserî
- D Ebussuûd Efendi

CEVAP: C) DÂVÜD-İ KAYSERİ
TDV Orhan maddesine göre İznik'teki ilk medresede Dâvûd-i Kayserî görev yaptı (1333). Ali Kuşçu Farh, Ebussuûd Efendi Kanûnî döneminde önce çıktı.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu - Ferman

Osmanlı fermanlarının başında yer alan ve padişahın imzası yerine geçen alamete ne ad verilir?

- A Hatt-ı hümayun
- B Berat
- C Sikke
- D Tuğra

CEVAP: D) TUĞRA
Ferman, üzerinde tuğra bulunan padişah buyruğudur; tuğrayı çoğunlukla nişancı çekerdi. Hatt-ı hümayun padişahın kendi el yazısıyla yazdığı emirdir.

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · İzmit

1337'de alınan İzmit'in idaresi Orhan Bey'in hangi oğluna verildi?

- A Süleyman Paşa
- B Şehzade Murad
- C Şehzade Halil
- D Çandarlı Kara Halil

CEVAP: A) SÜLEYMAN PAŞA
TDV'ye göre İzmit'in idaresi Süleyman Paşa'ya bırakıldı; Süleyman Paşa sonra Rumeli'ye geçişi yönetti. Çandarlı Kara Halil bir kadı ve devlet adamıdır, Orhan Bey'in oğlu değildir.

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · Gelibolu

1354'te Gelibolu'nun Osmanlılar tarafından kolayca alınmasını sağlayan olay hangisidir?

- A Venedik ile yapılan bir antlaşma
- B Surları yıkan büyük bir deprem
- C Bizans'ın şehri satması
- D Limanın donanmayla kuşatılması

CEVAP: B) SURLARI YIKAN
BÜYÜK BİR DEPREM
2 Mart 1354 depremi surları yıktı, halkın boş kalan kaleye girdi. Kesin Osmanlı hakimiyeti 1376'da başladı.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Gümrük

Osmanlı'da gümrük resmi hangi mallardan alınırdı?

- A Sınırlardan ve iskelelerden geçen ticari mallardan
- B Toprağın ürününden
- C Gayrimüslim erkeklerden kişi başına
- D Olağanüstü durumlarda hanelerden

CEVAP: A) SINIRLARDAN VE
İSKELELERDEN GEÇEN TİCARİ
MALLARDAN
Gümrük resmi ticari mallardan alınır. Ölümler toprak ürününden, cizye gayrimüslimlerden alınan şer'i vergi, avârız olağanüstü hane vergisidir.

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · Edirne

Edirne'nin fethinde Şehzade Murad ile birlikte harekâtı yöneten ve ilk Rumeli beylerbeyi sayılan komutan kimdir?

- A Evrenos Bey
- B Çandarlı Kara Halil
- C Timurtaş Paşa
- D Lala Şâhin Paşa

CEVAP: D) LALA ŞÂHİN PAŞA
TDV'ye göre Edirne, Şehzade Murad ile Lala Şâhin'in sistimli fethi siyasetiyle alındı. Lala Şâhin Filibe'yi de alan ilk Rumeli beylerbeyidir.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Vak'a

Osmanlı'da olayları devlet adına kaydeden resmî tarihçiye vak'anüvis denirdi. Bu görevi ilk üstlenen tarihçi kabul edilen kimdir?

- A Naîmâ
- B Evliya Çelebi
- C Kâtib Çelebi
- D Piri Reis

CEVAP: A) NAÎMÂ
Vak'anüvislik XVIII. yüzyıl başında Naîmâ ile resmîleşti. Evliya Çelebi seyyah, Kâtib Çelebi âlim, Piri Reis denizci ve haritacıydı.

KURULUŞ VE BEYLİK Şehir sorusu · Filibe

Filibe'yi alan ilk Rumeli beylerbeyi Lala Şâhin, Meriç ovasında hangi tarımı başlatmasıyla anılır?

- A Pamuk
- B Çeltik (pirinç)
- C Tütün
- D Zeytin

CEVAP: B) ÇELTİK (PİRİNÇ)
TDV'ye göre Lala Şâhin Meriç üzerine köprü yaptı ve şehrin kuzeyindeki araziye pirinç ekilerek çeltik ziraatını bölgeye tanıttı.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Sofya

Rumeli beylerbeyinin oturduğu Sofya sancağına Osmanlı döneminde hangi ad verilirdi?

- A Dârülcihad
- B Dârü's-saltana
- C Livâ-i paşa
- D Pâyitaht-ı kadîm

CEVAP: C) LİVÂ-I PAŞA
Eyaletin en yüksek idarecisi beylerbeyi Sofya'da oturduğu için bu sancağın "livâ-i paşa" (paşa sancağı) diye anılırdı. Dârülcihad sınır şehri Belgrad için kullanılırdı.

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT Şehir sorusu · Kervansaray

Selçuklu kervansaraylarında yolcular kaç gün boyunca kurucunun misafiri sayılır ve ücret ödemezdi?

- A Bir hafta
- B Kırk gün
- C Bir ay
- D Üç gün

CEVAP: D) ÜÇ GÜN
TDV Kervansaray maddesine göre vakıf olarak yapılan kervansaraylarda yolcular üç gün kurucunun misafiri sayılır, kendilerinden ücret alınmazdı.

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · Üsküp

Üsküp'ü alan uç beyi Paşa Yiğit, Anadolu'nun hangi bölgesinden getirdiği Türkmenleri şehre yerleştirdi?

- A Saruhan
- B Karaman
- C Dulkadir
- D Candar

CEVAP: A) SARUHAN
TDV Üsküp maddesine göre Paşa Yiğit Bey Saruhan bölgesinden Türkmenleri getirip Üsküp ve çevresine yerleştirdi; bu iskan şehri önemli bir uç merkezi yapıtı.

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Ferman

Arazi işleriyle ilgili fermanların müsvettesini daima hangi görevli hazırlardı?

- A Defterdar
- B Nişancı
- C Kazasker
- D Kaptanıderya

TDV Ferman maddesine göre arazi meselelerine dair fermanların müsvettesi daima nişancı tarafından hazırlanırdı; fermanın tuğrasını da göğünlülükla nişancı geçirdi.

CEVAP: B) NİŞANCI

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · Niğbolu

1396 Niğbolu Savaşı'nda Yıldırım Bayezid hangi hükümdarın komutasındaki Haçlı ordusunu yendi?

- A János Hunyadi
- B Lehistan Kralı Vladislav
- C Macar Kralı Sigismund
- D Sırp Despotu Lazar

TDV'ye göre Niğbolu'yu kuşatan Haçlı ordusu Kral Sigismund komutasındaydı. Hunyadi ve Vladislav Varna (1444), Lazar I. Kosova (1389) dönemlerinin adlarıdır.

CEVAP: C) MACAR KRALI

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER Şehir sorusu · Amasya

Yıldırım Bayezid, 1398'de Osmanlı topraklarına kattığı Amasya'nın idaresini hangi şehzadesine verdi?

- A Süleyman Çelebi
- B İsa Çelebi
- C Musa Çelebi
- D Çelebi Mehmed

Bayezid Amasya'yı oğlu Çelebi Mehmed'e verdi. Ankara Savaşı'ndan (1402) sonra Çelebi Mehmed kardeşleriyle mücadelede Amasya'dan başladı ve 1413'te tek hükümdar oldu.

CEVAP: D) ÇELEBİ MEHMED

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT Şehir sorusu · Bedesten

Bedestenlerin Osmanlı şehir çarşısındaki başlıca işlevi neydi?

- A Değerli malların satılıp korunduğu güvenli çarşı olmak
- B Kervanların konakladığı menzil olmak
- C Sikke basılan devlet kurumu olmak
- D Yolculara yemek dağıtan aşevi olmak

Bedestenlerde mücevher ve değerli kumaş satılır, tüccarın kasası ve defterleri saklanırdı. Menzil kervansaray, sikke darpahane, aşevi imaretle ilgilidir.

CEVAP: A) DEĞERLİ MALLARIN SATILIP KORUNDUĞU GÜVENLİ ÇARŞI OLMAK

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · İzmir

Fetret Devri'nde İzmir'i elinde tutan ve II. Murad döneminde bertaraf edilen Aydınoğlu bey kimdir?

- A Umur Bey
- B Cüneyd Bey
- C Kadı Burhâneddin
- D Karamanoğlu İbrahim Bey

Aydınoğlu Cüneyd Bey Fetret'te çecebiler arasında taraf değiştirdi, sonra İzmir'i yeniden ele geçirdi; II. Murad şehri 1424'te kesin olarak aldı. Umur Bey XIV. yüzyılda yaşadı.

CEVAP: B) CÜNEYD BEY

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Vak'a

Mahalle halkının kurduğu avârız vakıflarının gelirleri özellikle ne için kullanılırdı?

- A Yeniçerilere ulufe ödemek
- B Darphaneye gümüş sağlamak
- C Fakir halkın vergisine ve âfet zararlarına yardım
- D Sefer için top dökme

TDV'ye göre avârız vakıfları önce vergiyi ödeyemeyenlere yardım etti; gelirler sonra yangın, deprem, salgın gibi âfetlere ve fakir, dul, yetimlerin ihtiyaçlarına harcanırdı.

CEVAP: C) FAKİR HALKIN VERGİSİNE VE ÂFET ZARARLARINA YARDIM

FETİHLER VE ORDU Şehir sorusu · Selanik

II. Murad'ın kuşatmasından önce Selanik'i Bizans'tan satın alıp 1423–1430 arasında yöneten devlet hangisidir?

- A Ceneviz
- B Macaristan
- C Sırbistan
- D Venedik

Bizans koruyamadığı Selanik'i 1423'te Venedik'e sattı; Osmanlılar buna itiraz edip savaş açtı ve II. Murad 29 Mart 1430'da şehri aldı.

CEVAP: D) VENEDEK

DEVLET VE TEŞKİLAT Şehir sorusu · Yanya

II. Murad'ın 1430'da Yanya halkına tanıdığı dinî ve malî haklar yaklaşık ne kadar süre yürürlükte kaldı?

- A İki yüzyıl
- B On yıl
- C Elli yıl
- D Beş yüzyıl

TDV'ye göre II. Murad'ın fermanındaki haklar hemen hemen iki yüzyıl yürürlükte kaldı. Fethedilen yerlerde halkın gönülünü kazanmayı amaçlayan bu tutuma istimalat denir.

CEVAP: A) İKİ YÜZYIL

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT Şehir sorusu · İstanbul

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'da kurduğu külliye'deki sekiz büyük medreseye ne ad verildi?

- A Süleymaniye medreseleri
- B Sahn-ı Semân
- C Enderun
- D Dârülhadis

Fatih Külliyesi'nde caminin iki yanında sekiz büyük medrese (Semâniye) ile hazretlik medreseleri (Tectime) bulunurdu. Süleymaniye medreseleri Kanûnî döneminde yapıldı.

CEVAP: B) SAHN-I SEMÂN

DEVLET VE TEŞKİLAT

Şehir sorusu · Avârız

Osmanlı'da avârız vergisi hangi birim esas alınarak toplanırdı?

- A Toprak dönümü
- B Ticari mal
- C Hâne
- D Sikke miktarı

Avârız hâne esasına göre alınırdı; vergi verebilen haneler tahir defterinde 'avârız hânesi' olarak kaydedilir, belirli hizmetleri görenler muaf tutulurdu.

CEVAP: C) HÂNE

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Şehir sorusu · Yedikule

Yedikule Hisarı'nı İstanbul surlarına hangi padişah ekletmiştir?

- A Kanûnî Sultan Süleyman
- B II. Bayezid
- C Yavuz Sultan Selim
- D Fatih Sultan Mehmed

Fatih fethten sonra Altınkapı'nın gerisine bir üç hisar yapılmıştı; emretti, yedi kuleli hisar 1458'de tamamlandı ve devlet evrakı ile siyasi mahpuslar için kullanıldı.

CEVAP: D) FATİH SULTAN MEHMED

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER

Şehir sorusu · Trabzon

Kanûnî Sultan Süleyman'ın doğduğu Trabzon'u babası Şehzade Selim hangi görevle yönetiyordu?

- A Sancakbeyi
- B Beylerbeyi
- C Kadı
- D Defterdar

TDV'ye göre Şehzade Selim Trabzon'u sancakbeyi olarak yaklaşıp yitimi dört yıl yönetti; Süleyman burada doğdu. Şehzadeler yönetimi sancaklarda öğrenirdi.

CEVAP: A) SANCAKBEYİ

FETİHLER VE ORDU

Şehir sorusu · Konya

Fatih Sultan Mehmed 1468'de Konya'yı hangi beylikten almıştır?

- A Germiyanogulları
- B Karamanogulları
- C Candarogulları
- D Dulkadiroğulları

Konya Selçuklulardan sonra Karamanogulları'nın merkeziydi; Fatih 1468'de şehri alıp oğlu Mustafa'yı sancakbeyi yaptı ve kalıcı Osmanlı idaresi başladı.

CEVAP: B) KARAMANOGULLARI

FETİHLER VE ORDU

Şehir sorusu · Kayseri

Kayseri 1474'te hangi Osmanlı komutanının Karamanogulları'nı ortadan kaldırmasıyla Osmanlı idaresine girdi?

- A Mahmud Paşa
- B Hadım Sinan Paşa
- C Gedik Ahmed Paşa
- D Lala Şahin Paşa

TDV'ye göre 1474'te Gedik Ahmed Paşa Karamanogulları Beyliği'ni ortadan kaldırdı; Kayseri'de Osmanlı idaresi kuruldu; şehir Karaman beylerbeyliğine bağlı sancak merkezi oldu.

CEVAP: C) GEDİK AHMED PAŞA

FETİHLER VE ORDU

Şehir sorusu · Halep

Yavuz Sultan Selim'in 1516'da Mercidâbık'ta yendiği Memlûk sultanı kimdir?

- A Tomanbay
- B Kayıtbay
- C Baybars
- D Kansu Gavri

24 Ağustos 1516'da Mercidâbık'ta Kansu Gavri yenildi, Halep dört gün sonra Osmanlı'ya geçti. Tomanbay 1517'de Ridâniye'de yenilen son Memlûk sultanıdır.

CEVAP: D) KANSU GAVRİ

FETİHLER VE ORDU

Şehir sorusu · Şam

Yavuz Sultan Selim 1516'da Şam'daki Emeviyye Camii'nde hangi unvanla anıldı?

- A Hâdimü'l-Haremeyn
- B Kayser-i Rûm
- C Hüdâvendigâr
- D Kanûnî

TDV Şam maddesine göre Yavuz, Emeviyye Camii'nde "hâdimü'l-Haremeyn-i şerîfeyn" diye anıldı. Hüdâvendigâr I. Murad'ın, Kanûnî Süleyman'ın lakabıdır.

CEVAP: A) HÂDİMÜ'L-HAREMEYN

İLİM, KÜLTÜR VE SANAT

Şehir sorusu · Kudüs

Kudüs'ü bugün de çevreleyen surları hangi padişah yaptırmıştır?

- A Yavuz Sultan Selim
- B Kanûnî Sultan Süleyman
- C Fatih Sultan Mehmed
- D II. Abdülhamid

TDV'ye göre Kanûnî döneminde beş yılda tamamlanan surların 34 kulesi ve 7 kapısı vardır; kapıların altısında yapım kitabesi bulunur.

CEVAP: B) KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

FETİHLER VE ORDU

Şehir sorusu · Kahire

Yavuz Sultan Selim Kahire'ye girmeden önce Memlûk ordusunu hangi savaşta yendi?

- A Mercidâbık
- B Çaldıran
- C Ridâniye
- D Mohaç

22 Ocak 1517'de Ridâniye'de Memlûk ordusu yenildi ve Kahire'ye girildi. Mercidâbık (1516) Halep ve Şam'ın yolunu açmış; Çaldıran Safevîlerle yapıldı.

CEVAP: C) RIDÂNİYE

DENİZCİLİK VE AKDENİZ
Şehir sorusu - İskenderiye

İskenderiye 1517'de nasıl Osmanlı idaresine geçti?

- A Aylarca süren bir kara kuşatmasıyla
- B Depremde boşalan kaleye girilerek
- C Venedik'ten satın alınarak
- D Câfer Bey idaresindeki donanmanın gelişiyle

CEVAP: D) CÂFER BEY İDARESİNDEKİ DONANMANIN GELİŞİYLE
TDV'ye göre Câfer Bey idaresindeki Osmanlı donanması 19 Mayıs 1517'de İskenderiye'ye gelişince şehir Osmanlı idaresine geçti; Yavuz 2 Haziran'da şehre geldi.

DEVLET VE TEŞKİLAT
Şehir sorusu - Haremeyn

Osmanlı'dan Mekke ve Medine halkına her yıl gönderilen para ve yardıma ne ad verilir?

- A Surre
- B Cizye
- C Ulûfe
- D İrsâliye

CEVAP: A) SURRE
Haremeyn halkına yıllık gönderilen yardıma surre denir; Osmanlılar Yıldırım Bayezid'den itibaren surre gönderdi, Yavuz miktarı iki katına çıkardı.

FETİHLER VE ORDU
Şehir sorusu - Belgrad

Belgrad'ı 1456'da kuşatan ama alamayan padişah kimdir?

- A Fâtih Sultan Mehmed
- B II. Murad
- C II. Bayezid
- D Kanûnî Sultan Süleyman

CEVAP: A) FÂTİH SULTAN MEHMED
Fâtih 1456'da Belgrad'ı kuşatı ama alamadı; II. Murad da 1440'ta denemişti. Şehir 1521'de Kanûnî'nin ilk seferinde fethedildi.

DEVLET VE TEŞKİLAT
Şehir sorusu - Nefy

Suçlunun bir kaleye gönderilmesine nefy denirdi. Toplulukların devlet eliyle yeni yerlere yerleştirilmesine ne denirdi?

- A Sürgün (iskân)
- B Müsadere
- C İltizam
- D Devşirme

CEVAP: A) SÜRGÜN (İSKÂN)
Nefy bireysel cezadır; toplulukların yerleştirilmesine sürgün ya da iskân denirdi. Müsadere mala el koymak, iltizam vergiyi götürtü toplamaktır.

ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER
Şehir sorusu - Bağdat

Kanûnî'nin 1534'te Bağdat'a girişine tarih düşüren ve bu şehirde yaşayan şair kimdir?

- A Bâkî
- B Nef'î
- C Nedîm
- D Fuzûlî

CEVAP: D) FUZÜLÎ
Bağdat'ta yaşayan Fuzûlî, Kanûnî'nin şehre girişine tarih düşürdü ve padişah ile devlet adamları için kasideler yazdı.

DEVLET VE TEŞKİLAT
Şehir sorusu - Ferman

Devlet görevlilerinin halka karşı yetkilerini kötüye kullanmasını yasaklayan genel padişah fermanına ne ad verilir?

- A Adâletnâme
- B Ahidnâme
- C Kanunname
- D Fetihnâme

CEVAP: A) ADÂLETNÂME
Adâletnâme, yöneticilerin halka Ahidnâme andlaşma ve imtiyaz belgesi, fetihnâme zafer haberi veren mektuptur.

DENİZCİLİK VE AKDENİZ
Şehir sorusu - Basra

XVI. yüzyılda Basra ve Basra Körfezi, Osmanlılar ile hangi devlet arasında uzun mücadelelere sahne oldu?

- A Venedik
- B Portekiz
- C Rusya
- D Avusturya

CEVAP: B) PORTEKİZ
Baharat ticaret yolu üzerindeki Basra Körfezi'nde Osmanlılar ile Portekizliler uzun süre mücadele etti; Portekizliler 1497'de Hindistan'a deniz yolunu bulmuştu.

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

RUMELİ UÇLARI

Oyun sonunda RUMELİ bölgesi en az 2 tapun olsun (Gelibolu Limanı dâhil; İstanbul sayılmaz).

CİHAN
PUANI

Gelibolu'nun 1354'te alınmasıyla Rumeli'ye geçen Osmanlılar; fetbedilen yerlere Anadolu'dan aileler yerleştirdi.

TDV İA: Gelibolu; İskân

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ANADOLU'DA BİRLİK

Oyun sonunda ANADOLU bölgesi en az 3 tapun olsun (Trabzon Limanı dâhil; İstanbul sayılmaz).

CİHAN
PUANI

Yıldırım Bayezid 1390'larda Batı ve Orta Anadolu'daki beyliklerin topraklarını Osmanlı'ya kattı.

TDV İA: Bayezid I

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ARAP VİLÂYETLERİ

Oyun sonunda ARAP VİLÂYETLERİ bölgesi (Halep, Şam, Kahire, İskenderiye, Bağdat, Basra) en az 2 tapun olsun.

CİHAN
PUANI

Mercidâbık (1516) ve Ridâniye (1517) zaferlerinden sonra Suriye ve Mısır Osmanlı idaresine geçti.

TDV İA: Mercidâbık
Muharebesi; Ridâniye Savaşı

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

KÜLLİYE BÂNİSİ

Oyun sonunda en az bir şehrin Külliye kademesinde olsun.

CİHAN
PUANI

Külliye; cami, medrese, imaret ve darü'ssıffa gibi yapıları bir arada toplar. Bursa'da ilk büyük külliye'yi Orhan Bey kurdu.

TDV İA: Orhan; Süleymaniye
Camii ve Külliyesi

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ÇARŞIYA KATKI

Oyun boyunca rakiplerin şehir, liman ve tesislerine toplam en az 1.500 akçe kira öde.

İLERLEME 500 1.000 1.500

CİHAN
PUANI

Osmanlı şehirlerinde çarşı, han ve hamam gelirleri çoğunlukla vakıflara gider; cami, medrese ve imaretleri yaşattırdı.

TDV İA: Vakıf; Bedesten

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

KAPUDAN

Oyun sonunda en az 1 limanın olsun.

CİHAN
PUANI

Gelibolu, Osmanlı'nın ilk büyük deniz üssü oldu; donanma tersanelerde yapılır, limanlarda kışlardı.

TDV İA: Gelibolu; Tersane

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ŞİKKE VE ÇARŞI

Oyun sonunda Darphane ya da Bedesten'den en az biri senin olsun.

CİHAN
PUANI

Bilinen ilk Osmanlı akçeleri Orhan Bey adınadır; Bursa Bedesten'i'ni Yıldırım Bayezid 1400'de yaptırdı.

TDV İA: Akçe; Bedesten

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

EHL-i İLİM

Oyun sonunda en az 3 Bilgi mührün olsun.

CİHAN
PUANI

Orhan Bey'in İznik'te açtığı medrese, bilinen ilk Osmanlı medresesidir.

TDV İA: Orhan; İznik

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ŞEREF YOLU

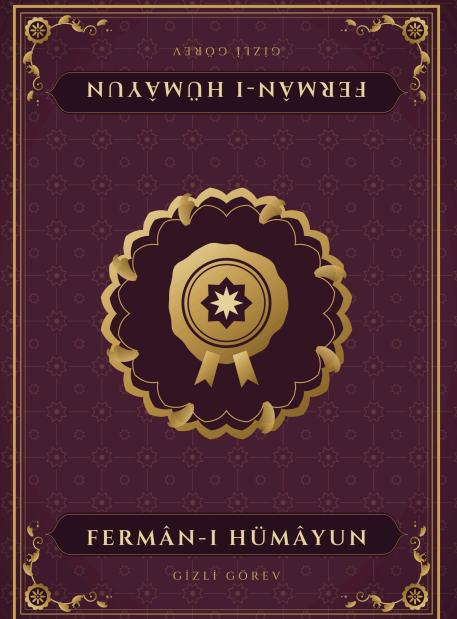
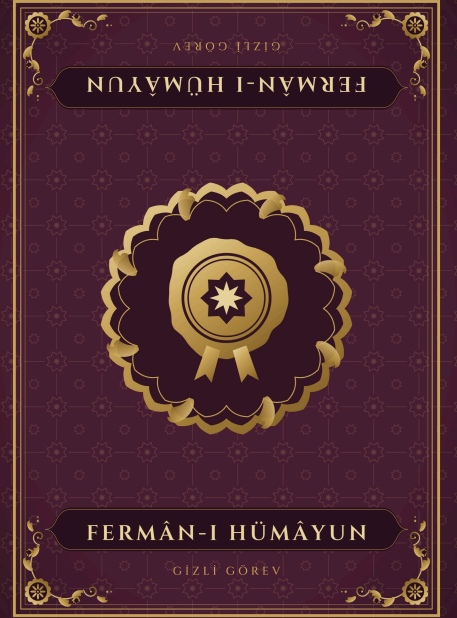
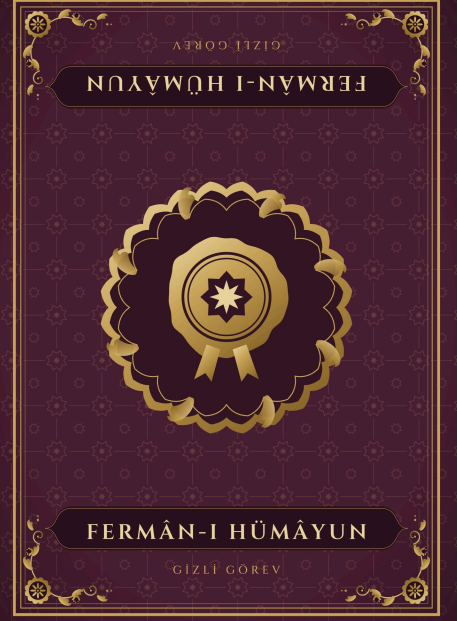
Oyun sonunda en az 1 Şeref mührün olsun (Kudüs ya da Haremeyn).

CİHAN
PUANI

Yavuz Sultan Selim 1516 sonunda Kudüs'ü ziyaret etti; 1517'de Haremeyn'in hizmetini üstlendi.

TDV İA: Kudüs; Haremeyn

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

HAYRAT SAHİBİ

Oyun sonunda en az 1 Hayır
mührün olsun.

+1
CİHAN
PUANI

Asporça Hatun adına düzenlenen 1323 tarihli
vakfiye, bilinen en eski Osmanlı
vakfiyelerindendir.

TDV İA: Vakıf; Orhan

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

KURULUŞ YURDU

Oyun sonunda Ertuğrul, Osman ve
Orhan Gazi setlerinden (1–3) en az 3
şehrin olsun.

+1
CİHAN
PUANI

Söğüt ve Domaniç'te yurt tutan beylik,
Osman ve Orhan Gazi döneminde Bilecik'ten
İzmit'e uzandı.

TDV İA: Ertuğrul Gazi; Osman I

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

HÜDÂVENDİGÂR VE
YILDIRIM

Oyun sonunda I. Murad ve Yıldırım
Bayezid setlerinden (4–5) en az 2
şehrin olsun.

+2
CİHAN
PUANI

I. Murad Edirne'yi Rumeli'de ikinci merkez
yaptı; Yıldırım Bayezid 1396'da Niğbolu'da
Haçlı ordusunu yendi.

TDV İA: Murad I; Bayezid I

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

SELANİK'TEN İSTANBUL'A

Oyun sonunda II. Murad ve Fatih
setlerinden (6–7) en az 2 şehrin olsun.

+2
CİHAN
PUANI

II. Murad 1430'da Selanik'i aldı; oğlu II.
Mehmed 1453'te İstanbul'u fethetti.

TDV İA: Murad II; Mehmed II

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

CİHAN DEVLETİ

Oyun sonunda Yavuz ve Kanûni
setlerinden (8–9) en az 2 şehrin olsun.

+4
CİHAN
PUANI

Yavuz Suriye ve Mısır'ı, Kanûni Belgrad'ı
(1521) ve Bağdat'ı (1534) Osmanlı
topraklarına kattı.

TDV İA: Selim I; Süleyman I

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

PÂYİTAHTLAR

Oyun sonunda Bursa, Edirne ya da
İstanbul'dan en az biri senin olsun.

+1
CİHAN
PUANI

Bursa, Edirne ve İstanbul sırasıyla Osmanlı
Devleti'nin merkezi oldu; İstanbul 1453'ten
sonra başkentti.

TDV İA: Bursa; Edirne

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

ÜÇ KITA

Oyun sonunda RUMELİ, ANADOLU
ve ARAP VİLÂYETLERİ bölgelerinin
her birinde en az birer tapun olsun.

+2
CİHAN
PUANI

Kanûni döneminde devlet üç büyük
coğrafyaya yayılmıştı: Rumeli, Anadolu ve
Arap vilâyetleri; sınırları Avrupa, Asya ve
Afrika'ya uzanıyordu.

TDV İA: Süleyman I

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

TEMİZ DEFTER

Oyun sonunda en az 5 tapun olsun ve
hiçbiri ipotekli olmasın.

+1
CİHAN
PUANI

Tabir defterlerine her sancağın hâneleri, vergi
gelirleri ve vakıfları tek tek yazılırdı.

TDV İA: Tahrir

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ

VEKÂYİ'NÂME

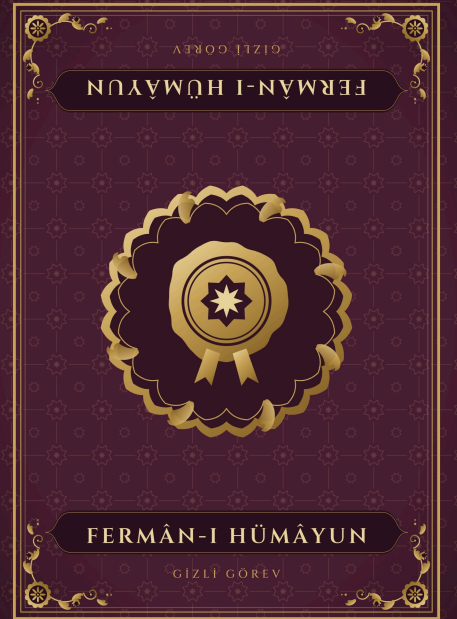
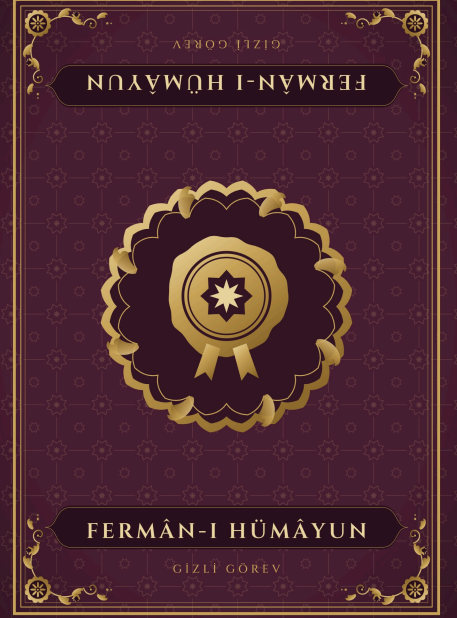
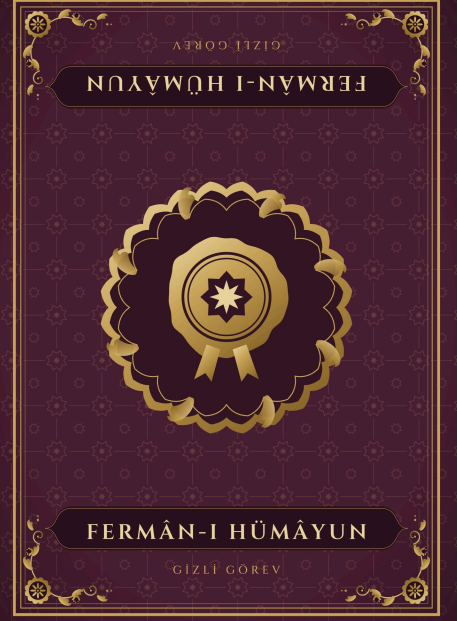
Oyun boyunca en az 2 Ferman ya da
Vak'a kartı çek.

İLERLEME 1 2

+2
CİHAN
PUANI

Devletin olaylarını yıl yıl kaydeden tarihçiye
vak'anüvis denirdi; bu görev XVIII. yüzyıl
başında resmileşti.

TDV İA: Vakanüvis

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
DİVÂN-I HÜMÂYUN

Oyun boyunca Bilgi ile Müzakere'de en az
1 kez doğru cevap ver.

İLERLEME 1

+2 CİHAN
PUANI

*Divân-ı Hümâyûn'da devlet işleri görüşülür,
alınan kararlar fermanla duyurulurdu.*

TDDV İA: Divân-ı Hümâyûn

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
MENZİL YOLLARI

Oyun boyunca Kervan Sorusu'nu doğru
cevapla ya da bir Kılavuz Beratı kullan.

İLERLEME 1

+2 CİHAN
PUANI

*Menzil teşkilatında ulaklar menzilhanelerde
at değiştirerek haberi hızla taşırdı.*

TDDV İA: Menzil; Kervansaray

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
SEFER-İ HÜMÂYUN

Oyun boyunca Sefer Meydanı'ndan en az
2 kez ulûfe al.

İLERLEME 1 2

+2 CİHAN
PUANI

*Sefer kararı alınınca padişahın tuğları
meydana çıkarılır, ordu menzil
menzil ilerlerdi.*

TDDV İA: Tuğ

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
MİMAR SİNAN'IN İZİNDE

Oyun sonunda en az 4 farklı padişah
setinden şehrin olsun.

+2 CİHAN
PUANI

*Mimar Sinan, İstanbul'un yanı sıra
Edirne'den Şam'a pek çok şehirde cami, medrese
ve imaret yaptı.*

TDDV İA: Sinan; Selimiye
Camii ve Külliyesi (Edirne)

FERMÂN-I HÜMÂYUN

GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
BEDESTEN MEZATI

Oyun boyunca başka bir oyuncunun
almadığı bir tapuyu mezatta satın al.

İLERLEME 1

+4 CİHAN
PUANI

*Bedestenler değerli malların alınıp satıldığı
çarşılardı; Fatih'in yaptırdığı Büyük Bedesten
Kapalıçarşı'nın çekirdeğidir.*

TDDV İA: Bedesten; Büyük Çarşı (İstanbul)

FERMÂN-I HÜMÂYUN

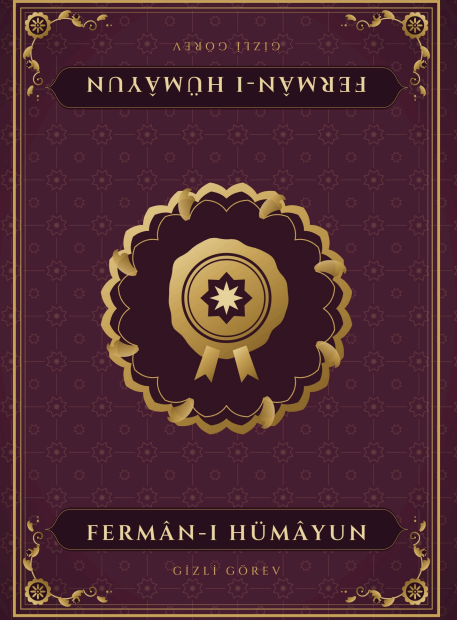
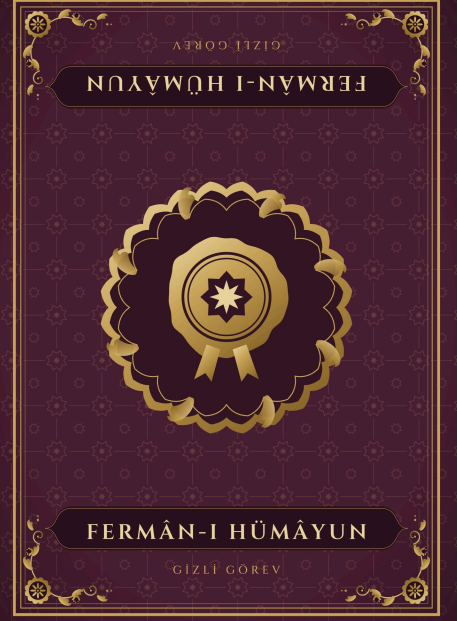
GİZLİ GÖREV · OYUN SONUNDA AÇ
HAZİNE-İ ÂMİRE

Oyun sonunda net nakdin (ipotek
kaldırma bedelleri düşülünce) en az
10.000 akçe olsun.

+5 CİHAN
PUANI

*Bilinen ilk Osmanlı akçeleri Orhan Bey adına
basıldı; gümüş akçe uzun süre devletin temel
para birimi oldu.*

TDDV İA: Akçe

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

VAKIF HİMAYESİ

ber oyuncuya bir kart

İlk iflasında **elenmezsin**. Varlıkların alacaklarına geçer, **mühürlerin sende kalır**.

Bu kartı çevir ve Hazine'den **4.000 akçe** alarak oyuna devam et. Piyonun yerinde kalır; esirsen serbest kalırsın.

Klasik varyantta dağıtılmaz. Ders'te himaye varsayılan olarak sınırsızdır; öğretmen sınırlayabilir.

Vakıflar yüzyıllarca imaret, çeşme ve şifahane işletti.

ELİN

sıraştıyla, atlamadan

- Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

ELİN

sıraştıyla, atlamadan

- Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

ELİN

sıraştıyla, atlamadan

- Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

HİMAYE
kullanıldı

HİMAYE KULLANILDI

Bu kart ters durdukça himaye hakkın kalmamıştır: bir sonraki iflasında oyundan çekilirsin.

Ders'te himaye sınırsızsa kart çevrilmez; öğretmen sınırladıysa hakların bitince çevrilir.

CİHAN PUANI
oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Külliye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7

Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4

Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

CİHAN PUANI
oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Külliye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7

Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4

Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

CİHAN PUANI
oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Külliye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7

Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4

Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

ELİN

sırasıyla, atlamadan

- 1 **Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- 1 **Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- 2 **Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- 3 **Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- 4 **Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- 5 **Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- 6 **Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

ELİN

sırasıyla, atlamadan

- 1 **Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- 1 **Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- 2 **Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- 3 **Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- 4 **Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- 5 **Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- 6 **Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

ELİN

sırasıyla, atlamadan

- 1 **Esaret:** esirsen fidye 300, Af Fermanı, Bilgi ile çık ya da bekle (3. elde çıkmak zorunlu).
- 1 **Sefer:** kart çek, başlığı ve sayıyı oku.
- 2 **Hareket:** ilerle; Sefer Meydanı'ndan geçince ulûfe 1.000.
- 3 **Kare:** önce zorunlu, sonra seçimli etki.
- 4 **Tekrar:** Tekrar kartıysa bir kart daha (bir kez).
- 5 **Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek, takas (en çok 3 teklif).
- 6 **Bitiş:** "Elim bitti". Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. tur).

Boş tapu: al · Bilgi ile Fetih · geç (mezat)
Kira ≥ 700: Müzakere

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

1. TAKIM · LÂL

DEFTERDAR

bazineyi tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

1. TAKIM · LÂL

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar" a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

1. TAKIM · LÂL

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

2. TAKIM · KOBALT

DEFTERDAR

bazineyi tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

2. TAKIM · KOBALT

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar" a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

2. TAKIM · KOBALT

CİHAN PUANI

oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Küllüye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7
Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4
Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

CİHAN PUANI

oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Küllüye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7
Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4
Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

CİHAN PUANI

oyun sonunda sayılır

Tam padişah seti (3 şehir)	2
Ertuğrul seti (2 şehir)	1
Medrese ve üstü her şehir	1
Küllüye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (3 çek, 2 tut; açılınca)	1-5

HEDEF Aile: 2-3 kişi 7 · 4-5 kişi 6 · 6 kişi 7
Ders: 2 kişi 4 · 3-5 kişi 5 · 6 kişi 4
Usta: 4-6 kişide +1 · Yedek sınır: tahtadaki tur şeridi

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

TAKIM ROLÜ

TAKIM ROLÜ

DERİS MODU

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

3. TAKIM · ZÜMRÜT

DEFTERDAR

bazineyi tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarısıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

3. TAKIM · ZÜMRÜT

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar"a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

3. TAKIM · ZÜMRÜT

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

4. TAKIM · ALTIN

DEFTERDAR

bazineyi tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarısıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

4. TAKIM · ALTIN

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar"a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

4. TAKIM · ALTIN

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

5. TAKIM · AK

DEFTERDAR

bazineyi tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarısıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

5. TAKIM · AK

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

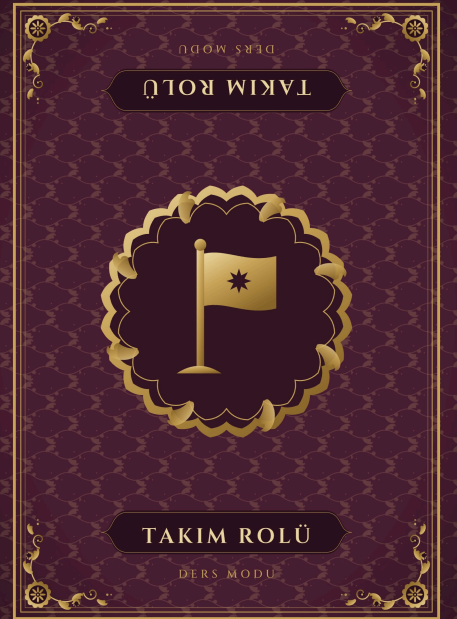
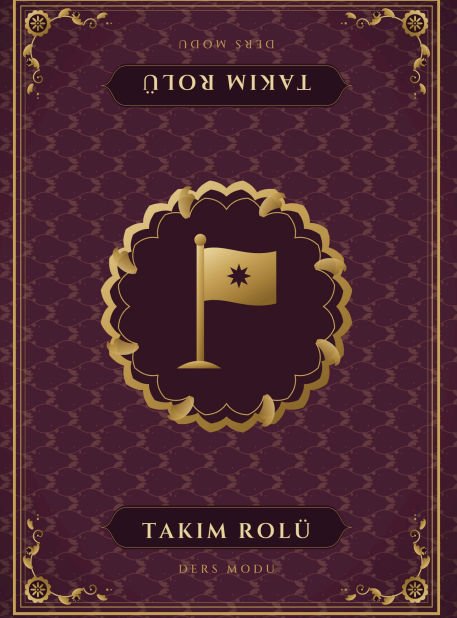
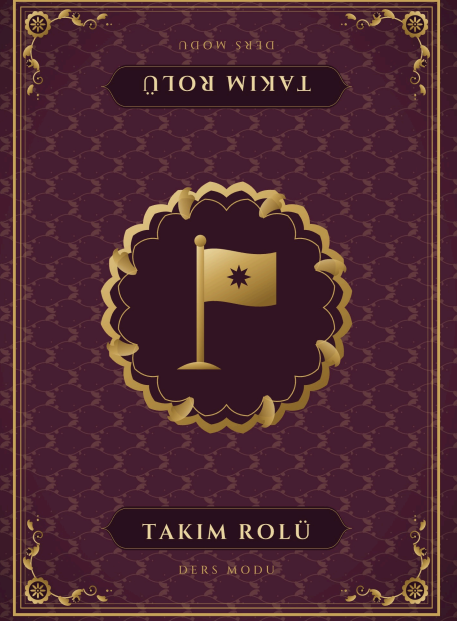
Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar"a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

5. TAKIM · AK

SADRAZAM

kararları verir

Satın alma, Bilgi ile Fetih ve Müzakere, mezat, imar ve takas kararlarını verir.

Takımın cevabını söyler. Son söz onundur.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

6. TAKIM · KARA

DEFTERDAR

bazıncı tutar

Akçeyi, tapuları ve mühürleri tutar; ödemeleri yapar.

Cihan Puanı'nı sayar, "Cihan!" beyanını o yapar: en erken 4. turda.

Ders'te gizli görev CP'si yarısıdır: 1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

6. TAKIM · KARA

MÜVERRİH

kartları okur

Sefer, Ferman ve Vak'a kartlarını yüksek sesle okur.

Soldaki takıma Bilgi sorusu sorulurken okuyucu odur (okuyucu, cevaplayanın sağındadır).

Okuyucu takım cevabı gördüğü için "herkes cevaplar"a katılmaz.

Roller her turda bir sola kayar; herkes her rolü dener. Üç kişiden kalabalık takımlarda diğerleri Müşavir olur.

6. TAKIM · KARA

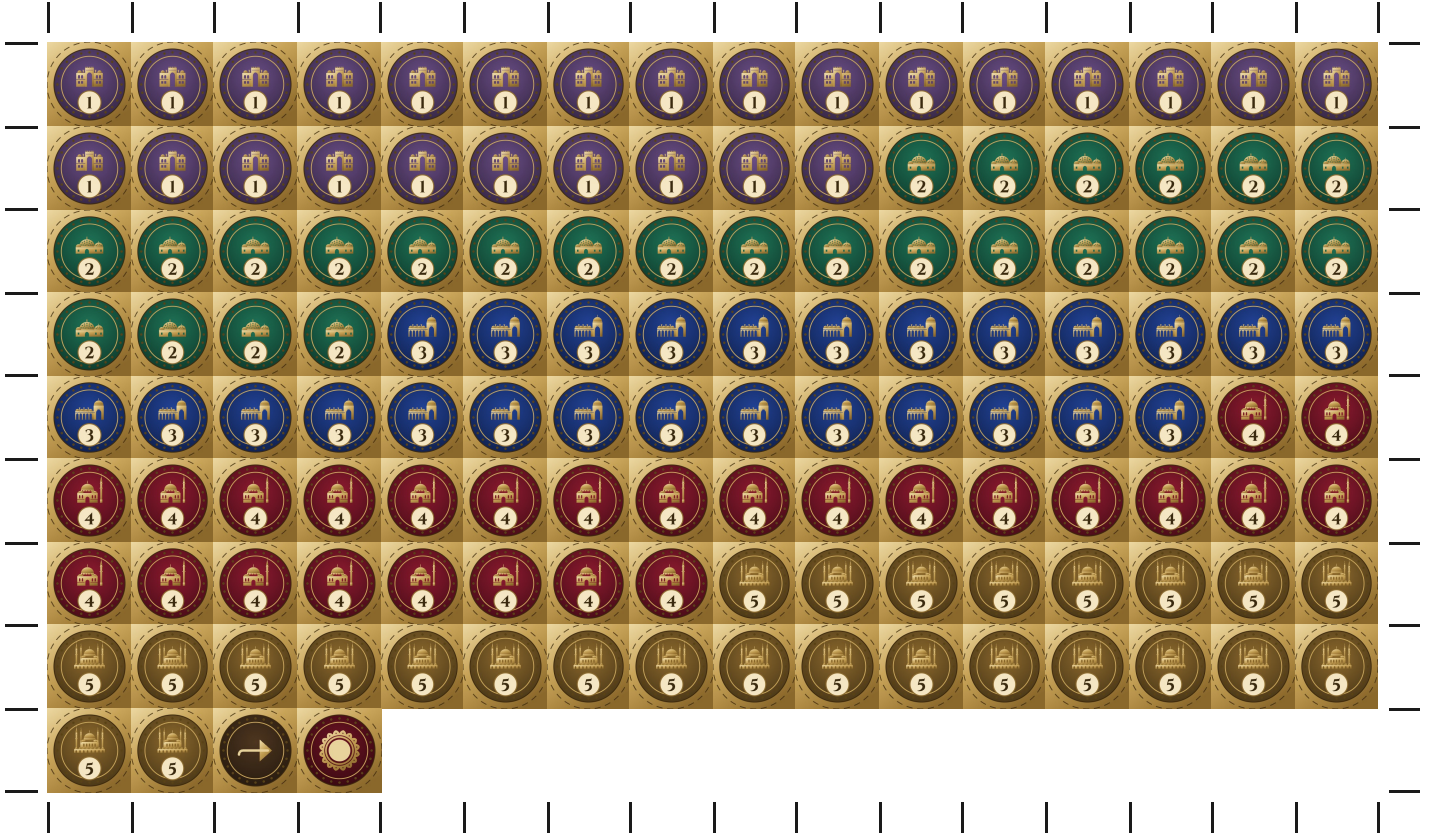

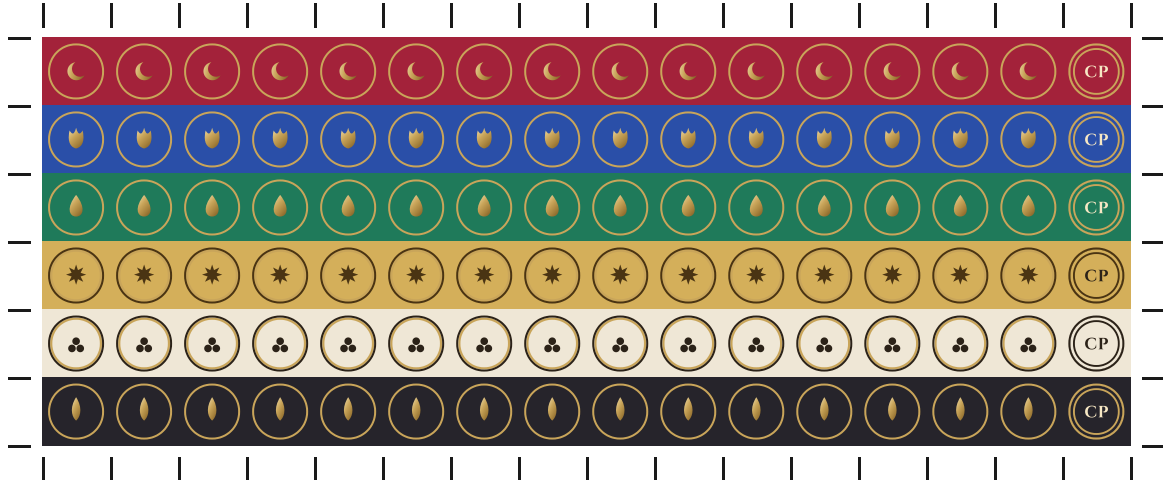

İMAR JETONLARI — Ø 11 mm · kademe başına 26 (Han 1 ... Külliye 5) · son ikisi Tur ve Hedef işareti

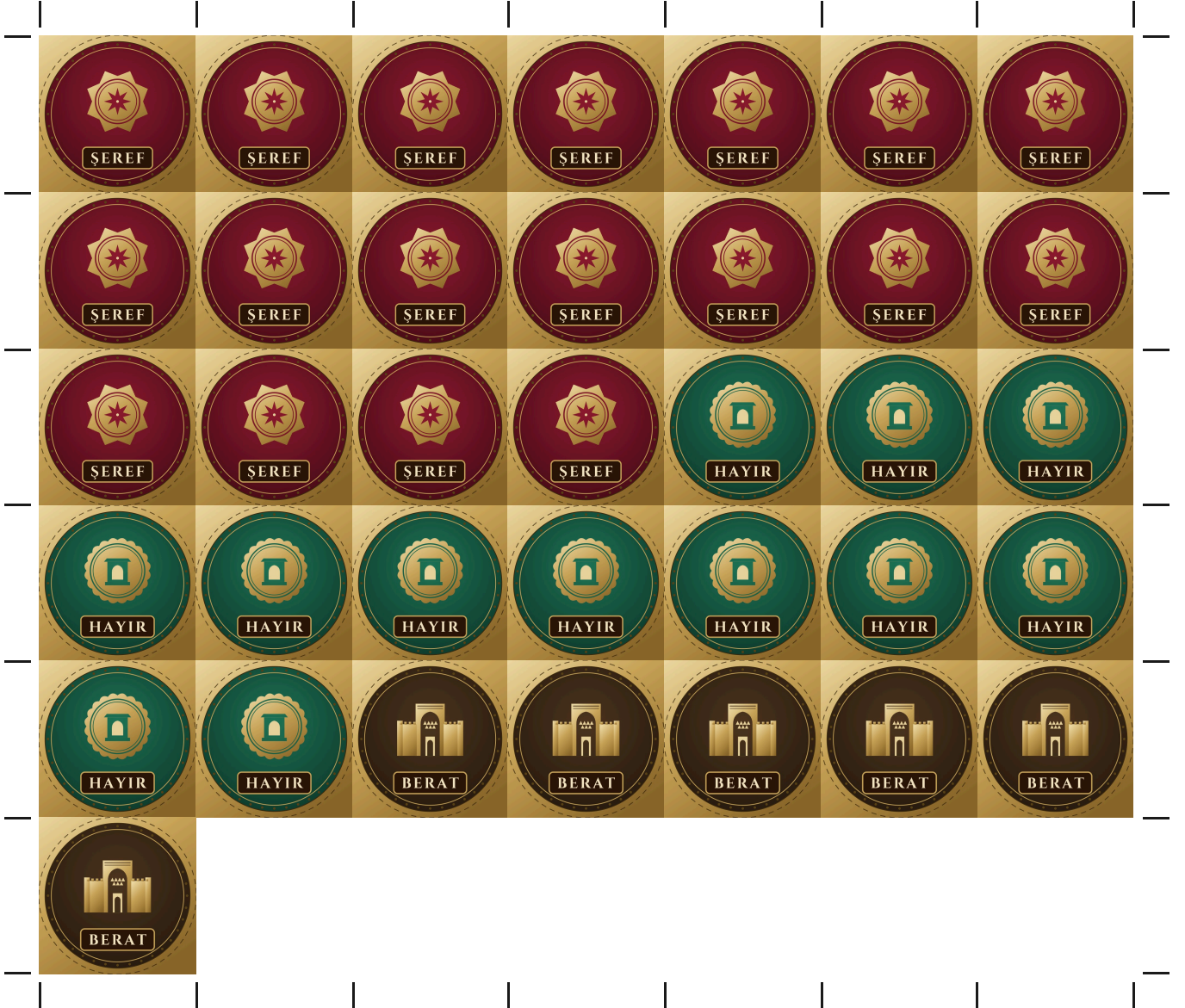

SAHİPLİK PULLARI — Ø 9 mm · oyuncu başına 15 pul + 1 Cibban Puanı işareti (CP yazılı)

SANCAK VE SON TUR — masanın ortasında durur

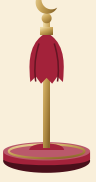

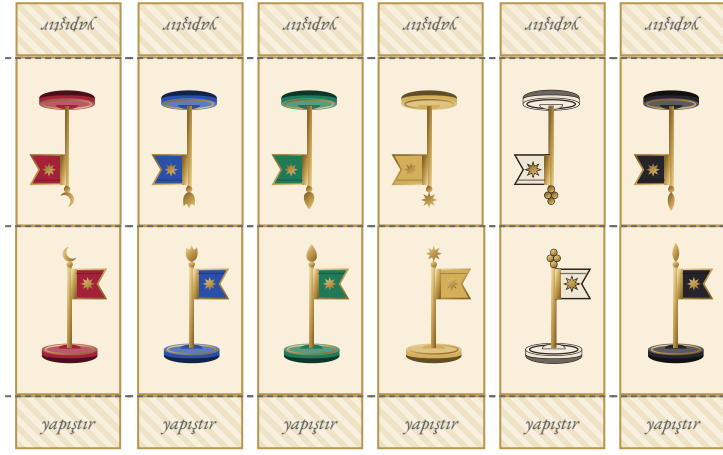
SANCAK PİYONLAR — yüz 22 × 35 mm

yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır
LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
					
LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
					
yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır

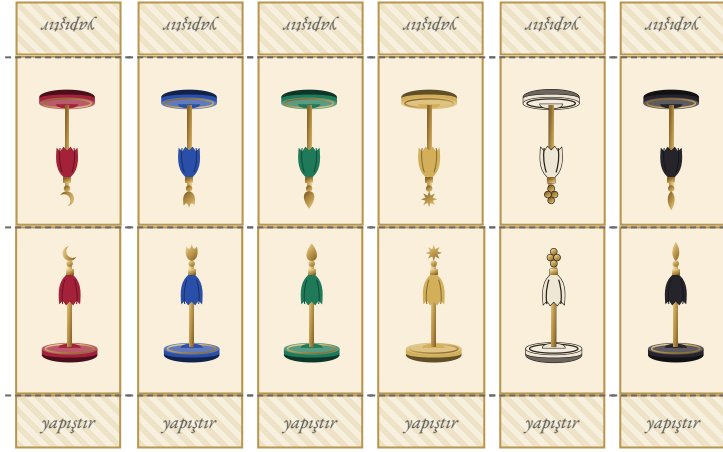
TUĞ PİYONLAR — biçimi seçin; iki takım da aynı renklerde

yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır
LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
					
LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
					
yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır	yapıştır

KÜÇÜK SANCAK PİYONLAR — yüz 14 × 22 mm; 2 × 2 A4 ve A3 tahtalar için

KÜÇÜK TUĞ PİYONLAR

HIZLI BAŞVURU

Amaç: Cihan Puanı hedefine ulaş. Biri ulaşıncı tur tamamlanır; en yüksek CP kazanır, eşitlikte servet.

ELİN (SIRASIYLA)

- 0. Esir misin?** Fidy 300 / Af Fermanı / Bilgi ile çık / bekle. 3. elde çıkmak zorunlu.
- 1. Sefer kartı** çek (Usta: elinden oyna); başlığı ve sayıyı oku.
- 2. İlerle.** Sefer Meydanı'ndan geçersen 1.000 akçe ulûfe.
- 3. Kareyi uygula.** Önce zorunlu, sonra seçimli.
- 4. Tekrar** kartıysa bir kart daha (bir kez).
- 5. Serbest:** imar (en çok 3 kademe), yapı sat, ipotek et/kaldır, takas (en çok 3 teklif).
- 6. "Elim bitti."** Hedefteysen "Cihan!" de (en erken 5. turda; Ders'te 4.). Sıra sola geçer.

KARELER

KARE	NE OLUR
Boş tapu	Al · Bilgi ile Fetih (tek soru, doğruysa %25 indirimle almak zorunlu) · Geç → mezat (geçenin solundan, en az 50 artış)
Rakibin tapusu	Kira öde. Kira 700 ve üstüyse Müzakere : doğru cevap kirayı yarıya indirir
Vakıf	Herkese 100 bereket; en az nakitliye 400 yardım; istersen 2.500 hayrat → Hayır mührü
Kudüs, Haremeyn	Şeref mührü (en çok 3). Akçe yok
Kervansaray	Kervan Sorusu (doğru: 400 akçe) ya da Kılavuz Beratı
Avârız, Gümrük	Hazine'ye öde; müzakere yok
Ferman, Vak'a	Kart çek, oku, uygula
Nefy	Yedikule'ye esir git (ulûfe yok)
Yedikule · Sefer Meydanı	Ziyaret · ulûfe

Zar yok · havuz yok · bütün tutarlar 50'nin katı.

KISA KURALLAR

Bilgi sorusu: sağındaki okur; tek cevap; yanlışsa açıklama okunur. Doğru kart = Bilgi mührü.

İmar: setin tamamı sende ve hiçbiri ipotekli değil → Han, Hamam, Medrese, Cami, Külliye. Dengeli yap (fark en çok 1). İmar jetonunu kareye koy, yükseltirken değiştir.

İpotek: imarsız tapuyu çevir, ipotek bedelini al; kaldırmak için arkadaki bedeli öde. Önce setteki yapıları sat. İpotekli tapu kira almaz, takas edilmez.

Takas: tapu, akçe, Af Fermanı, Kılavuz Beratı. Mühür, ipotekli tapu, yapıyı setteki şehir, gelecek sözü takas edilmez.

Borç: yapı sat, ipotek et, takasla nakit topl (istediğin sırayla). Olmazsa iflas; ilk iflasta **Vakıf himayesi**: mülkler gider, mühürler kalır, 4.000 akçeyle devam.

CİHAN PUANI

KAYNAK	CP
Tam padişah seti (2 şehirli: 1)	2
Medrese ve üstü şehir	1
Külliye (ek)	+1
Şeref mührü (en çok 3)	1
Her 2 Bilgi mührü (en çok 3 CP)	1
Hayır mührü (en çok 2)	1
Net nakitte her 10.000 akçe	1
Fermân-ı Hümayun (oyun sonunda)	1–5

Gizli görev: kurulumda 3 çek, 2 tut, 1'ini destenin altına koy; oyun sonunda aç. **Oyun 3. tur tamamlanmadan bitmez.**

Hedef · Aile: 2–3 kişi 7 · 4–5 kişi 6 · 6 kişi 7. **Ders:** 2 kişi 4 · 3–5 kişi 5 · 6 kişi 4. Usta: 4–6 kişide +1.

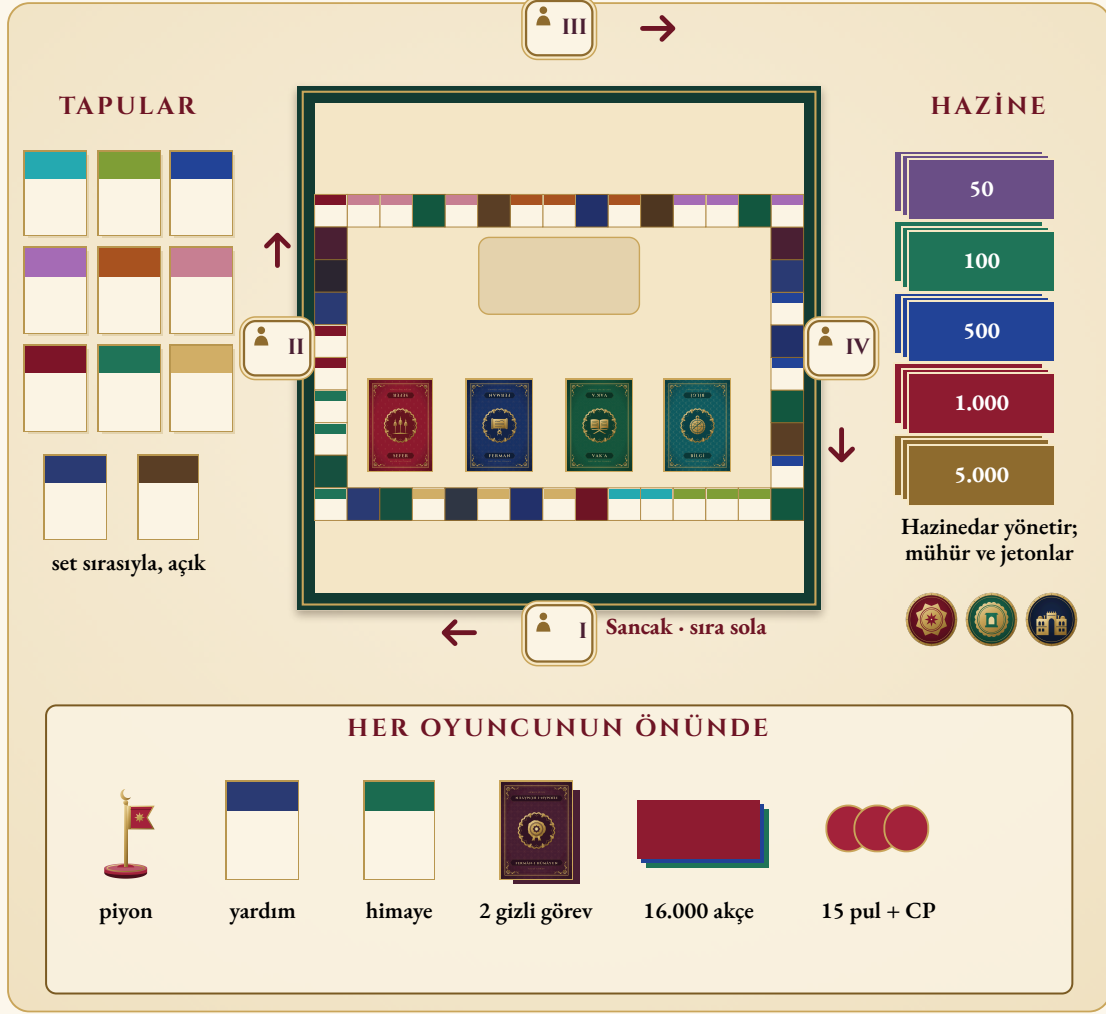
DERS MODU

2 başlangıç tapusu · soru 30 sn · mezat tek tur · herkes cevaplar (cevap kartları; okuyucu takım hariç) · **"Cihan!" en erken 4. turda · gizli görev CP'si yarı** (1→1, 2→1, 3→2, 4→2, 5→3) · bitiş: hedef, 12 tur ya da 30 dk (sayaç dolunca Son Tur). **Koltuk telafisi** (başlangıçta ek akçe):

OYUNCU	1. (SANCAK)	2.	3.	4.	5.	6.
2	0	250	—	—	—	—
3	0	250	500	—	—	—
4	0	500	1.000	1.500	—	—
5	0	700	1.400	2.100	2.800	—
6	0	700	1.400	2.100	2.800	3.500

İLK OYUN KURULUMU

Önerilen ilk oyun: Aile modu, 3-4 oyuncu, Usta kapalı. Bu sayfayı masanın yanında açık tutun.

- 1 TAHTAYI AÇIN:** okların yönünü gösterin.
- 2 DESTELERİ KARIŞTIRIN:** Sefer, Ferman, Vak'a, Bilgi; tahtadaki yerlerine.
- 3 TAPULARI DİZİN:** set numarası sırasıyla, açık.
- 4 HAZİNEKARI SEÇİN:** parayı ve jetonları düzenler; istenince para bozar.
- 5 HER OYUNCUYA:** piyon, yardım kartı, himaye kartı, 15 pul ve CP işareti, 16.000 akçe.
- 6 PİYONLAR:** Sefer Meydanı'na; CP işaretleri 0'a.
- 7 İLK OYUNCU:** herkes bir Sefer kartı çeker; en büyük sayı Sancak'ı alır.
- 8 GİZLİ GÖREVLER:** Sancak'tan başlayıp sırayla herkes 3 kart çeker, 2 tanesini tutar, kalanı destenin altına koyar.
- 9 HEDEF VE TUR:** Hedef işaretini CP şeridinde 3 kişide 7'ye, 4 kişide 6'ya; Tur işaretini tur şeridinde 1'e koyun.
- 10 BAŞLAYIN:** ilk turda herkes kartının notunu yüksek sesle okusun. Sıra sola geçer.

ÖRNEK EL

Ayşe (Sancak) Sefer destesinden "İbn Sînâ'nın Beş Kitabı — 5" kartını çeker, başlığı ve notu okur, Sefer Meydanı'ndan 5 kare ilerler ve sahipsiz **İnegöl**'e gelir. "Bilgi ile Fetih" der. **Sağındaki** Zeynep bir Bilgi kartı çekip okur; Ayşe doğru cevaplar, İnegöl'ü indirimli fiyatla (850 akçe) alır, kartı Bilgi mühürü olarak önüne, pulunu karenin resmine koyar. Osman Gazi setinin öbür şehirleri (Bilecik, Yenişehir) onda olmadığı için imar yapamaz. Ayşe "Elim bitti" der; sıra **solundaki** Mehmet'e geçer.

CİHAN PUANI SAYIMI

Oyun bitince her kaynağı yazın; gizli görevleri en son açın. Eşitlikte servet, sonra Bilgi mübrü sayısı.

KAYNAK	LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
Padişah setleri (2; Ertuğrul 1)						
Medrese ve üstü şehir (1)						
Külliye (ek 1)						
Şeref mührü (en çok 3)						
Bilgi mührü (2 kart = 1; en çok 3)						
Hayır mührü (en çok 2)						
Net nakit (her 10.000 = 1)						
Fermân-ı Hümayun I						
Fermân-ı Hümayun II						
TOPLAM						
Eşitlikte servet						

KAYNAK	LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
Padişah setleri (2; Ertuğrul 1)						
Medrese ve üstü şehir (1)						
Külliye (ek 1)						
Şeref mührü (en çok 3)						
Bilgi mührü (2 kart = 1; en çok 3)						
Hayır mührü (en çok 2)						
Net nakit (her 10.000 = 1)						
Fermân-ı Hümayun I						
Fermân-ı Hümayun II						
TOPLAM						
Eşitlikte servet						

CİHAN PUANI SAYIMI

Oyun bitince her kaynağı yazın; gizli görevleri en son açın. Eşitlikte servet, sonra Bilgi mübrü sayısı.

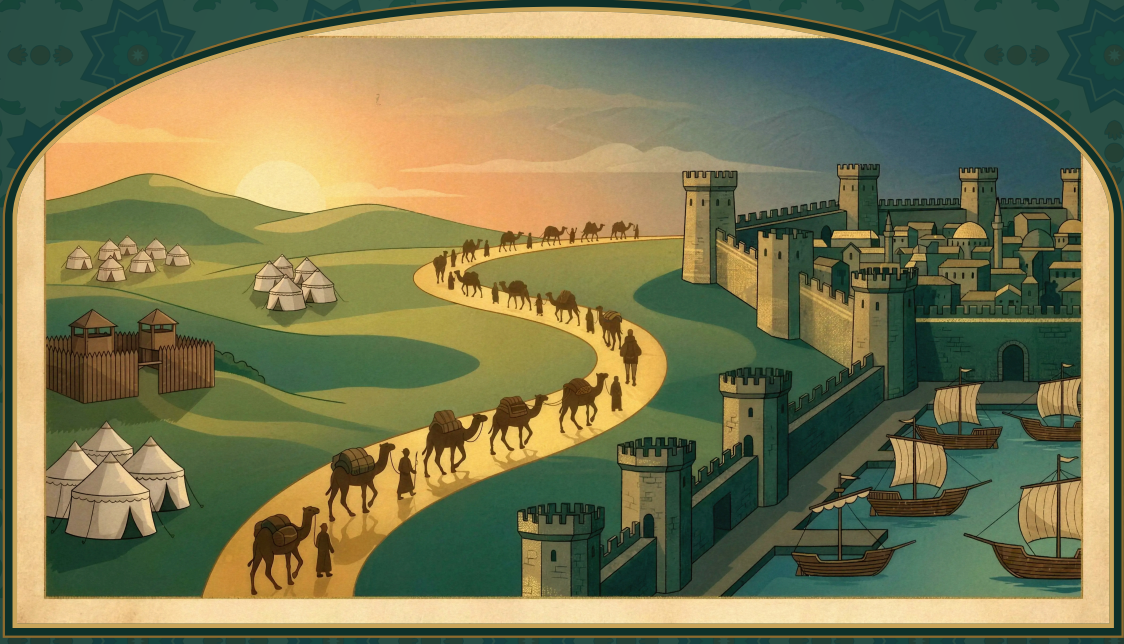
KAYNAK	LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
Padişah setleri (2; Ertuğrul 1)						
Medrese ve üstü şehir (1)						
Külliye (ek 1)						
Şeref mührü (en çok 3)						
Bilgi mührü (2 kart = 1; en çok 3)						
Hayır mührü (en çok 2)						
Net nakit (her 10.000 = 1)						
Fermân-ı Hümayun I						
Fermân-ı Hümayun II						
TOPLAM						
Eşitlikte servet						

KAYNAK	LÂL	KOBALT	ZÜMRÜT	ALTIN	AK	KARA
Padişah setleri (2; Ertuğrul 1)						
Medrese ve üstü şehir (1)						
Külliye (ek 1)						
Şeref mührü (en çok 3)						
Bilgi mührü (2 kart = 1; en çok 3)						
Hayır mührü (en çok 2)						
Net nakit (her 10.000 = 1)						
Fermân-ı Hümayun I						
Fermân-ı Hümayun II						
TOPLAM						
Eşitlikte servet						

CİHAN SERİSİ · I

BEYLİKTEN CİHANA

Söğüt'ten Cihan Devletine

2-6 OYUNCU

14+ YAŞ

35-60 DK

RAUF ENÇ · RAUFENC.COM

KUTU KAPAĞI · kesip bir kutunun kapağına yapıştırın.
Rauf Enç · raufenc.com

A

LÂL

B

LÂL

C

LÂL

D

LÂL

A

KOBALT

B

KOBALT

C

KOBALT

D

KOBALT

A

ZÜMRÜT

B

ZÜMRÜT

C

ZÜMRÜT

D

ZÜMRÜT

A

ALTIN

B

ALTIN

C

ALTIN

D

ALTIN

A

AK

B

AK

C

AK

D

AK

A

KARA

B

KARA

C

KARA

D

KARA

